

**TKP
DAVASI
İDDİANAME**

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin! Karkren hem welatan yekbın!

TKP davası iddianame

**TKP davası
iddianame**

Aralık 1982

Printed by Morning Litho Printers Ltd. (TU)

Burjuvazinin TKP hakkındaki değerlendirmelerini yansıtması açısından belgesel değer taşıyan TKP Davası İddianamesi'ni ifadeleri ve kişilere ilişkin bölümleri dışarıda bırakarak yayınlıyoruz. Türkiye devletini temsilen yazılan iddianameyi, en azından anlaşılabilir bir duruma getirmek için gramer ve imla olarak düzeltmek zorunda kaldık. Ayrıca bölüm başlıkları bizdenir. İddianame bu açılardan aslından belli farklılıklar taşıyor.

İçindekiler

	sayfa
Tarihçe	13
Partinin amacı	14
TKP'nin 1974 atılımı	15
1975 TKP Programı	18
a. Genel durum	18
b. Ekonomik ve sosyal durum	19
c. Savaş ödevi ve strateji	20
d. Türkiye halkının bugünkü savaşı ve uluslararası koşullar	23
e. Türkiye'de kapitalist gelişme	23
f. İleri demokrasi	24
Örgütsel yapı	
a. Merkez Komitesi	25
b. Politik Büro (Polit-Büro)	28
c. Türkiye sorumluluğu	28
d. Yöre komiteleri	29
e. İl komiteleri	30
f. Bölge komiteleri	30
g. Semt komiteleri	31
h. Temel örgütler (hücreler)	31

Parti üyelerinin eğitilmesi	31
TKP'nin aldığı güvenlik önlemleri	33
TKP parti yayınları	35
TKP paralelindeki kuruluşlar	36
a. TKP-İGD ilişkileri	37
b. TKP-İKD ilişkileri	39
c. TKP-TÖB-DER ilişkileri	41
d. TKP-TMMOB ve TÜTED ilişkileri	41
e. TKP-KÖY-KOOP ilişkileri ve köylülük çalışması	42
f. TKP-Barış Komitesi ilişkileri	43
g. TKP'nin sendikalarla ilişkileri	44
h. TKP'nin Birlik Dayanışma guruplarıyla ilişkileri	53
TKP'nin yasal basın faaliyetleri	53
TKP'nin teknik büro ve kurye faaliyetleri	54
Ulusal Demokratik Cephe	55
1. TKP Programı'nda UDC	55
2. DİSK'in UDC çağrısı	56
3. UDC'nin amacı	57
4. UDC neden ulusal demokratiktir	59
TKP'nin ekonomik maskeli faaliyetleri	60
TKP Tüzüğü (1973)	61
I. Parti üyeliği	64
II. Örgüt ilkeleri	68
III. Temel örgüt — hücre	70
IV. Semt komitesi	72
V. Bölge komitesi	73
VI. İl komitesi	74
VII. Merkez komitesi	76
VIII. Parti kongresi	77
IX. Denetleme komisyonu	78
X. Disiplin cezası	79
Ceza ölçüleri	79
XI. Parti kasası	80
TKP—İşçinin Sesi Tüzüğü (1981)	80

Gerekeçe	81
I. Amaç	88
II. Üyelik	89
III. Parti yaşanı	89
Demokratik merkeziyetçilik	89
IV. Parti yapısı	91
Parti kongresi	91
Merkez komitesi	92
Politik büro	93
Editörlük	93
Genel sekreter	94
Denetim komitesi	94
Konferans	95
V. Cezalar	95
Geçici maddeler	96
TKP Konferansı (1977)	97
Genel durum	98
İşçi sınıfı	99
Köylü hareketi	99
Cephe sorunu	101
Sendikalar-kadın-geçlik	102
Parti içi düzen	103
Kapanış konuşmasından pasajlar	104
1981 TKP-MK Plenumu	106
UDC üstüne	113
Parti çalışmalarını üzerine kimi örgütsel sorunlarımız	117
İdeolojik çalışmanın kimi yönleri	120
"Politik durum ve TKP'nin tutumu" adlı TKP mesajı	123
1. Devirmeyi hazırlayan etkenler	123
2. Bugünkü durum ve cuntanın politikası	126
3. Politik güçlerin konumları	127
4. TKP'nin tutumu	127
5. Ayrımlı yaşanı	128
6. Güncel istemler platformu	130
Demokratik kurucu meclis için	131
TKP—İşçinin Sesi	132
1. Örgütün tanımı	132
2. İdeolojik görüşü ve stratejisi	136
3. Örgütün gelişmesi	141
TKP 1980 Leninciler Konferansı ve anlamı	141

TKP 1981 II. Leninciler Konferansı	143
Bazı temel konulardaki konferans kararları	143
Amacı ve çalışma yöntemleri	144
Propaganda ve ajitasyon	145
Eylem ve güçbirliği	146
Gizlilik ve kadro güvenliği	147
Atatürkçülük	147
Silahlı Kuvvetler	148
Kürt, Ermeni ve Kıbrıs sorunu	149
Yayınlar	151
5. Kongre	151
TKP Devrimci Kanat muhalefeti	153

Tarihçe

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Mustafa Suphi'ye Bakü'de 1920 yılında kurduğu Türkiye Komünist Partisi (TKP), maksatlı ve şuurulu bir nüve teşkil etmiş, Mustafa Suphi ile 14 yoldaşınının 28/29 Ocak 1921 gecesi ölmelerinden sonra, gerek Almanya, Fransa, İsveç gibi Avrupa ülkelerinde komünizmi benimsemiş Türklerin, gerekse yurt içindeki bazı yerli ve yabancı kişiler ile örgütlerin faaliyetleri ve kalıntıları, bunun çevresinde kaynaşarak, günümüzde kısaca TKP adı ile anılan ve halen varlığını sürdüren illegal komünist örgütlerin en eskisini meydana getirmiştir.

1925 tarihinde Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkışını takiben tamamen illegaliteye çekilen parti, Üçüncü Enternasyonal'e bağılı olarak faaliyetini sürdürmüştür. Muhtelif tarihlerde maruz kaldığı tutuklamalara rağmen varlığını koruyabilen TKP, II. Dünya Savaşı'nı müteakip, çok partili hayata geçiş sırasında, iki ayrı partiyle (Türkiye Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi) meşruiyete çıkmayı denemiş, ancak bu denemeler uzun ömürlü olamamıştır.

1951 tarihinde yapılan tutuklamaların, partinin merkez

komitesi mensuplarını da içine alacak boyuta erişmesini takiben yurt dışına kaçabilen TKP yandaşlarınınca önceleri Çekoslovakya'da Prag'da ve sonra Doğu Almanya'da Leipzig'de üstlenilerek faaliyet sürdürülmüştür.

Şefik Hüsnü Değmer'in ölümünü takiben partinin sorumluluğunu (Parti Genel Sekreterliği) üstlenen Zeki Baştımar (Yakup Demir) ise tahliyesinden sonra yurt dışına çıkarak 1973 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür. Mayıs 1973 tarihine kadar "TKP'nin Sesi" adlı radyo yayınları dışında kayda değer bir faaliyete rastlanılmayan TKP'nin Genel Sekreterliği görevi, bu tarihte Yakup Demir'den İsmail Bilen'e geçmiştir.

İsmail Bilen'in Genel Sekreter oluşundan sonra TKP tarafından *Atılım* adlı bir gazete yayınlanmaya başlanmış ve TKP Merkez Komitesi'nin organı durumundaki bu gazetenin çıkarılması ile partinin her türlü faaliyetinde bariz bir tırmanış görülmüştür.

Yurt dışı ve yurt içinde, artarak devam eden bu faaliyet sonunda, eskiliğinin ve zaman içinde kazandığı tecrübelerin yanısıra, komünist-terörist unsurların belirmeye başladığı 1970 yıllarına kadar Türkiye'nin yegâne illegal ve köklü Marksist-Leninist örgütü olması ve ayrıca silahlı mücadeleye girmeyeceği telkinini yayması, TKP'nin geniş bir yandaş kitlesi oluşturabilmesine imkan ve zemin hazırlamıştır.

Nitekim, TKP'ye yönelen son operasyon öncesinde partinin yurt dışında üç federasyon ve bir komite üyesi olan toplam 156 dernek, yayınlar ve radyoya sahip olduğu, yurt içinde ise 12 ilde bulunan illegal parti örgütlenmesi yanında, yönetimlerini değişik ölçülerde etkileyebildiği 11 dernek, 6 sendika, 2 kooperatif ve bazı legal görünüşlü siyasal partilere nüfuz ettiği söylenebilir.

Partinin amacı

TKP Tüzüğü'nde, TKP'nin yakın amacı, "Bugünkü anti-demokratik düzeni kökünden değiştirmek, memleketi yabancı boyunduruktan kurtarmak, onu NATO'dan çekip çıkarmak,

Anadolu topraklarını 'atlama tahtası' dedikleri üslerden, Amerikan atom başlıklı yığınaklardan temizlemek, Türkiye'yi kölelik zincirine vuran ikili anlaşmaları yırtmaktır. TKP, çağımızın üç ana devrimci gücü olan, başında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu sosyalist dünya ile, bütün kapitalist ülkelerde işçi sınıfının devrimci hareketleriyle ve ulusal bağımsızlık direnişleriyle savaş bağlaşıklığını kuvvetlendirmek yolundan ayrılmaz" şeklinde ifade edilmektedir.

Uzak amacı ise "her türlü sömürüyü yok etmektir, eşitsizliği, ezgiyi kaldırmaktır, haksızlık düzenini yıkmaktır. TKP, bu yüksek ülküyü gerçekleştirebilmek, devrilen, egemenlikten atılan burjuvazinin, emperyalizmin, emekçi halkın kazanımlarını geri almak, istemlerini çiğnemek için, gericilerin karşı koyuşunu kırmak, kapitalizmden sosyalizme, sonra komünizme geçebilmek amacı ile, işçi sınıfının politik egemenliğini, proletarya diktatoryasını tarihsel bir zorunluk sayar.

"TKP, uluslararası komünist hareketin kopmaz bir parçasıdır. TKP, komünist ve işçi partilerinin toplantıları kararlarına bağlıdır..." cümleleriyle ifade edilmiş bulunmaktadır.

Bu beyanlar muvacehesinde, TKP' nin amacının komünizmle idare olunan ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne bağımlı bir Türk devleti oluşturmak şeklinde tanımlanması değerlendirilebilecektir. Ve TKP'nin bu hedefine ulaşınca kadar, elindeki her türlü imkânı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği istekleri istikametinde kullanmaya çalışacağı görüş ve iddiasındayız.

TKP'nin 1974 atılımı

1920 yılından 1951 yılına kadar aktif bir faaliyet gösteren Türkiye Komünist Partisi, 1951 yılındaki tutuklanmalar sonucu oldukça önemli sayılabilecek bir sarsıntı geçirdi ve bir süre faaliyet yönünden pasif bir görünüşe büründü. Zira, Türkiye'deki komünist faaliyetinin belli başlı liderleri, Parti Merkez Yönetim Kurulu'nun hemen hemen hepsi bu tutuklamalarda

güvenlik kuvvetlerinin eline geçti. Yargılanmaları sonucu hüküm giyen sanıkların bazıları cezalarını çekerek, bazıları çıkarılan af kanunlarından yararlanarak ve bazıları da buldukları ceza ve tutukvelelerinden kaçarak yurt dışına çıkıp yeni bir faaliyeti başlattılar. Yurt dışına çıkan komünistler orada "TKP Dış Bürosu" adı altında komünizm propagandasını ve özellikle bu propagandayı 1958 yılından itibaren *Bizim Radyo* aracılığı ile ve SSCB'nin büyük desteği ile sürdürmeye başladılar.

Zeki Baştımar'ın veya takma adı ile Yakup Demir'in TKP Dış Bürosu Sekreteri olarak uzun yıllar çalışmasından sonra 1973 yılında İ.Bilen, Laz İsmail Marat'ın sekreter olmasıyla çok şeyler değişti. Öncelikle İsmail Bilen TKP Dış Bürosu adını sildi ve TKP'nin bu Dış Bürosu'nu doğrudan doğruya TKP Genel Merkezi durumuna getiren değişikliği yaptı ve şu anda ölmüş bulunan Aram Pehlivanyan gerçek isimli, takma adı Ahmet Saydan ile S.Üstüngel'den oluşan TKP Merkez Komitesi'ni meydana getirdi. Bu çok önemli bir değişiklikti. Zira bugüne kadar kendini bir büro olarak niteleyen ve TKP içinde faaliyet gösteren bütün partililerce varlığı kabul edilen TKP'nin yurt dışı mevcudiyeti, bu tarihten sonra Türkiye'deki bütün komünist liderlerce reddedildi. Belki İ.Bilen'in de isteği buydu. Türkiye'deki komünistlere göre: "Uzun seneler bu faaliyete kendini adanmış sicilli ve kendilerine göre başarı kazanmış lider komünistleri bir kalemde silmek sadece şahsi ihtiraslarını ön planda tutan menfaatperest ve bencil kişilerin yapabileceği birşeydi. Kendini bilmez mülteci gurubu ve lideri kim oluyordu da faaliyete sahip çıkıyordu? Bir TKP gerçeği varsa, bu sadece İ.Bilen kliğinin başında bulunduğu ve kendini TKP Merkez Komitesi olarak ilan eden kişilerin uhdesi altında olamaz. Ancak bizim 1973 yılından itibaren TKP olarak sözünü ettiğimiz ve edeceğimiz gurup İ.Bilen gurubu olacaktır. (1979 yılında TKP'nin Londra kanadı, R.Yürükoğlu parti isimli Nihat Akseymen'in TKP-İşçinin Sesi fraksiyon ayrılığı ileride ayrıca izah edilecektir). Bunlarla partinin bütün komünistlerin malı olduğunu iddia eden gurup arasındaki sürtüşmeye esas olan açıklamalara "muhalifler" başlığı altında ileride kısaca yer vereceğiz. Şimdi yine 1973 yılına, yani İ.Bilen'e dönelim.

TKP'nin halen Genel Sekreteri olarak bilinen İ.Bilen'in bu görevi almasından sonra Türkiye Komünist Partisi yeni bir atılım yaparak geniş çapta bir propaganda ve örgütlenme eylemine girişti. Ocak 1974 tarihi itibarıyla çıkarmaya başladığı aylık Merkez Komitesi yayın organı *Atılım* ile de bunu vurgulamış oldu. Bu tarihe kadar zaman zaman Türkiye'de kurulan meşru siyasi partilerin arkalarında yer almasına rağmen, bu tarihten itibaren TKP'nin hiçbir siyasi partiyle ilişkisi olmadığını, zira TKP'nin 1920'lerden beri faaliyet içinde olduğunu, işçinin tek ve en güçlü siyasi örgütünün TKP olduğunu savundu. Bu tarihlere kadar yurt dışında bulunan teşkilatına TKP Dış Bürosu adını veren parti, bu tarihten sonra kendisini TKP Merkez Komitesi olarak lanse (takdim) etti. Ocak 1974 tarihine, tabir caizse, TKP'nin yeniden toparlanışından ziyade, yeniden kuruluşu adını verebiliriz. Gerçekten TKP bu tarihten sonra, 1975 yılında yeni bir tüzük ve programla karşımıza çıkmaktadır.

Ocak 1974 tarihinden itibaren Avrupa'da, özellikle Almanya, Fransa ve İngiltere'de faaliyet gösteren Türk işçi ve öğrencilerinin oluşturduğu ATTF (Avrupa Türkiyeli Toplumcular Federasyonu), TBÖK (Türkiye Barış ve Özgürlük Komitesi), ATKF (Avrupa Türkiyeli Kadınlar Federasyonu) ve FİDEF (Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu) gibi federasyonlar ve bu federasyonlara bağlı dernek, ocak veya birliklerin içinde etkinliğini artırdı. Avrupa'da faaliyet gösteren bu legal kuruluşlara TKP'nin birer legal kuruluşu gözü ile bakılması gerçeğini ortaya çıkardı. Ayrıca, Türkiye'de TKP bir takım legal örgütlenme faaliyetlerine girişerek önce DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) içinde etkinliğini artırdı ve konfederasyonu ele geçirdi. Daha sonra İlerici Gençler Derneği (İGD), İlerici Kadınlar Derneği (İKD), İlerici Liseliler Derneği (İLD) gibi gençlik ve öğrenci dernekleri kurdu. Ve TÜS-DER (Tüm Sağlık Personeli Derneği), TYS (Türkiye Yazarlar Sendikası), TİB (Tüm İktisatçılar Birliği) gibi kuruluşların içine sızarak onları ele geçirdi. Ayrıca halkevleri, Ankara Barosu, TMMOB (Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği), TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği), Ankara

Tabibler Odası, TÖB-DER (Türkiye Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği), Çağdaş Hukukçular Derneği gibi kuruluşların da içine sızarak onları ele geçirme savaşına girişti.

Bütün bunlardan başka, gerek Avrupa'da, gerekse yurt içinde çeşitli yayın organları çıkararak etkin bir faaliyete başladı.

İşte bu faaliyetlerden de anlaşılacağı üzere TKP, gerçekten Ocak 1974 tarihi itibarıyla yeni bir çalışma başlatmış oldu.

1975 TKP Programı

Türkiye Komünist Partisi'nin çeşitli konulardaki görüşleri hakkında bilgi edinebilmek için TKP'nin programına bir göz atalım. Söz konusu program partice kabul edilen ve halen yürürlükte olan son ve üçüncü programdır. Bu programa, diğer bir deyişle TKP'ye göre, öncelikle Türkiye'nin içinde bulunduğu durum nedir, onu görelim.

a. Genel durum

Programın 6. sayfasında yer alan "Genel Durum" başlığı altında şöyle denmektedir:

"Bugün Türkiye ve halkı tarihin karmaşık, çetin ve sorumlu bir aşamasını yaşıyor. Memlekette toprak ağalarıyla sarmaşan, emperyalist tekellerle bağlaşan, holdingciliğe, tckelciliğe yükselme, finans oligarşiye dönüşme, devleti ele geçirme süreci içinde olan ve militarist klikle bütünleşen büyük burjuvazi egemenlik sürüyor.

"Bu burjuvazi dayandığı sömürü düzenini, egemenliğini aya kta tutabilmek için sık sık, faşist biçimi yöntemlere, sıkıyönetimlere başvuruyor. Büyük burjuvazinin, gericiliğin bu saldırıları bütün ilerici güçlere, en başta devrimci ana güç olan işçi sınıfına, onun örgütlerine, politik, ekonomik hareketlerine, ideolojisine karşı yöneltilmiştir. Bu saldırı ulusal burjuvazinin sola açılan kanadını da ateş

altına almıştır. Bu durum ve özellikle Birleşik Amerika emperyalizminin 25 yıldır Türkiye’de sürdürdüğü hegemonya, geniş emekçi yığınlarına, hala sayısız acılar, sonsuz felaketler getirmiştir.

“Büyük burjuvazinin, gerici egemen çevrelerin ve hükümetlerinin ulusal çıkarlara aykırı, halk düşmanı politikaları, memleketi emperyalistlerin saldırganlık bloklarına, NATO’lara koşmaları, halkın yararına sosyal, ekonomik, kültürel, köklü reformlar yapılmasına karşı çıkmaları süregen, deren bunalımlara yol açmıştır.”

b. Ekonomik ve sosyal durum

Kısaca TKP’ye göre, Türkiye’de kapitalist yaşamı sürdüren, faşizme kucak açan, çalışan sınıfı sömüren sömürgeci bir zengin sınıf hakimiyet sürmekte ve her geçen gün Türkiye’yi yok olmaya iten bir politika izlenmektedir. Bunun yanında Türkiye ekonomik ve sosyal yönden ne durumdadır, bunu da TKP programının 9. sayfasında yer alan ekonomik ve sosyal durum başlığı altında görelim:

“Türkiye’nin doğal kaynakları zengindir. Toprakları verimlidir. İnsan gücü kaynakları biteviye artıyor. Halkımız emekseverdir, çalışkandır, yeteneklidir. Bu halk özgür, genlikli, mutlu bir yaşama düzeyine yükselmek, memleketi ekonomice, endüstrice geliştirmek için gerekli olanaklara sahiptir. Böyleyken, Türkiye geri kalmışlıktan kurtulamıyor, halk yığınları en ağır koşullar altında adaletsizlik, yoksulluk, bakımsızlık, bilgisizlik içinde yaşıyor.

“Özel kanunlarla kendilerine sağlanan imtiyazlar, ayrıcalıklardan alabildiğine yararlanan yabancı kumpanyalar, emperyalist tekeller, Türkiye’de vurdukları aşırı kârları dışarıya aktarmakta, alıp götürmektedirler.

“Memleket ekonomisi, devlet bütçesi, Türkiye NATO’ya koşulduktan bu yana, emperyalistlerin savaş

hazırlıkları, kışkırtmaları planlarına göre düzenliyor. Bu hazırlıklara, NATO'ya, Anadolu'da açılan stratejik yollara, saldırı üslerine, Amerikan havaalanlarına, atom başlıkları yığınaklarına, şimdiye kadar Türkiye hükümetleri yaklaşık iki yüz milyar harcamışlardır."

c. Savaş ödevi ve strateji

Gene TKP'ye göre kısaca, Türkiye kapitalist bir ülke olmanın yanı sıra, ekonomik ve politik bakımdan emperyalizme bağımlı bir ülkedir. Durum böyle olunca Türkiye'yi bu durumdan çekip çıkarmak, sorunlarına çözüm yolu bulmak, onu dünyanın mutlu ülkeleri arasına katmak gerekiyor. İşte, TKP Türkiye'yi içinde bulunduğu bu "korkunç" durumdan kağıt üzerine döktüğü bu program ilkeleri sayesinde çekip çıkaracağını, kurtaracağını savunuyor ve bu programın 13. sayfasında "TKP'nin savaş ödevi" başlığı altında kurtarıcı reçetesini veriyor:

"Bütün bu sorunlar, gelişmeler tarihsel bir zorunluluk olarak çözüm bekliyor. Türkiye Komünist Partisi'nin ödevi, bu gelişmeleri, yalnız nesnel biçimde anlatmak değil, işçi sınıfının, milyonlarca emekçi yığınların, halkın önünde boydan boya duran bu sorunlara çözüm yolları bulmak, bu durumu ileri bir demokratik düzene değiştirmek için bu güçlerin savaşlarını örgütlemek ve yönetmektir.

"Bugünkü halk düşmanı düzeni, emperyalist devlere dayanan büyük burjuva-ağa ikilisinin, bu sömürgeci sınıfların egemenliğini her türlü savaş araç ve yöntemleriyle yıkmak tarihsel bir zorunluluk olmuştur. Türkiye'nin ileri demokratik bir düzene geçmesi kaçınılmazdır.

"TKP'nin yakın amacı olan bu ileri demokratik devrim düzenine, ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliğiyle ulaşılacaktır.

“Bütün bu güçlerin ulusal demokratik cephe birliği, bu amaca ulaşmada tarihsel bir rol oynayacaktır. Bu aşamada bütün ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir.

“TKP'nin uzak amacı, Türkiye'de sosyalizmi kurmaktır. Ancak, sosyalist bir devrim sonucunda temel üretim araçlarının kamulaştırılmasıyla, burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılmasıyla, proletarya egemenliğinin, emperyalizmin, burjuvazinin saldırılarına karşı proletarya diktatoryasının, sosyalist demokrasinin kurulmasıyla ki, Türkiye ve halkımız her türlü sömürü ve zorbalık biçimlerinden kurtulabilir. Ancak o zaman memleketin üretim güçleri sınırsız bir gelişme, halkın yaşama düzeyi sistemli bir yükselme yoluna girebilir. Baskının, sömürünün, ezginin, zorbalığın her türlü kökünden kazanabilir. Türkiye'de yaşayan halkların gerçek kardeşlik ve dostluğu kurulabilir.”

Bu bölüm, açıkça görüldüğü üzere, TKP'nin görüş ve faaliyetleri açısından bizlere birçok şeyler ifade etmektedir. Yeri gelmişken bu görüş ve faaliyetleri açıklamakta ve bazı saptamalarla bunlara açıklık getirmeye çalışmakta fayda vardır.

1. Öncelikle belirtmek gerekirse, bu bölüm bize TKP'nin stratejisini açıklamaktadır. Daha önce, TKP'nin, Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu “genel durum” başlığı altında açıklayan görüşünü vermiş ve sadece kendisinin bu durumdan Türkiye'yi çekip çıkaracağını belirttiğine işaret etmişti. TKP'nin kendi ifadesine göre bu çekip çıkarmaya “ileri demokratik düzene geçme” denilmektedir. Ve işte bu geçiş “ileri demokratik devrim” adı verilmektedir. İleri demokratik devrim, komünist literatürde burjuva demokratik devrim, veya uzun yıllardır Türkiye'de Mihri Belli'nin tekelinde kabul edilen milli demokratik devrimden ayrı birşey değildir. TKP'nin zaman zaman bu devrime “ileri demokrasi aşaması” veya “ulusal demokratik devrim” adını da verdiğine yayın organlarında rastlanmaktadır.

İleri demokratik devrim, kısaca ülkenin halkını, emekçi

sınıfını sömüren para babalarının, toprak ağalarının ve bunların dayandığı emperyalist yabancı kumpanyaların ortadan kaldırılmasını, faaliyetlerini serbestçe sürdürebilmek için uyguladıkları şiddet, zulüm ve baskılara son verilmesini ve üreten sınıfın refahını köstekleyen anti-demokratik kanunlar yerine demokratik kanunların, düzenin getirilmesini amaçlayan ve nihayet işçi sınıfının diktatoryası için gerekli zemini hazırlayan bir devrim olacaktır. Bu devrim TKP'nin yakın, yani ilk amacıdır. İkinci yani uzak amaç ise, sosyalist devrimdir. Sosyalist devrim ise temel üretim araçlarının kamulaştırılması, burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılması, proletarya diktatoryasının kurulması, kısaca ve açıkça komünizmin getirilmesidir.

2. TKP, yukarıda sözü edilen yakın amaç ileri demokratik devrim düzeyine ulaşmada ana güç olarak işçi sınıfı öncülüğünde köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların ve devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliğinden yararlanılacağını belirlemektedir. Ve "bütün bu güçlerin ulusal demokratik cephe birliği, bu amaca ulaşmada tarihsel bir rol oynayacaktır" ifadesi, bir süre Türkiye'de gündemde kalmış ulusal demokratik cepheyi (UDC) ortaya atan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) ve onun peşinden giden kuruluşların ve kişilerin nereden kaynaklandıklarının açık ve seçik bir delilidir.

3. "... Türkiye'de yaşayan halkların gerçek kardeşlik ve dostluğu kurulabilir" ibaresinden de kolayca anlaşılacağı üzere, TKP bir yandan kardeşlik ve dostluk çıkırtkanlığı yaparken, diğer yandan Türk halkının değil *halkların* yaşadığını öne sürerek gizli bir bölücülük içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

4. "... burjuvazinin saldırılarına karşı proletarya diktatoryasının, sosyalist demokrasinin kurulmasıyla ki, Türkiye ve halkımız her türlü sömürü ve zorbalık biçimlerinden kurtulabilir." İşte bir çelişki de bu ibarede gizli. Bir yandan sınıf ayrımına karşı çıkacaksınız, sosyalist demokrasiden söz edeceksiniz ve bütün bunlardan sonra bir sınıf ayrımı yaparak işçi sınıfının diktatörlüğünü şart koşacaksınız ve adına *demokrasi* diyeceksiniz. Bu görüş doğrudan doğruya TKP'nin görüşü değildir, *komünizmin* görüşüdür.

d. Türkiye halkının bugünkü savaşı ve uluslararası koşullar

TKP Programının bu başlık altındaki kısmında ise özetle şöyle deniyor:

“Çağımızın başlıca niteliği karşıt iki toplum sisteminin, kapitalizm ile sosyalizmin mücadelesidir. Bu çatışma alanı bütün dünyadır. Toplum yaşamının bütün temel alanları, ekonomi, politika, ideoloji ve kültürdür. İnsanlığın, büyük Oktobr Sosyalist Devrimiyle Rusya’da başlayan sosyalizme geçişi, Birleşik Amerika’ya karşı özellikle yürüttüğü çetin savaşlarıyla gerçekleşiyor. TKP, sosyalizme yönelik, işçi sınıfının hegemonyasına dayanan ileri demokratik bir düzen kurmak için, parlamento-ıçı, parlamento-dışı, zamanın koşullarına, kuvvetler dengesine uygun bir savaş stratejisi ve taktiği uygular. Ve bu savaşlarda her tür yöntemleri, legal-illegal olanakları, örgüt biçimlerini araç ve silahları kullanır. Emperyalizmin girişeceği her şiddet hareketine karşı, devrimci vurucu eylemlerle karşılık verir.”

e. Türkiye’de kapitalist gelişme

“Türkiye egemen sosyal sistemi kapitalizm olan bir ülkedir. Emperyalist tekellerle bağlaşan, devlet kaynaklarıyla desteklenen büyük özel sektör, ulusal gelirin en büyük payını yutuyor. Böylece tekelleşme süreci içinde olan bu burjuvazi bütün devlet organlarına, mekanizmasına egemen oldu. Büyük sermayenin finans-oligarşiye yükselme süreci, tekelleşmesi küçük burjuvazinin yıkımını hızlandırdı. Bu tekelleşme onun da zararına oldu. Öte yandan bu süreç, yalnız işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkileri değil, burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekelci burjuvazi ile yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşımı da sertleştirdi. Orta

tabakaların, milli burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönü daha da ortaya çıktı. Bu gelişme işçi sınıfının, köylülerin, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşında yeni yeni müttefikler kazanmasına, ulusal demokratik bir cephe hareketinin doğmasına elverişli bir ortam yaratıyor.”

f. İleri demokrasi

Programın bu başlık altındaki kısmında özetle, TCK'nın 141, 142 ve 146 gibi maddelerinin kaldırılması istenmekte ve Türkiye Komünist Partisi'nin Leninci ilkelere bağlılığı sonucu *ulusal azınlık* diye bir ifade kullanılıp, parantez içerisinde, “Kürtlere, Lazlara tam demokratik haklar tanınmalı” denilerek bölücülük tezgahlanmaktadır.

Ve nihayet program şöyle son bulmaktadır:

“TKP amacına varabilmek için en başta işçi-köylü bağlaşıklığını kurmak zorundadır. TKP bununla birlikte, halkın bütün emekçi tabakaları ile de bağ kurmalıdır. Yukarıda sözü edilen ödevlerin yerine getirilebilmesi için, emperyalizme ve memleket içinde emperyalizmin politikasını yürütenlere karşı, büyük sermaye ve toprak ağaları oligarşisine karşı ulusal demokratik cephede bütün halkın sağlam birliği ve birleşik mücadelesi gerekir. Bu cephe, proletaryanın, köylülerin, aydınların, orta tabakaların kendi hakları uğrunda verdikleri ortak savaş sürecinde meydana gelir. TKP, ulusal burjuvazinin emperyalizme, gericiliğe, faşizme karşı her ileri adımını destekler. Ulusal burjuvazinin ilerici politik, sosyal örgütleriyle işbirliği ve ittifaklar kurmak yollarını arar. Türkiye Komünist Partisi, derin ve ağır gizlilik koşulları içinde savaşıyor. Bu program TKP'nin, bütün komünistlerin, komünistlere yakın olanların, bütün ilericilerin, işçi sınıfının ve bütün halkın ortak çabaları, ortak savaşı ile gerçekleşecektir.” (Ürün Yayınları'nın 1978 Mart'ında Türkiye Komünist Partisi Programı olarak yayınlanan 26. sayısının ve sanıklardan

Erden Akbulut'un evinde yapılan aramada bulunan emanetteki nüshasından aktarılmıştır.)

Örgütsel yapı

Elde edilen bilgilere göre TKP'nin halen, Merkez Komitesi, Politik Büro (Polit-Büro), Türkiye sorumluluğu, yöre komiteleri, il komiteleri, bölge komiteleri, semt komiteleri ve hücreler şeklinde örgütlendiği ifade edilebilir.

a. Merkez Komitesi

Genel merkezinin Doğu Almanya'daki Leipzig şehrinde olduğu bilinen Parti Merkez Komitesi'nin (İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 2.7.1981 ve 981/1820 Askeri Savcılık esas numarasıyla hakkında dava açılan Mustafa Oktay ifadesinde, Leipzig'de TKP'nin çıkarmakta olduğu dergide 1,5 yıl süreyle çevirmenlik yapıp, yöneticileri olan İsmail Bilen, Zeki Baştımar, Fahri Erdinç ve Aram Pehlivanyan ile ilişkide bulunduğunu ve görüş ayrılığı nedeniyle partiden ihraçla Leipzig'den ayrıldığını söylemiştir) tesbitlere göre 31 üyesi olduğu ortaya çıkmıştır.

Şimdiye kadar Merkez Komitesi'nde görev yaptığı anlaşılan şahıslar ve örgütsel durumları şöyledir:

1. İsmail Hakkı Bilen. Parti adı: Marat. Görevi: TKP Genel Sekreteri.
2. Veysi Sarısözen. Parti adı: Hasan Zaro. Görevi: Ajitasyon-propaganda genel sorumlusu.
3. Aydın Meriç. Parti adı: Hasan Erdal. Görevi: Türkiye ile TKP Polit-Bürosu arasında koordinatör. Teknik ve özel işler sorumlusu.
4. Mehmet Aydan Bulutgil. Parti adı: Ali Sapancı. Görevi: Politik yönlendirme, TİP-TSİP-CHP sol kanat parlamenterler ile UDC politikası doğrultusunda ilişkileri yönlendirme, Marmara Yöre Komitesi ilişkileri yönlendirme sorumlusu.

5. Yaşar Nabi Yağcı. Parti adı: Kutlu. Görevi: Türkiye Genel Sorumlusu. İstanbul ve Trakya Yöre Komitesi yönlendiricisi.
6. Bekir Sıtkı Coşkun. Parti adı: Duman. Görevi: Merkez Sendikalar Komitesi Sekreteri.
7. Gönül Taylan (Dinçer). Parti adı: Aktuna. Görevi: Merkezi Kadın Komitesi Sekreteri.
8. Erdal Talu. Parti adı: Koçak. Görevi: Meslek Örgütleri Genel sorumlusu.
9. Metin Gür. Parti adı: Selim. Görevi: F.Almanya Parti Örgütleri sorumlusu.
10. Güray Tekin Öz. Parti adı: Yiğit. Görevi: İç Anadolu Yöre Komitesi Sekreteri.
11. Çağatay Günel. Parti adı: Önder Kaynak. Görevi: İç Anadolu Yöre Komitesi üyesi.
12. Cemal Kıral. Parti adı: Yıldırım. Görevi: Ege Yöre Komitesi Sekreteri.
13. Mehmet Karaca. Parti adı: Dilek. Görevi: Merkez Sendikalar Komitesi üyesi.
14. Mustafa Demir. Parti adı: Yelkenci. Görevi: Batı Avrupa parti örgütleri genel yönlendiricisi.
15. Ali Durak. Parti adı: Şiko. Görevi: Yöre Sekreteri Koordinatörü, Batı Berlin parti örgütü yönlendiricisi.
16. Feridun Aksın. Parti adı: Şahin. Görevi: Fransa parti örgütleri sorumlusu.
17. Ulvi Oğuz. Parti adı: Sarıca. Görevi: Marmara Yöre Komitesi Sekreteri.
18. Şeref Yıldız. Parti adı: Akın. Görevi: Doğu Anadolu Yöre Komitesi Sekreteri.
19. Kemal Kervan. Parti adı: Bindallı. Görevi: Prag'da *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi temsilcisi.
20. İbrahim Cihan Şenoğuz. Parti adı: Ölmez. Görevi: Doğu Karadeniz Yöre Komitesi Sekreteri.
21. Birol Başören. Parti adı: Erol Dilligil. Görevi: Marmara Yöre Komitesi üyesi. Kocaeli İl Komitesi Sekreteri.
22. Mehmet Bozşık. Parti adı: İsa. Görevi: ...
23. Aybars Bentürk. Parti adı: ... Görevi: Batı Berlin Parti Örgütleri sorumlusu.

24. Turgut Metin Öztürkoğlu. Parti adı: Nuri Duvarcı. Görevi: Çukurova Yöre Komitesi Sekreteri.
25. Alp Rahmi Otman. Parti adı: Kaya. Görevi: Merkez Komitesi Sekreteri.
26. Şeref Baş. Parti adı: Cazgır. Görevi: Doğu Anadolu Yöre Komitesi üyesi.
27. Adil Demirci. Parti adı: Erdem. Görevi: Merkez Gençlik Komitesi Sekreteri.
28.Parti adı: Musa Ölmez. Görevi: Türkiye sorumlusu yardımcısı, İstanbul ve Trakya Yöre Komitesi üyesi.
29. Aram Pehlivan. Parti adı: Ahmet Saydan. Ölü.
30. Nihat Akseymen. Parti adı: R. Yürükoğlu. İhraç edildi.
31. Haluk Yurtsever. Parti adı: .. İhraç edildi.

Bunlardan Ahmet Saydan takma adını kullanan Aram Pehlivan 13 Aralık 1979 tarihinde ölmüştür. Nihat Akseymen ise partiden atılarak TKP-İşçinin Sesi veya TKP-İngiltere gurubu, Yürükoğlu gurubu gibi adlarla anılan hizibi oluşturmuştur.

Yukarıda sayılan Merkez Komitesi üyelerinden Mehmet Aydan Bulutgil, Çağatay Günel, Ulvi Oğuz, Birol Başören, İbrahim Cihan Şenoğuz, Turgut Metin Öztürkoğlu yakalanmış, Şeref Baş adındaki kimse de yakalanmış olmakla beraber teşhiste Cazgır parti adlı Doğu Anadolu Yöre Komitesi üyesi olan ve aranan Şeref Baş olduğu kesinlik kazanmamıştır.

Merkez Komitesi'ne bağlı bürolar konusunda ise Çukurova Yöre Sekreteri Turgut Metin Öztürkoğlu'nun ifadesinden bilistifade:

Parti merkezinde Polit-Büro'ya bağlı olarak propaganda-ajitasyon, örgütlenme, teknik işler, redaksiyon, ulusal azınlıklar büroları ile kongre hazırlıkları komisyonunun faaliyet gösterdiği,

— Propaganda-Ajitasyon Bürosu'nun Veysi Sansözen tarafından yönetildiği,

— Örgütlenme Bürosu'nun yurt dışı sorumluluğunun Mustafa Demir, yurt içi sorumluluğunun ise Yaşar Nabi Yağcı adlı Merkez Komitesi üyeleri tarafından deruhte edildiği,

— Kadir parti adlı kimsenin Teknik İşler Bürosu'nun yurt

içindeki sorumlusu olduğu, anılan büronun yurt dışı sorumluluğunun Aydın Meriç tarafından yürütüldüğü,

— Redaksiyon Bürosu'nun yurt dışı sorumlusunun Veysi Sarsözen olduğu,

— Ulusal Azınlıklar Bürosu'nun yurt dışında Polit-Büro üyesi Ali Durak, yurt içinde ise Doğu Anadolu Yöre Komitesi Sekreteri Şeref Yıldız ile Cazgır parti adlı Şeref Baş tarafından yönlendirildiği,

— Kongre Hazırlıkları Komisyonu'nun, kongrenin toplanacağı dönemlerde oluşturulduğu ve doğrudan Genel Sekreter İsmail Bilen'e bağlı olduğu yolunda bilgiler elde edilmiştir.

b. Politik Büro (Polit-Büro)

Politik Büro İsmail Bilen'in Genel Sekreterliği altında: Ali Durak, Yaşar Nabi Yağcı, Mehmet Aydan Bulutgil, Mustafa Demir, Aydın Meriç, Veysi Sarsözen olmak üzere 7 kişiden oluşmaktadır. Bunlardan sadece Mehmet Aydan Bulutgil yakalanmıştır.

c. Türkiye sorumluluğu

TKP Tüzüğü'nde bulunmamakla birlikte operasyonlarda yakalanan şahısların ifadelerinden anlaşıldığına göre, Türkiye'deki parti faaliyetlerinin daha rahat ve düzenli bir şekilde yürütülmesini temin için 1978 yılından itibaren Türkiye sorumluluğu ihdas edilmiştir. Bu kadro ile ilgili olarak, bölüm sorumlusunun Yaşar Nabi Yağcı, yardımcısının Mehmet Aydan Bulutgil olduğu, Merkez Komitesi üyesi 6 kişiden oluştuğu ve parti merkeziyle irtibat, politik gelişmeler, propaganda, Batı Avrupa ile ilişkiler hususlarının Erdal Talu, Mehmet Aydan Bulutgil, Mustafa Demir ve Ali Durak adlı kişiler tarafından üstlenildiği anlaşılmıştır.

d. Yöre komiteleri

TKP Tüzüğü'nde yöre komitelerine ilişkin herhangi bir hüküm mevcut değildir. Yakalanan şahısların ifadelerinden edinilen bilgilere göre yöre komiteleri 1978 yılı başlarında oluşturulmuştur. İl komitelerinin üzerinde yer alan bu komitelerde görevlerin komite üyelerine göre dağılımı şöyledir: Sekreterlik ve örgütlenme sorumlusu, demokratik kitle örgütleri sorumlusu, ajistasyon-propaganda sorumlusu, ideolojik işler sorumlusu. Yedi adet olduğu belirlenen yöre komiteleri ise şunlardır: Çukurova Yöre Komitesi, Ege Yöre Komitesi, İç Anadolu Yöre Komitesi, Doğu Anadolu (Kürdistan) Yöre Komitesi, Doğu Karadeniz Yöre Komitesi, Marmara Yöre Komitesi, İstanbul ve Trakya Yöre Komitesi.

Bu komitelerden, Çukurova Yöre Komitesi mensuplarından: Turgut Metin Öztürkoğlu, Kenan Öztürk, Aziz Cuydur, Mehmet Salmanoğlu, İç Anadolu Yöre Komitesi'nden: Çağatay Günel, Doğu Karadeniz Yöre Komitesi'nden: İbrahim Cihan Şenoğuz, Naim Gemrik, Marmara Yöre Komitesi'nden: Ulvi Oğuz, Birol Başören, Oktay Zor yakalanmıştır.

Yöre komitelerinin fonksiyonunun ise, daha üst seviyedeki Türkiye sorumlularının TKP Merkez Komitesi'nin bir devamı sayılabileceği noktasından hareketle, il komiteleriyle Merkez Komitesi arasındaki bağlantıyı sağlamak olduğu söylenebilir.

Yöre komitelerinin yanısıra İstanbul' un, parti faaliyetleri açısından ayrı bir bölge (metropol) olarak ele alındığı, Türkiye'deki TKP faaliyetlerinin merkezi olduğu ve sorumluluğunun firardaki Yaşar Nabi Yağcı tarafından yürütüldüğü anlaşılmıştır.

Operasyonlar sırasında yakalanan Polit-Büro üyesi Mehmet Aydan Bulutgil'in ifadesine göre de İstanbul ve Trakya bölgesinin ayrı bir yöre kabul edildiği, bu yöreye Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne illerinin bağlı olduğu, TKP Türkiye ve İstanbul sorumlusu Yaşar Nabi Yağcı'nın ayrıca Trakya Yöre Komitesi Sekreterliği'ni de yürüttüğü ortaya çıkmıştır.

e. İl komiteleri

İl komiteleri, buldukları il dahilindeki çeşitli parti birimlerinin üst organı durumundadırlar. Yöre komitelerine bağlı olarak faaliyet gösterirler. İl komiteleri, bağlı alt birimlerin üyelerinden oluşmaktadır. Olağanüstü durumlarda il komitesi üyeleri Merkez Komitesi tarafından da atanabilmekte, genellikle dört kişiden oluşmakta, ihtiyaca göre 7'ye kadar çıkarılabilmekte ve gerektiğinde sekreterle birlikte üç üyeden kurulu yürütme bürosu oluşturabilmektedir.

İl komitelerinin görevleri arasında, parti kongresinin, Merkez Komitesi'nin ve Polit-Büro'nun kararlarını, partinin politikasını, kendisinin eylem çerçevesi, çalışma sınırları içerisinde yürütmek, Merkez Komitesi'nden gelen bütün önerileri uygulamak, yeni yeni örgütler kurmak, partiye yeni kadrolar yetiştirmek, bulunduğu ilin özelliklerini, yığınların eğilimlerini, hareketlerini gözönünde tutarak kendisine somut çalışma planı hazırlamak hususları da bulunmaktadır. Diğer yandan, il komitesindeki görevlerin, örgütlenme, komite kasası, gizli teknik, basın-yayın, propaganda-ajitasyon ve yığın işleri şeklinde planlandığı beyanlardan anlaşılmaktadır.

İfadelerden çıkarılan bilgilere göre 20 il komitesi tesbit edilmiş, mevcut illerimizin tamamının bu 20 yöre komitesine (Çukurova 6, Ege 10, İç Anadolu 13, Doğu Anadolu 17, Doğu Karadeniz 8, Marmara 13) bağlandığı, 20 ilin dışında kalanlarda ise il komitelerinin oluşturulduğu anlaşılmıştır.

(Yukardaki paragrafın anlamsızlığı İddianame'nin kendisinden geliyor. — İ.S.)

f. Bölge komiteleri

Partinin il komiteleri altında bulunan birimleridir. Ve partinin il, bucak ve köylerdeki temel örgütlerini, komitelerini yöneten organdır. Gizlilik nedeniyle 5 üyeyi geçemez. Fabrikalarda, maden ocaklarında, çalıştığı bölgenin özelliklerini gözönüne alarak köy öğretmenleri arasında, uyanık köylüler arasında

partinin politikasını yaymak ve örgüt kurmak, yığın çıkışlarını, köylü hareketlerini örgütlemek, önyak olmak eylemlerine önem verir. Komitenin görevleri üyeleri arasında bölüşüldür. Sekreter örgüt işlerine bakar, hem alt, hem üst örgütlerle bağları sağlar, üyelik aidatlarını toplar, kasa tutar. Komitenin toplantılarını düzenler. Sekreter adayını il komitesi gösterir ve seçilen komiteyi il komitesi onaylar. Yılda bir genel toplantısı yapılır. Tahkikat seyrine göre, bugüne kadar tesbit edilebilen bölge komitelerinden bazıları şunlardır: Bursa İl Komitesi'ne bağlı İnegöl Bölge Komitesi, Zonguldak İl Komitesi'ne bağlı Çaycuma Bölge Komitesi, vb. ... Bölgemizde de Alibeyköy Bölge Komitesi tesbit edilmiştir.

g. Semt komiteleri

Bölge komitelerinin altında yer alan ve en az üç kişiden oluşan parti birimleridir. Mahalli özelliklere ve ihtiyaçlara göre oluşturulan semt komiteleri, kendilerine bağlı temel örgütlerin (hücrelerin) temsilcilerinden oluşur. Sekreter, propaganda, yayın işleri görevlisi, yığın örgütleri görevlisi şeklinde görev bölümü vardır.

h. Temel örgütler (hücreler)

Semt komitelerinin altında yer alan ve üçer kişiden oluşan temel örgütler, bir diğer deyişle hücreler, toplumun akla gelebilecek her vasat kesiminde oluşturulmaktadır. Bu cümleden olmak üzere TKP'nin legal derneklerde, fabrikalarda, mahallelerde, devlet dairelerinde hücreler oluşturduğu, 12 Eylül'den sonra parti merkezinden gelen talimat üzerine hücrelerin faaliyetlerinin durdurulduğu anlaşılmıştır.

Parti üyelerinin eğitilmesi

TKP'nin, mensuplarını, bağlı buldukları hücreler içinde, belirli kitap veya dökümanları okutmak suretiyle eğittiği gibi,

partinin Merkez Komitesi'nce tesbit edilen güvenilir üyelerini Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde, Moskova'daki Parti Okulu ve Toplumsal Bilimler Enstitüsü'ne eğitim için gönderdiği, ayrıca Bulgaristan'ın merkezi olan Sofya'da da partinin bir okulunun bulunduğu müteaddit itiraflardan anlaşılmaktadır.

Merkez Komitesi'nce eğitime gönderilmesi kararlaştırılan partililere gerekli direktif, kademeler vasıtası ile intikal ettirilmektedir. Genel olarak, eğitime gönderileceği yolunda direktif alan partili kimse, bir turist pasaportu çıkartarak İstanbul'a gitmekte, orada kendisine eğitim sırasında kullanacağı bir takma ad verilmekte, sonra İstanbul'dan Sofya'ya gönderilen şahsın pasaportuna, sonradan çıkarılabilecek şekilde sayfalar ilave edilmektedir. Eğitime giden partili buradan Moskova'ya intikal etmekte ve Moskova'da gerçek kimliğini açıklamaya yarayacak her türlü şahsi vesika ve bu arada pasaportu da elinden alınmakta, kursun bitimine kadar kendisine verilmemektedir.

Takriben 20'şer kişilik guruplar halinde eğitime tabi tutulan bu kimselere öğretilen dersler meyanında, teori, taktik, ekonomi politik, Sovyetler Birliği Komünist Partisi tarihi, felsefe, sosyal psikoloji ve illegalite konuları da bulunmaktadır.

Bunlardan illegalite dersinde, parti toplantılarının yerlerinin seçimi, parti toplantılarının güvenliği, randevuların bağlanması ve buluşma yerlerinin özelliği, randevularda kullanılacak parola ve işaretler, parti evlerinin tutulma özellikleri, polis takibine karşı tedbirler, parti bilgilerinin ulaştırılması ve mikro-film tekniği, yayın ve haber ulaştırmada kullanılacak noktalar, kuryelerin dikkat etmesi gereken konular, illegal partilerin örgütlenme şekillerinden örnekler hususlarında eğitim verildiği, yakalanan şahısların ifadeleri terkibinden anlaşılmaktadır.

Moskova'da üyelere sağlanan eğitim iki kademeli olup birincisi, ideolojik bilinç seviyesi düşük işçilerin ve diğer parti üyelerinin yetiştirilmeleri amacına matuf olmak üzere 6,5 ay süreyle yapılan eğitimidir. Diğeri ise, daha ziyade bilinç seviyesi yüksek partililerin ihtisas mahiyetinde tabi tutuldukları 2,5 aylık

bir kurstur.

Kurs süresince, iştirak edenlere 150 Sovyet para birimi ruble aylık verildiği, kursiyerlerin bütün masraflarının SSCB tarafından karşılandığı, kurs bitiminde Doğu Almanya'ya gittikleri, burada kendilerine pasaportlarının iade edildiği, Moskova'da eğitim gördüklerini gösterebilecek herhangi bir malzeme ve döküman bulunmaması gayesini teminen sıkı bir aramadan geçirildikleri, yurda dönüşlerinde neden Doğu Almanya'dan uçağa bindikleri yolunda bir soruyla karşılaşmaları halinde "bu hat daha ucuz olduğu için tercih ettim" şeklinde cevap vermeleri yolunda talimatlandırıldıkları ve bu kurslarla ilgili olarak, TKP'nin önemli görevlere namzet ararken öncelikle SSCB'de eğitim görmüş üyeleri tercih ettiği, öncelik tanıdığı neticesine varılmıştır.

Partililerin, eğitim sırasında öğretilenlerden, özellikle illegal faaliyet dersi konularını pratik çalışma sırasında tatbik ettikleri anlaşılmıştır. Bu cümleden olmak üzere:

— Buluşmaların önceden programlandığı, işaret ve parolaların tesbit edildiği, tahakkuk etmemesi halinde alternatif buluşmanın da kararlaştırıldığı,

— il komitesi ve daha üst seviyedeki komite mensuplarının partiye ilişkin faaliyetlerle ilgili seyahatleri sırasında görevli bir partili tarafından takip edildiği,

— parti içi muhaberenin temininde kodlamalara yer verildiği, yöre komitelerinden itibaren yazılı raporların mikro film haline getirilerek üst birime ulaştırıldığı,

Merkez Komitesi kararlarının da keza mikro-film halinde iletildiği anlaşılmaktadır.

TKP'nin aldığı güvenlik önlemleri

İllegal faaliyet göstermesi dolayısıyla TKP yönetiminin, örgütün güvenliğine birinci planda önem verdiği bir vakıdır.

Son TKP operasyonlarından önce Merkez Komitesi'nin genel mahiyetteki bazı direktiflerini radyolar (*TKP'nin Sesi* ve *Bizim Radyo*) vasıtası ile ve bu radyo yayınları sırasında kodlu

veya şifreli olarak parti birimlerine duyurduğu hususu, yakalanan sanıkların ifadeleriyle, her iki parti radyosunun müstaceriyet arzeden ve parti güvenliğini alâkadar eden konularda bir ikaz aracı olarak kullanıldığı keyfiyeti de açıklık kazanmıştır.

Nitekim, ele geçirilen Turgut Metin Öztürkoğlu, Çağatay Günel, Mehmet Aydan Bulutgil gibi üst kademedeki şahıslar, beyanları sırasında; parti merkezinde, *TKP'nin Sesi* radyosunda Nazım Hikmet'in kendi sesinden "Salkım Söğüt", "Kerem Gibi" ve "Hava Kurşun Gibi Ağır" şiirlerinin yayınlanması halinde, bunun TKP'ye ilişkin tutuklamaların başlayacağına işaret edeceğinin kendilerine bildirildiğini açıklamışlardır.

Diğer taraftan:

— Kadroların güvenliği ile merkezi planda örgütlenme bürosunun, iller düzeyinde ise sekreterin görevli olduğu,

— örgütün güvenliğinden, sağlam örgütlenmenin kurulmasının, yatay ilişkilerin olmamasının, belli bir örgüt biriminde sık sık üye değişimi yapılmamasının amaçlandığı,

— partililerin güvenliği için, toplantı yerlerinin mutlaka önceden tesbit edilen kişiler tarafından kontrol edilmesi şeklinde bir talimatın mevcut olduğu,

— 12 Eylül hareketinden sonra Merkez Örgütlenme Bürosu'nun partinin yapısını incelediği ve durumun hiç ümit verici olmadığını tesbit ettiği, kadroların ciddi bir tutuklamadan yüzde 80 oranında kayıp vereceğini yöre sekreterlerine bildirildiği,

— ayrıca, muhtemel bir tutuklanmaya önlem olarak belirlenen, yöre komitelerinin, doğrudan, ayrıca her ilden birer kişiden başlamak üzere hiç deşifre olmamış ve parti birimlerinde görev almamış unsurlardan oluşan bir yedek kadro kurulup belli bir parola ile sorumluları vasıtası ile parti merkezine bağlanması hususlarını içeren talimatın Şubat-Mart 1981 aylarında yöre komitelerine gönderildiği,

— 12 Eylül'ü takiben partinin yönetim kademelerine üye alımının durdurulması, kadroların muhafazası, ikili buluşmalar dışındaki bütün temasların kesilmesi, hücrelerin dağıtılması, faaliyete ara verilerek parti kadrolarının güvenliğinin sağlan-

ması yolunda genel bir emir verildiği,

— harekattan bir-iki ay sonra parti merkezinden yöre ve il komitesi sekreterlerine, yakalanmaları konusunda en küçük bir tereddütleri olduğu zaman İstanbul'a yerleşmeleri talimatı verildiği hususları da yakalanan şahısların açıklamaları meyanındadır.

Operasyonun başlamasını takiben isim işyeri ve ikametgah itibarı ile tesbit olunan önemli mevkideki parti üyelerinden birçoğunun ele geçirilmemesi ve yapılan tahkikatlarda bu kimselerin kısa bir süre önce ev veya işyerlerini terk etmiş olduklarının anlaşılması parti tarafından alınan güvenlik önlemlerinin uygulanma ve bu husustaki başarı seviyesi hakkında bir fikir verebilmektedir.

Parti Merkez Komitesi üyelerinden Mehmet Aydan Bulutgil'in evinde ele geçirilen dokümanlar arasında bulunan ve TKP Merkez Komitesi üyesi Aydın Meriç tarafından gönderilen talimat mahiyetindeki tarihsiz bir mektupta yer alan, "Önümüzdeki 2-3 ay içinde bir saldırı olasıdır. Bu nedenle bu notu aldığı andan itibaren bütün önemli il komiteleri içinde özel çalışma açılarından ve özellikle güven açısından sağlam bağlar oluşturmaya ağırlık ver. Hiçbir zaman sadece yöre ve il sekreterlerinden oluşan bağı tek tutma, 2-3 ayrı kanalın olmalı, bu çok önemli" şeklindeki hususlar, TKP'nin güvenlik konusundaki talimatlarına münferit bir örnek olarak gösterilebilir.

Partinin yöre komitesi ve daha üst kademelerde görev yapan mensuplarının şehir içindeki gezileri ve şehirlerarası seyahatleri sırasında, kendilerini tanıyan güvenilir bir partili tarafından güvenlik nedeniyle takip edildikleri anlaşılan başka bir husustur.

TKP parti yayınları

TKP Merkez Komitesi yayın organı *Auhm*'ın bir tanesi Ankara'da, ikincisi ise İzmit'te olmak üzere baskısının yapılabildiği bir matbaa ile bir basım ve dağıtım ünitesi ele

geçirilmiştir.

Ankara'daki basım ve dağıtım ünitesinde iki ayrı iş yerinde, bir fotokopi makinası, biri ofset baskı yapabilen iki adet teksir makinası ele geçirilmiş, İzmit'te ise Şark Mobilya adlı bir mobilya mağazasının içindeki gizli kapıdan geçilen bölmede, bir ofset makinası, bir teksir makinası, bol miktarda matbaa ve çinko malzemesi ile kâğıt ve gizli bölmeleri bulunan iki adet çanta ele geçirilmiştir.

Parti yayınlarının hazırlanmasının, basım ve dağıtım işleminin, Merkez Komitesi üyesi ve İdeoloji ve Propaganda-Ajıtasyon Seksiyonu sorumlusu firardaki Veysi Sansözzen tarafından yönetildiği, yurt dışında hazırlanan *Atlım*'ın metninin İstanbul'a kuryeler vasıtası ile mikro-film şeklinde gönderildiği, bunların parti matbaasında çoğaltularak yöre komitelerine dağıtıldığı anlaşılmıştır.

Diğer yandan, *Politika, Ürün, Güneşli Dünya, Yeni Çağ, Gündem, Savaş Yolu, Çağ, Barış ve Sosyalizm Sorunları, Konuk Yayınları* gibi 12 Eylül öncesinde yayınlanan yayın organlarının TKP'ye ait oldukları veya TKP üyelerince neşredildikleri, parti üyelerinin beyanları muvacehesinde açıklık kazanmıştır.

Nitekim Mehmet Aydan Bulutgil Ankara Emniyet ifadesinde, sanıklardan Doğan Görsev'in parti adına Konuk Yayınevi'ni işlettiğini ve görevinin sosyalizm, Marksizm-Leninizm konularında çeviri kitaplar yayınlamak olduğunu ve Doğan Görsev'in kendisine bağlı olarak çalıştığını 1.5.1976-31.12.1976 arası kesin tarih vererek ifadesinin 12. sayfasında açıklamıştır.

TKP paralelindeki kuruluşlar

Parti tarafından yığın örgütleri, demokratik kitle örgütleri, sendikalar, kooperatifler, odalar adlarıyla anılan örgütlenmelerden, İlerici Gençler Derneği (İGD), İlerici Kadınlar Derneği (İKD), Türkiye Barış Komitesi (TBK), İlerici Liseliler Derneği, (İLD), Köy-Der, Töb-Der adlı örgütlerin parti üyeleri tarafından kontrol altında tutuldukları açıklık kazanmıştır.

Ayrıca, bazı yerlerde İGD ve İKD şubelerinin TKP üyeleri tarafından kurulmuş olmasına mukabil, bazı yerlerde de kurulmuş şubelerin yönlendirilmesinin, sıradan dernek üyeleri arasında görülen bazı partililer tarafından oluşturulmuş hücrelerce yapıldığı anlaşılmıştır. Bunların dışında kalan diğer kuruluşlarda ise kilit noktalara TKP üyesi şahısların getirilmesi ve bu şahısların nüfuz edilen örgütün bulunduğu yerdeki parti biriminin alakalı üyesine bağlanması suretiyle parti istekleri doğrultusunda yönetilip yönlendirilmek istendiği de anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili olarak Marmara Yöre Komitesi Sekreteri Sarca parti adlı Ulvi Oğuz ifadesinde, "Parti, demokratik kitle örgütlerini, bu örgüt içinde bulundurduğu hücreleri vasıtası ile kontrol eder" demiştir.

Ayrıca İGD, İKD, TBK, İLD gibi partinin kontrolünde bulunan örgütlerin yanısıra DİSK üyesi MADEN-İŞ, BANKSEN, BAYSEN, ASTER-İŞ, YENİ HABER-İŞ, Türkiye Yazarlar Sendikası, GENEL-İŞ İzmit ve Adapazarı şubeleri, PETROL-İŞ, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, TÜTED, Birlik Dayanışma Gurubu gibi kuruluşların TKP ile ilişkili bulunduğunu Türkiye çapındaki operasyonda yakalanan kimseler beyan etmişlerdir.

Bunlara ilaveten TKP'nin kırsal kesimde zayıf olduğu şeklinde bir değerlendirme ile bu kesime hulul amacıyla 1978 yılı başlarından itibaren KÖY-KOOP'lara el attığı ve giderek 1979 yılı içinde bu kuruluşların yönetimini ele geçirdiği de yakalanan şahısların ifadeleri meyanındadır.

TKP'nin, bu örgütlerin ellerinde bulundurdukları mali imkandan da yararlanmak suretiyle yüzbinlerce kişiyi etkilemeyi amaçladığı, üzerinde durulması gereken diğer bir husustur.

a. TKP-İGD ilişkileri

TKP, kendi politikası doğrultusunda gençlik yığınlarını

etkilemek, bu gençlik yığınları içerisinde parti üyeleri kazanmak amacı ile gençlik örgütlenmesine girişti. Bu çalışmalar sonucu 30.12.1975 tarihinde İGD rumuzlu İlerici Gençler Derneği partinin kararı ile TKP üyesi ve sempatizanı gençlerin önderliğinde kurulmuştur.

TKP, İGD'yi sadece TKP'ye üye ve sempatizan gençler ile sosyalist gençlerin oluşturduğu bir örgüt olarak görmemiş, daha geniş gençlik yığınına içine çekebilecek bütün ilerici düşünceli gençleri bünyesinde toplamak için çalışmış ancak, bu gerçekleşmemiş ve İGD, TKP üye ve sempatizanlarının oluşturduğu bir örgüt olarak kalmış ve TKP İGD'nin çalışmalarını genel olarak yönlendirmiştir.

İGD, özellikle yüksek öğrenim gençliği içerisinde örgütlenmiş ve öğrencilerin akademik sorunlarını dile getirerek örgütsel genişlemeye hız vermiştir.

TKP İstanbul İl Komitesi'ne bağlı Gençlik Komitesi tarafından yönlendirilen İGD, 1977 yılından itibaren TKP Merkez Komitesi'ne direkt bağlı Merkezi Gençlik Komitesi tarafından yönlendirilmeye başlanmıştır. İGD'yi yönlendiren TKP Merkezi Gençlik Komitesi, parti adı Erdem adlı şahsın sekreterliğinde Ahmet Muhtar Sökücü ve Alaattin Taş adlı şahıslardan oluşmaktadır.

Merkezi Gençlik Komitesi'nin görevi, İGD'nin faaliyetlerinin genel olarak yönlendirilmesi ve gençlik içindeki parti faaliyetinin genel esaslarının çizilmesidir.

İstanbul içindeki gençlik örgütlenmesi'nde faaliyette bulunan partili örgüt üyeleri, TKP Merkezi Gençlik Komitesi'ne bağlıdırlar. Ayrıca, yörelerde il komitelerine bağlı olarak faaliyet gösteren ve o illerdeki gençlik içinde partisel faaliyeti yönlendirmekle görevli gençlik komiteleri bulunmaktadır.

Merkezi Gençlik Komitesi ile illerdeki gençlik komiteleri arasında partisel bağ bulunmamasına rağmen, Merkezi Gençlik Komitesi'nin tesbit edeceği genel prensipler, yöre sekreterleri aracılığı ile illerdeki gençlik komitelerine ulaştırılmaktadır.

TKP İGD'yi komünist yeni kadroların yetişeceği bir örgüt olarak görmüş, İGD faaliyetleri içinde yetişen ve parti üyesi olan bazı gençler daha sonra partisel faaliyetin başka alanlarına kay-

dırılmışlardır.

İGD yayın organı olarak *İlerici Yurtsever Gençlik ve Gençlik Dünyası* adlı gazeteleri çıkarmıştır. Bu gazeteler genel olarak TKP politikası doğrultusunda yayın yapmışlar ve propaganda faaliyetleriyle örgütsel genişlemeyi sağlamışlardır. Bu yayın organlarını çıkaran sorumlulardan Bahattin Seven, Baki Temel Saçlı ve Erkan Tuskan TKP üyesidirler.

Ayrıca İGD Yürütme Kurulu üyelerinin tümü TKP üyesidirler.

Merkezi Prag'da bulunan Uluslararası Öğrenci Örgütü'ne ve merkezi Budapeşte'de bulunan Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'na üye olan İGD'nin uluslararası ilişkileri yürütme sorumlusu olan Dr. Cüneyt Başbuğ, aynı zamanda TKP üyesidir.

b. TKP-İKD ilişkileri

TKP, kadınlar arasında propaganda ve bilinçlendirme çalışmaları yürüterek kadın kitlelerini işçi hakları ve demokratik haklar için yürütülen mücadelenin içine çekmeyi amaçlamıştır. 1975 yılı başlarında TKP Merkez Komitesi yayın organı olan *Atılım* gazetesinde yer alan bir yazıda, "Dünya kadın yılı ilan edilen 1975 yılını, kadın örgütleri kurarak karşılayalım." denilmektedir. Bir talimat ve çağrı niteliğinde olan bu yazının yayınlanmasından sonra TKP üyesi ya da sempatizanı olan kadınlar, bir kadın örgütü kurmak amacı ile İstanbul'da, kendi çevrelerinde, çeşitli girişimlerde bulunmuşlar, diyaloglar kurmuşlar, evlerde hazırlık toplantıları yapmışlardır.

İKD'nin kuruluşunda başlıca rolü oynayan TKP üyeleri, Gönül Dinçer (Taylan), Zühal Meriç ve Şeyda Talu, ileri görüşlü bir kişi olarak bilinen Avukat Bakiye Beria Önger'e kurulacak olan kadın örgütüne başkan olması için teklif götürmüşler ve onun bu teklifi kabul etmesinden sonra İlerici Kadınlar Derneği (İKD) kurulmuştur.

TKP, politikasını, bu dernek içindeki parti üyeleri eliyle

yürütmüş ve bu örgütlenmeyi genel olarak yönlendirmiştir.

İKD, kadınların değişik sorunlarını (kreş, eşit ücret vb.) dile getirerek bu sorunlar etrafında çeşitli kampanyalar düzenlemiş, bu faaliyetler sırasında İKD içindeki TKP üyeleri, TKP politikası doğrultusunda İKD üyelerini propaganda ve eğitim yolu ile etkileyerek onlarda ilerici ve sosyalizme açık fikirler uyandırmaya çalışmışlardır.

1977 yılına kadar TKP İstanbul parti örgütünün yönlendirmesi ile çalışmalarını sürdüren Kadın Komitesi, bu tarihten itibaren TKP Merkez Komitesi'ne direkt olarak bağlı olan Merkezi Kadın Komitesi adını alarak, İKD'nin çalışmalarını daha merkezi bir şekilde, genel olarak yönlendirmeye başlamıştır.

İKD'yi yönlendiren TKP Merkezi Kadın Komitesi, Gönül Dinçer (Taylan) sekreterliğinde Şeyda Talu ve Zülal Kılıç'tan oluşmaktadır. Bu komitenin görevi, bir yandan İKD'nin çalışmalarını genel olarak yönlendirmek, diğer yandan kadın örgütlenmesiyle ilgili TKP politikasının genel prensiplerini çıkarmaktır.

Merkezi Kadın Komitesi'ne bağlı olarak İstanbul üç bölgeye ayrılmıştır: 1. Anadolu Yakası Bölgesi. Sorumlusu: Yaşanur Uyanık, 2. Fatih-Bakırköy Bölgesi. Sorumlusu: Bilge Gömüç (Sanıklarımızdan TKP üyesi Yazıcı parti isimli Mehmet Erhan Gömüç'ün eşidir.), 3. Taksim-Boğaz Bölgesi. Sorumlusu: Saadet Arıkan.

Yörelerde, kadınlar arasında yapılan örgütlenmeler ve İKD şubelerinin açıldığı illerdeki kadın komiteleri, il komitelerine bağlıdır. İl komitelerine bağlı kadın komiteleri ile Merkezi Kadın Komitesi arasında partisel bir bağ bulunmamaktadır.

İKD'nin yayın organı *Kadınların Sesi* gazetesinin yöneticiliğini yapan Berrin Uyar, TKP üyesi olarak sanığımızdır.

Ayrıca İKD Yönetim Kurulunu oluşturanlardan, Yüksel Selek, Ayşe Rezzan Vassaf, Ayşe Coşkun ve Ayşe Çiçek Yağcı adlı şahıslar TKP üyesidirler.

c. TKP-TÖB-DER ilişkileri

TKP, öğretmenlerin kurduğu TÖB-DER içinde partisel faaliyet yürütmüş, bu faaliyetleri sırasında öğretmen kitleleriyle bağ kurmayı ve bu kitleyi kendi görüşleri doğrultusunda etkilemeyi amaçlamıştır.

TKP'nin TÖB-DER içindeki faaliyetleri neticesinde, TÖB-DER içinde TKP üye ve sempatizanlarının başını çektiği Birlik ve Dayanışma Gurubu ortaya çıkmıştır. Böylece TKP'nin partisel faaliyeti esas olarak Birlik ve Dayanışma Guruplarını yönlendirmek ve bu gurupların öğretmen kitleleri içinde yaygınlaştırılması şeklinde yürütülmüştür.

TKP'nin TÖB-DER içindeki çalışmalarını Birlik ve Dayanışma Guruplarıyla yönlendirmek amacı ile, TKP Merkez Komitesi'ne direkt bağlı TKP Merkezi Öğretmenler Komitesi oluşturulmuştur. Bu komite, Merkez Komite üyesi Erdal Talu'ya bağlı olarak Hasan Gürkan, Süleyman Altaş ve Musa Kasa adlı öğretmenlerden meydana gelmiştir.

İstanbul'da öğretmen kitleleri içinde çalışmakla görevli TKP üyesi öğretmenler, Merkezi Öğretmenler Komitesi'ne bağlı olarak partisel faaliyetlerini yürütmektedir.

Yörelerde ise öğretmen hareketinin önemli olduğu ve parti üyesi öğretmenlerin bulunduğu illerde, il komitesine bağlı olan ve öğretmenler içindeki partisel faaliyeti yürüten bir Öğretmen Komitesi kurulmuştur.

d. TKP-TMMOB ve TÛTED ilişkileri

TKP, teknik elemanları bir orta tabaka kesimi ve çalışma koşulları itibariyle işçi sınıfına yaklaşan bir kesim olarak görmekte ve bu nedenle işçi sınıfının mücadelesinde işçi sınıfının yanında yer alabilecek bir kesim olarak değerlendirilmektedir.

TKP'nin teknik elemanlar arasındaki çalışması esas olarak Türkiye Mimar Mühendisler Odası Birliği ve Türkiye Teknik Elemanlar Derneği içinde tezahür etmektedir. TKP bu

kuruluşlar içinde sürdürdüğü örgütlenme çalışmaları sonucu TMMOB'ye bağlı bazı oda ve şubeler ile ... kazanmıştır. TKP özellikle TMMOB'ye bağlı Makina Mühendisleri ... sürekli olarak korumuştur. Ayrıca İnşaat Mühendisleri Odasında da etkinlik sağlamıştır.

Teknik Elemanlar içindeki... etmek ve yönlendirmek amacı ile ... sekreterliğinde kurulan TKP Merkezi Teknik Elemanlar Komitesi ... adlı şahıslardan oluşmaktadır. *

İstanbul'da TMMOB'ye bağlı odaların içinde faaliyet gösteren TKP üyeleri Merkezi Teknik Elemanlar Komitesi'ne bağlıdır. Diğer yörelerde ise mahalli örgütlenmeye bağlı olarak faaliyet sürdürürler.

e. TKP-KÖY-KOOP ilişkileri ve köylülük çalışması

TKP ... işçi sınıfının yandaşı olarak geniş köylü yığınlarını görür. TKP'nin 1980 yılında yapılan Merkez Komitesi Plenumu'nda partinin köylülük içindeki faaliyetlerinin yetersiz kaldığı anlaşılmış ve bu alandaki çalışmaların artırılması için karar alınmıştır. *

1977 yılında parti kararı ile, özellikle topraksız ve az topraklı köylüler ile bağlar kurulabilmesi için köylü dernekleri oluşturulmasına çalışılmış, bunun neticesinde merkezi Bursa'da olan Marmara Köylüleri Birleşme Derneği (Marmara Köy-Der) parti üyelerinin öncülüğünde kurulmuştur.

Marmara Köy-Der, aynı zamanda TKP Bursa İl Komitesi üyesi olan Avukat Münir Derçin ve parti üyesi Fevzi Kavuk adlı şahıslar tarafından yönlendirilmiş, çeşitli köylerde oluşturulan Birlik Dayanışma guruplarıyla örgütlenmeye gidilmiştir.

Bu meyanda merkezi İzmir'de bulunan Ege Köy-Der'in de kurulması gerçekleştirilerek Ege bölgesinde örgütlenmeye geçilmiştir.

Merkezi Ankara'da bulunan Köy-Koop birlikleri içinde partisel faaliyetlerini sürdüren TKP'nin parti politikası özellikle

* Cümleler içinde yer alan "..." işaretlerini iddianamenin elimizdeki kopyasından okunamayan yerler için kullandık. Cümle başları ve sonlarında yer alanlar ise iddianamenin kendisindedir.

Trakya yöresinde kurulan Köy-Koop birlikleri içinde etkili olmuştur. Bu çalışmaları, aynı zamanda TKP İstanbul Trakya Yöre Komitesi üyesi olan Cevdet Kocaman yönlendirmektedir.

Marmara yöresinde köylülük çalışmaları ise Enver Yapıcı adlı parti üyesi şahıs tarafından yönlendirilmektedir.

f. TKP-Barış Komitesi (Derneği) ilişkileri

Barış Derneği, dünyada doğrudan veya dolaylı olarak sosyalist ülkelerin, özellikle SSCB'nin etkisindedir. Bu dernekler sayesinde SSCB kendi propagandasını yaparak Batı ittifaklarının güçlenmesini dünyada kamuoyu oluşturarak engellemeye çalışmaktadır.

Türkiye'de Barış Derneği'nin kurulması TKP kararı ile olmuş, bu derneğin kurulmasında TKP üye ve sempatanları aktif bir rol oynamışlardır.

Barış Derneği'nin kurulmasıyla ilgili hazırlıkları yürütme görevi, TKP tarafından parti üyesi Bedir Aydemir'e verilmiş ve adı geçen TKP Merkez Komite ve Polit-Büro üyesi Aydın Meriç'e bağlı olarak çalışmıştır. Bedir Aydemir'in yönetiminde Zühal Kılıç, Mehmet Karaca, Orhan Taylan ve Enis Coşkun adlı parti üyelerinden oluşan bir hazırlık komitesi kurulmuştur. Bu komite mensupları, Barış Derneği'nin kurulması için değişik politik görüşlere sahip kişilerle diyaloglar kurarak, kuruluş çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Yapılan çalışmalar sonucu kurulan Barış Derneği'nin üye alımında güttüğü politika, üye sayısının çokluğu yerine toplumda etkinliği olan çeşitli mesleklerdeki (üniversite öğretim üyeleri, doktorlar, sanatçılar, yazarlar, CHP sol kanat milletvekilleri vb.) şahısların üye kaydedilerek derneğin etkinliğinin artırılması şeklinde olmuştur.

Barış Derneği içindeki partisel faaliyeti yürütmek ve dernekte TKP görüşlerini etkili kılabilmek amacı ile, TKP Merkez Komitesi üyesi Erdal Talu'nun yönetiminde Enis Coşkun ve Ali Taygun'dan oluşan bir komite kurulmuştur.

Merkezi Helsinki'de bulunan Dünya Barış Konseyi'ne üye olan Barış Derneği'nin adı bilahare Türkiye Barış Komitesi olarak değiştirilmiştir.

Barış Derneği'nin 1979 yılında yapılan genel kurulundan sonra Ankara ve İzmir'de bölge temsilcilikleri oluşturulmuştur.

Parti üyesi Enis Coşkun Barış Derneği'nin Genel Sekreteridir.

g. TKP'nin sendikalarla ilişkileri

Sendikaları ve sendikaların mücadelesini işçi sınıfını anti-kapitalist yönde bilinçlendiren örgütler olarak gören TKP, bu potansiyel üzerinde etkili olabilmek için sendikalar içinde örgütlenme çalışmalarını sürdürmüş ve üyelerini sendikaların fabrikalarda örgütlenmesinde aktif rol almaya çağırmıştır.

1977 yılına kadar İstanbul İl Komitesi'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Sendikalar Komitesi, bu tarihten sonra TKP Merkez Komitesi'ne direkt bağlı Merkez Sendikalar Komitesi durumuna yükselmiştir.

Bu komite, Bekir Sıtkı Coşkun'un sekreterliğinde Mehmet Karaca ve Kemal Daysal adlı şahıslardan oluşmaktadır.

İstanbul'da sendika genel merkezlerinde ve sendika şubelerinde bulunan parti üyelerinin bağlı olduğu bu Merkezi Sendikalar Komitesi'nin görevi; TKP'nin sendikalar içinde izleyeceği politikanın genel esaslarını belirlemek ve günlük olarak TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmektir.

Yörelerde, mahalli il komitelerine bağlı olarak faaliyette bulunan sendika komiteleriyle Merkezi Sendikalar Komitesi arasında çeşitli şekillerde kurulan bağlar sonucu, gerekli yönetim ve yönlendirmenin koordinasyonu sağlanır.

TKP'nin Genel Merkez düzeyinde etkili olduğu sendikaların başında Maden-İş sendikası gelmektedir.

Maden-İş Sendikası Genel Merkezi'nden: Mehmet Karaca, Kemal Daysal, Halit Erdem, Ekrem Aydın, Ertan Uyar (Sanıklarımızdan İKD Kadınların Sesi gazetesinin yöneticiliğini

yapan TKP üyesi Berrin Uyar ile evlidir), Nejat Firuz Kahi; Bank-Sen'den: Yücel Çubukçu, Alaattin Kılıç, Av. Ömer Günbulut; Petkim-İş Sendikası'ndan: Ali Rıza Kaptan, Aster-İş Sendikası'ndan: Ayhan Duman, Yaşar Sirmen; Yeni Haber-İş Sendikası'ndan: Genel Sekreter; Tekstil Sendikası'ndan: Celal Günay adlı şahıslar, sendikal alanda faaliyet sürdüren TKP üyeleridirler. Ayrıca, Gıda-İş ve Baysen sendikalarında da TKP örgütlenmesi mevcuttur.

TKP — MK ve Polit Büro üyesi Mehmet Aydan Bulutgil Ankara Emniyet ifadesinin 46. sayfasında sendikalarla ilgili olarak şöyle konuşmuştur:

“Sendikalar büyük bir işçi potansiyelini içinde barındıran kuruluşlardır. TKP, sendikaları ve sendikaların mücadelesini işçi sınıfını anti-kapitalist yönde bilinçlendiren örgütler olarak görür. Bu nedenle bu potansiyel üzerinde etkili olabilmek için sendikalar içinde örgütlenme çalışmalarını sürdürür. TKP, üyelerini sendikaların fabrikalarda örgütlenmesinde aktif rol almaya çağırmıştır ve TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmek amacıyla 1977 yılına kadar İstanbul ilindeki parti örgütüne bağlı olarak çalışan Sendikalar Komitesi'ni bu tarihten itibaren ülke çapındaki Merkezi Sendikalar Komitesi durumuna getirmiştir. Bu komitenin sekreterliğini Merkez Komitesi üyesi Sıtkı Coşkun yapmaktadır. Komitede ayrıca Mehmet Karaca ve Kemal Daysal üye olarak bulunuyordu. Bu komitenin görevi TKP'nin fabrikalar içinde uygulayacağı politikanın genel hatlarını belirlemek ve günlük olarak TKP'nin sendikalar içindeki faaliyetlerini yönlendirmek olarak tesbit edilmiştir. İstanbul'da sendika genel merkezlerinde ve sendika şubelerinde bulunan parti üyeleri bu komiteye bağlı olarak çalışırlar. Her yörede de il komitelerine bağlı olarak sendikalar içinde bir partisel faaliyetin var olması durumunda sendika komitesi kurulur ve bu faaliyeti yönlendirir. Merkezi Sendikalar Komitesi'yle yörelerdeki sendika komiteleri arasındaki irtibat iki yoldan kurulur. Birinci yol Merkezi Sendikalar Komite-

si'nin belirlediği genel prensiplerin günlük çalışmalara ilişkin yönlendirmelerin yöre sekreterlerine ulaştırılmasıyla olur. Yöre sekreterleri de bu bilgileri illerdeki partinin sendika sorumlusuna iletirler. İkinci yol da yörelerden birer sendika sorumlusu ile Merkezi Sendikalar Komitesi arasında bir bağlantı kurulmasıdır. Bu bağlantı parola ve işaret yoluyla olur. Bu ikinci yol ile bağlanan itibatta partisel bağlantı kurulmaz ve yalnızca sendikalardaki faaliyetleri koordine etmeyi amaçlar. TKP'nin genel merkez düzeyinde etkili olduğu sendikalar arasında en başta Maden-İş gelmektedir ve Bank-Sen, Bay-Sen, Yeni-Haber-İş, Petkim-İş, Aster-İş'tir. Yine genel merkez düzeyinde etkin olmamakla beraber Tekstil ve Gıda-İş sendikalarında TKP'nin belli bir etkisi vardır. Ayrıca şube düzeyinde gerek bu sendikaların, gerekse başka sendikaların şubelerinde TKP'nin yer yer etkinlikleri vardır. Bu konudaki geniş ve sıhhatli bilgileri, şubeler hakkındaki bilgileri yöre ve il komiteleri bilir. Yukarıda ismini verdiğim altı sendika da merkezi Prag'da bulunan Dünya Sendikalar Federasyonu'na üyedirler. Maden-İş Genel Merkezi'nde parti üyesi olarak bildiğim sendikacılar Mehmet Karaca, Kemal Daysal, Halit Erdem, Ekrem Aydın, Ertan Uyar ve Nejat Firuz, Bank-Sen sendikasında, Yücel Çubukçu... isimli şahıslardır."

Sanıklarımızdan TKP Merkez Komitesi üyesi ve Doğu Karadeniz Yöre Sekreteri Ölmez parti isimli İbrahim Cihan Şenoğuz yakalandığında üzerinde ve evinde çantasından çıkıp kendisine ait olduğunu ve firardaki Deniz parti isimli olarak bildiğimiz Mustafa Hayrullahoğlu'ndan — ki bu firardaki şahıs MK üyesidir — aldığını söylediği ve ekspertiz raporuna göre de kendisine ait olduğu anlaşılan belgeler incelendiğinde, Aydan Bulutgil'in ifadesi ve dosyası arasına eklediğimiz Paris'te basılmış Türkiye ile Dayanışma Bülteni isimli 1. sayısı 1 Şubat 1982'de çıkmış ve Türkiye'ye gelmiş haber sirküleri muhtevası arasında ayniyet olduğu görülmüştür.

Bültende şöyle deniyor:

“Bilindiği gibi 12 Eylül 1980’den beri Türkiye’de askeri diktatörlük rejimi hüküm sürüyor.

“... uluslararası demokratik kamuoyu, ülkemizdeki ve Avrupa’daki Türkiyeli demokratik güçler seslerini yükseltiyorlar. ‘Tutuklu tüm demokratlara, DİSK yöneticilerine özgürlük’, ‘İşkenceler son bulsun’ belgileri demokrasiden yana, insanlıktan yana herkesin belgisi oldu.

“Elinizdeki bu bülten, Türkiye ile yapılan dayanışma eylemlerini, Türkiye’deki politik durumu, baskıları, ekonomik uygulamaları sizlere ulaştırmaya çalışacak. Bu çalışma ülkede verilen ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımının bir parçası olacak.”

DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal’ın “52’lere Özgürlük” başlıklı dayanışma çağrısında şunlar söyleniyor:

“12 Eylül 1980 askersel darbesinin hemen ardından çalışmaları durdurulan DİSK’in yaklaşık 1,5 yıldır tutuklu bulunan yöneticilerinin yargılanmasına 24 Aralık 1981 gününden itibaren devam ediliyor.

“Bu dava için görevlendirilen Askeri Savcı, DİSK’in Anayasal haklarını kullanarak yasalar çerçevesi içinde sürdürdüğü sendikal, demokratik etkinliklerini suç gibi göstermeye kalkışıyor.

“... DİSK yöneticilerinin idam talebiyle yargılanmasına ve Türkiye’de sendikal, demokratik hakların kabaca çiğnenmesine tüm uluslararası sendikal örgütler ve dünyanın birçok yerinde ulusal sendikalar ve demokratik çevreler aktif protestolarını bildirdiler.

“Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Birliği bir yandan davayı olanca ilgileriyle izlerken diğer yandan hükümet ve askeri cunta nezdinde girişimlerde bulunarak DİSK davasının derhal durdurulmasını talep ettiler.

“... Avrupa’nın ve dünyanın birçok ülkesinde DİSK’le dayanışma komiteleri kuruldu. Bu enternasyonalist dayanışma, ülkemizde zor koşullar altında, sendikal, demokra-

tik haklarına yeniden kavuşmak için fedakârca mücadele eden işçi sınıfımızı cesaretlendiriyor. Bu nedenle işçi sınıfımız *sizin bu kardeşçe dayanışmanıza* büyük değer biçiyor. Ve sizlere teşekkür ediyor.

Bilindiği gibi 13 Şubat DİSK'in kuruluş yıldönümüdür. DİSK üyeleri, Türkiye işçi sınıfı, 12 Eylül darbesi öncesi her yıl, bugünü büyük coşku içerisinde ve yığinsal törenlerle kutladı.

"...Cunta yönetiminin geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 13 Şubat kutlamalarının serbestçe yapılmasına izin vereceği beklenemez. Ancak işçi sınıfımız geleneklerini sürdürmenin kararlılığı içinde, koşulları dikkate alarak, çeşitli biçimlerde 13 Şubat kutlamalarını sürdürecektir.

"... Sizlerden beklediğimiz DİSK ile dayanışmanızı daha aktif ve yeni bir düzeye yükseltmenizdir. Sizlerin göstereceği yeni yeni etkinlikler, 52 arkadaşımızın hayatlarının kurtarılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

" '52'lere Özgürlük' belgisini bulduğumuz her ülkede, gür bir şekilde haykıralım. Bu belginin yaşama geçmesi için çabalarımızı daha da artıralım."

"Türkiye Komünist Partisi (TKP) Davaları Sürüyor" isimli yazıda da:

"TKP ile ilgili Gölcük davası ve Adana davası yürüyor. Ankara davasının 15 Şubat'ta başlayacağı bildiriliyor. Bu davalarda toplam 526 kişi yargılanıyor. Tutuklulara aylarca insanlık dışı işkenceler yapılarak TKP üyesi olduklarını onaylamaları isteniyor" deniyor.

"Uluslararası Dayanışma Yükseliyor" başlıklı yazıda da şöyle deniyor:

"52 DİSK yöneticisinin idam istemiyle yargılanmasına karşı, uluslararası sendikalar merkezlerin protestoları yükseliyor. Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)... DİSK yöneticilerinin özgürlüğe kavuşması için dayanışmayı yükseltiyor.

"DSF aldığı bir kararla, Uluslararası Demokratik

Hukukçular Birliği ile birlikte DİSK davasını sürekli izlemek için iki avukat gönderdi.

"Ayrıca yukarıda adı geçen sendikal örgütler ... Türkiye'ye üst seviyede yöneticilerinden oluşan delegasyonlar gönderdiler. Yine adı geçen örgütler Türkiye hükümetine karşı davalar açtılar. 9-14 Ocak tarihleri arasında Brüksel'de bulunan DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Dünya İş Konfederasyonu ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu ziyaret etti. Daysal, DİSK davasıyla ilgili gösterdikleri kardeşçe dayanışmaya teşekkür etti. Daysal daha önce de DSF'yi ziyaret etmiş ve sekreteriyle görüşmüştür.

".. DİSK'e bağlı Bank-Sen'in üç yöneticisi ile Hollanda İşçi Partisi ve Avrupa Konseyi Raportörü 14 Aralık 1981'de ortak basın toplantısı yaptılar. Söz alan Bank-Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu Türkiye'deki gelişmeleri anlattı. Cenevre'de bulunan Birleşmiş Milletler personelinin sendikası Evren'e bir telgraf göndererek, 'DİSK'in çalışma olanaklarına kavuşması ve 52 yöneticisinin serbest bırakılmasını' istedi.

"14-16 Ocak 1982 tarihinde Paris'te yapılan 2. Uluslararası mühendis, kadro ve teknisyen örgütlerinin konferansına, Türkiye adına Maden-İş Genel Başkanı Mehmet Karaca başkanlığında bir delegasyon katıldı. Konferans Evren'e bir mektup göndererek 52 DİSK yöneticisinin serbest bırakılmasını istedi.

"..TKP-MK üyesi olmak ile suçlanan Ulvi Oğuz'un işkenceden dolayı sağ kolunun felç olduğu ve yine TKP-MK üyesi olarak suçlanan Aydan Bulutgil'in camdan atıldığı ve iki ayağının felç olduğu DSF ve CGT delegasyonunun Türkiye dönüşü basın toplantısında açıklandı.

"Delegasyon bir DİSK duruşmasını izleyip dava ile ilgili geniş bilgiler verdi. Özetle, 'DİSK yöneticilerinin düzmece, komik iddialarla idam edilmek istendikleri ve savunma haklarının çiğnendiğini' belirttiler. DİSK Genel

Başkanı Abdullah Baştürk yaptığı çağrıda şunları vurguluyor:

“Bizim ölümümüze gerek duyuyorlar ve olanak bulurlarsa sonuna kadar gidecekler. Kurtuluşumuz uluslararası kamuoyuna bağlıdır.”

Bülten “Türkiye demokrasi güçleriyle ve DİSK yöneticileriyle yaptığınız her türlü dayanışma eylemlerinizi, lütfen bülten adresimize gönderiniz” mesajı ile bitmektedir.

İbrahim Cihan Şenoğuz’da yakalanan belgelere gelince, “Ajitatörün Not Defterinden” başlıklı notta şöyle deniyor:

“DİSK ile dayanışma yurt içinde ve yurt dışında geliyor. 52’lerin geleceği evde, mahallede en çok konuşulan sorun durumuna geliyor. DİSK’in haklılığını onu yargılayanların içyüzünü gösterebilmek için olanaklarımız artıyor. Aşağıdaki kanıtları, somut, canlı, yerel örneklerle güçlendirerek yaygınlaştırabiliriz.

“DİSK komünist bir örgüt değildir. Üyeleri de yöneticileri de farklı politik görüşlere sahiptir. Onları birleştiren işçi sınıfı ve ülke çıkarları için savaşımdır. Komünistler politik görüşlere bakmadan işçi ve emekçiden yana olan herkesi desteklerler. Bu nedenle idamla yargılanan DİSK yöneticilerini savunuyorlar. DİSK hiçbir görüşünü gizlemedi. Açık savundu. 14 yıl boyunca yasal savaşım sürdürdü. Savcı şimdi DİSK’in kuruluşundan beri yasadışı, illegal bir örgüt olduğunu, ihtilal hazırlığını yaptığını öne sürüyor...

“Kampanyanın olanaklı eylem biçimleri:

“1. Ana hedef yığınların dikkatini dava üzerine çekmektir. Bunun için her türlü olanaktan yararlanılmalıdır. İşyerinde, mahallede, okulda, topluluklarda DİSK davası üzerine konuşulmasını sağlayacak ajitasyon çalışmaları örgütlenmeli, olanaklı olan yerlerde küçük gösteriler düzenlenmelidir. Yığınların dikkatini çekecek ve onların katılımını sağlayacak çeşitli yöntemler yaratıcı biçimde bulunmalı ve uygulanmalıdır.

"2. Ajitasyon ve propaganda için legal-illegal her olanaktan yararlanılmalı. Temel belge 52'lere Özgür-lük'tür. Kullanılacak temel fikirler ve kanıtlar radyodan (Bizim Radyo ve TKP'nin Sesi Radyosu ima edilmekte) ve diğer belgelerden (Örneğin: Türkiye'de muhtelif adreslere gönderilen söz konusu ettiğimiz bülten) çıkarılmalı, ancak bunlar yerel koşullara uygun somut, canlı bir biçimde yığınlara iletilmelidir.

"3. Belli aralıklarla kendi imzanızla ya da yerel koşullara uygun değişik imzalarla bildiriler çıkarılmalıdır.

"4. Evren'e mektup çoğaltılıp doğrudan ya da dolaylı yollarla geniş bir dağıtımı örgütlenmelidir. (Bültende söz konusu edilen mektup)

"5. Diğer ilerici güçleri kampanyaya çekmek için gerekli girişimler yapılmalı, ortak eylem biçimleri üzerinde yaratıcı çalışmalar düzenlenmelidir.

"6. Her düzeyde yapılan çalışmalar merkeze bilgi olarak, yazılı biçimde iletilmelidir. Bilgiler somut olmalı, yapılan eylemler, tepkiler, yığınların ne düşündüğü, ne konuştuğu, yer ve kişiler tasvir edilerek anlatılmalıdır.

"Not: Bu ve DİSK'le dayanışma kampanyası metinleri üst örgütlerin yararlanmaları içindir. İçerikleri, sözlü olarak alt örgütlere indirilmelidir."

Ayrıca İbrahim Cihan Şenoğuz'un kendi kaleminden çıktığı tesbit ve kendisince *Atılım* dergisinden kopya edildiği anlaşılan "Örnek Bir Çalışma" başlıklı notta ise şöyle deniyor:

"Komitemizin çalışma alanında yeni bir fabrika kurulmuş, üretime yeni başlamıştı. İşçi arkadaşlar çok değişik katmanlardan geliyordu. Bilinçleri geri, savaş deneyimleri yoktu. Bu koşullarda patron işyerine gerici bir sendikayı sokmayı ve işçilerin birliğini engellemeyi başarmıştı. Önce fabrikada bir tek yoldaşımız vardı. Sıfırdan başlıyordu. Tüm güçlülere karşın yoldaş sonunda fabrikada ilk temel birimi kurmayı başardı. İşleri zordu. İşçileri çevresine çekecek somut istemlerden, yemekhane, servis arabaları,

vb. ile ilgili istemlerden yola çıktılar. İşyerindeki san sendikacılar kontrolü tümenden elden kaçırmamak için bu tür eylemlere karşı çıkmıyorlardı. Sınırlı başarılar kazanıldı. Dikkatli davranıyor, işçinin bilinç düzeyinin ve koşulların kaldıramayacağı işlere kalkışmıyor, adım adım ilerliyorlardı. Giderek işçinin güvenini kazandılar. Bu kolay olmadı. Sabırlı bir çalışmanın ürünü oldu. Ama işçinin güveni bir kez kazanılınca, bu temel üzerinde ileri işçiler arasında ilk sempatican halkaları da oluştu. Yoldaşlar küçük guruplarla fabrika dışında eğitimler düzenlemeye giriştiler. En ileri sempaticanlara parti yayınlarını vermeye başladılar. Bu temel örgütün dışında başka yoldaş yok bu fabrikada, ama işçi arkadaşların büyük çoğunluğunu sınıf çıkarları yönünde yönlendirebiliyordu artık partimiz. Bir süre sonra patron bir kısım işçiye çıkış verdi. Komitemizde koşulları, işçinin ruh halini değerlendirdik. Temel örgütümüzün önerisiyle, ilk kez şartel indirmeye karar verdik. İşçilerin hemen tümü direnişe katıldılar. Çevre fabrikalardan da dayanışma sağladık. Bunun çok olumlu bir etkisi oldu. Direniş günlerce sürdü ve ancak jandarma baskısıyla kırıldı. Doğal olarak işçi arkadaşlarda yılgınlık, gerileme belirtileri başlamıştı. Yoldaşlar eylemi yepyeni bir yönde sürdürmeye giriştiler. Tutuklu ve işten çıkartılan arkadaşlarla dayanışmayı örgütlemeye koyuldular. İşçi jandarmayı, patronu, sarı sendikacıyı somut olarak yanyana görüyordu. Yoldaşlar ise bunun politik anlamını arkadaşlara anlatıyorlardı. Direniş kırıldı. Ama işçinin savaş gücü kırılmadı. Aksine bu direnişten sonra partimize savaşımdaya çelikleşmiş yeni yoldaşlar kazandık.

Bir parti komitesi''

İbrahim Cihan Şenoğuz'da yakalanan bu belgeler yukarıda mevzu ettiğimiz bülten haberleriyle karşılaştırıldığında TKP mensuplarının, yurt dışındaki firari sanık elemanlarının DİSK ile müşterek ve koordineli çalışmalarını ve dışarıda organize edilen kampanyaların Türkiye'deki TKP mensuplarınca da

birlikte yürütülmesinin planlandığını göstermektedir.

h. TKP'nin Birlik Dayanışma guruplarıyla ilişkileri

Her türlü yasal kuruluş içinde (sendika, dernek vb.) ortaya çıkan ve genel olarak TKP'nin politikasını destekleyen guruplara Birlik Dayanışmacı adı verilmektedir. Birlik-Dayanışma gurupları denilen bu kuruluşlar içinde parti üyesi olmamakla beraber, partinin çalışmalarını, partinin genel faaliyetlerini destekleyen sempatizanlarla ilişki kurarak parti üyeliğine hazırlayan bu birlik dayanışma gurupları, partinin üye sayısını arttırmada büyük bir insan gücü potansiyelini oluştururlar. TKP'nin yayınlarını, ileriye dönük politikasını izlerler. Birlik Dayanışmacılarla TKP üyeleri arasındaki fark TKP'lilerin partiye üye olmaları, Birlik Dayanışmacıların olmamasıdır.

TKP'nin yasal basın faaliyetleri

TKP'nin yasal basın çalışmaları, 1976 yılından beri Cavlı Çuflaz adlı parti üyesi tarafından yönetilmektedir. Bu cümleden olarak Konuk Yayınları'nın sahibi parti üyesi Doğan Görsev ile Ürün Yayınları'nın yöneticisi parti üyesi Ural Ateşer'in partisel ilişkileri Cavlı Çuflaz'a devredilmiştir.

Konuk Yayınları, bilimsel sosyalizmin değişik konularında çeviriler yaparak kitaplar yayınlamıştır. Yayınlanan ve yayına hazır duruma getirilmiş kitaplar TKP'nin yönlendirmesiyle olmuştur.

Aylık olarak yayınlanıp, TKP siyaseti doğrultusunda yazılar yayınlayan *Ürün* dergisinde yazılar TKP üyeleri tarafından hazırlanmış, bu dergi TKP tarafından yönlendirilmiş, *Ürün* Yayınları'nın bastırıldığı kitaplar parti denetiminden geçtikten sonra yayınlanmıştır. Maden-İş Sendikası tarafından satın alınan *Politika* gazetesinin yayın yönetimi TKP üyeleri tarafından yürütülmüş, sorumlusu Aydın Engin'in parti ilişkisi

Cavlı Çuflaz'a devredilmiş, gazete, kapatılana kadar yayın faaliyetlerini TKP siyaseti doğrultusunda sürdürmüştür. *Politika* gazetesi yöneticisi Oya Baydar, Yazı İşleri Müdürleri Aydın Şenesen (Bu sanık yine sanıklardan Zerrin Şenesen'in eşi, Berrin Uyar'ın eniştesi ve nihayet Haluk Sarıbaş ile evli Mürüvvet Sarıbaş'ın erkek kardeşidir) ve Osman İkiz parti üyeleridirler.

Parti kararı ile yayına başlayan *Savaş Yolu* dergisinin yöneticiliğini yapan Oya Baydar'ın parti ilişkisi Cavlı Çuflaz'a devredilmiş, bu dergi kapandıktan sonra yine parti kararı ile yayına başlayan *Güneşli Dünya* dergisinin de sorumluluğuna Oya Baydar getirilmiştir.

Ürün dergisi kapatıldıktan sonra çıkan *Çağ* dergisi de parti kararı ile yayına başlamış, sorumluluğa Ural Ateşer getirilmiştir.

Uluslararası komünist hareketin teorik enformasyon dergisi olan *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi, parti üyesi olan Ahmet Taştan'ın yönetiminde yayınlanmıştır. Bu dergide yayınlanan yazılar yurt dışında bulunan kaynaklardan temin edilmiştir.

Ayrıca merkezi Ankara'da olan ve 9 ilde şubesi bulunan Temel Dağıtım, TKP üyesi Ahmet Taşkiran tarafından yönetilmektedir.

TKP'nin teknik büro ve kurye faaliyetleri

TKP'nin, Türkiye'de Merkezi Teknik Komitesi bulunmaktadır. TKP Merkez Komite ve Polit Büro üyesi Aydın Meriç'e bağlı olarak faaliyet gösteren bu komitenin görevi, sahte kimlik ve pasaportları hazırlamak, belge ve bilgileri mikro filme çekmek, yurt dışına çıkartmaktır.

Sekreterliğini Kadir parti adlı şahsın yaptığı Merkezi Teknik Komite'de Fehmi Arslan ve Ahmet Zeki Kutluay adlı parti üyeleri bulunmaktadır.

Yörelerdeki teknik komitelerin görevi parti yayın organı *Anıtım*'ın basılması ve çoğaltılmasını sağlamak, parti belgelerini, üye dilekçe ve özgeçmişlerini, belgeleri mikro filme almak ve bunları Merkezi Teknik Komite'ye ulaştırmaktır.

Merkezi Teknik Komite'de hazırlanan mikro filmler çeşitli zamanlarda Ahmet Zeki Kutluay tarafından gizlenmekte, bir kurye vasıtası ile yurt dışına çıkarılarak Aydın Meriç'e teslim edilmektedir. Bu kuryelik görevi, son zamanlarda, adına şirket kurulmuş Kahraman Gıda Pazarlama'da çalışan sanıklarımızdan Kahraman Aydın ve Zekai Erkan tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Demokratik Cephe

1. TKP Programı'nda UDC

TKP'nin 1975 Programı'ndan bahsederken ulusal demokratik cephe söz, fikir ve sloganından pek kısa bir şekilde bahsetmiştir.

1943 yılında ilk defa basında tek-cephe, anti-faşist cephe deyimleri kullanılmıştır. Bu cephenin o günün politik şartlarına uygun ismi "Faşizm ve Vurgunculuk Aleyhine Geniş Cephe Birliği"dir.

Savaş sonunda ortaya çıkan çok parti anlayışı, TKP tarafından yeni bir cephe fikrini ortaya getirmiştir. "Milli Birlik Cephesi" veya "İleri Demokratlar Cephesi" adını alan bu faaliyet Cumhuriyet Halk Partisi iktidarını karşısına alıp yıpratmayı amaçlamıştır.

1946-1950 yıllarına kadar, Ankara'da "Türkiye Gençler Derneği", İstanbul'da "İstanbul Yüksek Tahsil Derneği" ve "Türk Barışseverler Derneği" gibi legal olarak teşkil edilen çeşitli dernekler vasıtası ile cephe politikasının olgunlaştırılmasına çalışılmıştır. Haklı gibi gözüken bu konularda faaliyet gösteren bu derneklerin asıl gayesi, TKP'nin cephe politikasının yerleştirilmesidir.

Ulusal demokratik cephe fikri DİSK'in çağrısından çok önce, İsmail Bilen'in Genel Sekreter olmasından sonra, 1974 yılında, TKP Programı'nda "TKP'nin Savaş Ödevi" başlığı altında yer almıştır. Bu konuda, "... TKP'nin yakın amacı olan 'İleri Demokratik Devrim' düzeyine, ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde, köy emekçilerinin, geniş orta tabakala-

rin, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile ulaşılacaktır... Bütün bu güçlerin Ulusal Demokratik Cephe birliği, bu amaca ulaşmada tarihsel bir rol oynayacaktır. Bu aşamada bütün ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir..." denilmektedir.

Daha sonra TKP Genel Sekreteri İsmail Bilen'in Yunanistan Komünist Partisi yayın organı *Rizospastis* gazetesinin 26 Şubat 1977 tarihli sayısında yayınlanan demecinde, "... Partimiz TKP, gerek ideolojik, gerekse örgütsel bakımlardan bu sınıfsal ve ulusal savaşımın başını çekiyor. Partimizin stratejisi ve taktiği, Türkiye'yi emperyalizmin, işbirlikçilerinin egemenliğinden kurtarmaya yöneliktir. Bu amaçla partinin önünde duran görev bütün ilerici, demokratik, yurtsever güçleri biraraya getirmek, ulusal demokratik cepheye birleştirmektir..." ifadeleri yer almıştır.

Yine gerek TKP Merkez Komitesi yayın organı *Atlım*, gerekse TKP'nin Sesi Radyosu ile Bizim Radyo yayınlarında, "... Ulusal demokratik cephe politikası TKP'nin temel politikasıdır. UDC, işçi sınıfının hegemonyasında, işçi-köylü bağlaşıklığı temelinde, tüm emekçilerin, orta katmanların ve ulusal burjuvazinin ileri kolunun birleşik savaşım organıdır. Sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen, böylesi bir cephenin devlet iktidarını tümüyle ele almasıyla kurulabilir.... UDC, İleri Demokratik Devrim aşamasında bir basamak olacaktır..." cümlesiyle UDC geniş kitlelere empoze edilmiştir.

2. DİSK'in UDC çağrısı

DİSK'e göre, "... en mükemmel biçimiyle bir ulusal demokratik cephe, işçi sınıfını ve diğer halk kesimlerini temsil eden siyasi partiler arasında ve bunların ortak iktidarına yönelik bir program etrafında kurulan ortak birliktir...."

Bu nedenle çağrıda "... işbirlikçi sermayenin en gerici kesimlerinin oluşturduğu gericilik ve faşizm cephesi olan ikinci MC saf dışı bırakılmalı ve yerine işçi ve emekçilerin acil sorunlarına çözüm getirecek, faşist tirmanışı önleyecek,

demokrasinin sınırlarını genişletecek, ulusal bağımsızlıktan yana, barış ve toplumsal ilerlemeden yana olan parlamento içindeki ve dışındaki tüm örgüt ve güçlerin UDC içerisinde biraraya gelmesi ve UDC'nin güçlendirilmesi acil bir görev ve sorumluluktur..." denilmiştir.

Komünizme geniş bir kitle desteği kazandırmak için, DİSK Genel Başkanı olduğu günlerde Kemal Türkler tarafından yapılan bu çağrının hedeflerinden en önemlisi, komünist hareket için, kullanılabilir her gücün ortak eylemini sağlayabilmektir. Çünkü, birleşik cephenin kurulması için, bu cepheye dahil olacakların — bugün için — Marksist-Leninist felsefeyi benimsemiş olmalarına gerek yoktur. Ayrıca şart da değildir. Zira cephede insiyatif daima DİSK'in elinde olacaktır. Sadece, mevcut hükümete, faşizme, gericiğe karşı olmak, işçi demokrasisinden yana olmak yeterlidir. Çünkü onlar bugün Türkiye'de demokrasi idaresinin olmadığını savunurlar. Ancak DİSK'in anladığı demokrasi — Sovyetler Birliği demokrasisi — işçi sınıfının demokrasisidir.

3. UDC'nin amacı

DİSK'in UDC çağrısının amacı, ikinci MC hükümetini iktardan uzaklaştırmak ve kamuoyunda bunun faşizm tehlikesine karşı yapıldığı imajını yaratmak idi ise de, gerçekte ve ilk etapta amaç şuydu:

1. DİSK'in sol yelpazede liderliğinin tescili ve işçinin siyasi partisi (İsmail Bilen yönetimindeki TKP olarak tanınan) TKP'nin legaliteye çıkarılması,
2. Legaliteye çıkarılması istenen (İsmail Bilen yönetimindeki) TKP'nin, işçi sınıfının gerçek siyasi partisi olduğu imajının yaygınlaştırılması,
3. Türkiye'deki sol yelpazede mevcut bulunan dağınıklığın toparlanması ve sol yelpazeye sahip çıkılması,
4. Sol kesimde, TKP'nin etkinliğinin yerleşmesinin sağlanması,
5. TKP'nin Türkiye solunda bugünkü yerinin tesbiti (sol

yelpazedeki yerinin ölçümü).

6. Bugün Türk solunda güçlenmekte olan Maoist akımın tırmanışının durdurulması ve yok edilmesi,

7. Türkiye solundaki siyasi partilerin ve kuruluşların gücünün ölçülmesi,

8. Türk solunun örgütlü, dışa ve içe yönelik olarak temsil edilmesi,

9. Türk solunun tepkisinin, TKP'nin tepkisi halinde kanalize edilmesi,

10. TKP'nin gayesi elde edilen güçleri, TKP'nin doğrultusunda eyleme geçirmektir.

UDC'nin, 10 maddede formüle edilen amaçları tek tek ele alındığında şu sonuçlar elde edilecekti:

— DİSK, UDC çağrısını ortaya atmakla bünyesel kuruluşların da desteğini alarak, cephe sermayesi altında, Türk solunu toplamak ve TKP'yi kurmak için aday olduğunu ilan etmek istemektedir. DİSK, Türk solunu bu şemsiye altında toplayabilirse, liderliği de onaylanmış olacaktır.

— Sol cephe içerisinde, daima Komünist Partisi inisiyatifi elinde tuttuğundan, ileride Türkiye'de, işçinin siyasi partisi kurulmak istendiğinde, bu işi cephenin yapması sağlanacaktır.

— DİSK: "Bugün Türkiye'de TKP'yi kuracak güç yoktur. Ancak bugünden oluşturulmaması da hatalıdır" düşüncesinden hareketle, "Bu güce sahip olmak için, birlikte olalım, toplu eylem yapalım, legal illegal örgütler oluşturalım. Şehir, kasaba, köy ve mahallelerde örgütler kurarak istediğimiz yönde onları harekete geçirirsek, mevcut hükümetten partimizin kurulmasının zaman içinde de olsa serbest bırakılmasını sağlarız. Bunun dışında, mevcut, bize yakın siyasi partileri destekleyerek de, parti açısından mevcut olan sorunlar ortadan kaldırılarak TKP legaliteye kavuşur" görüşüyle, ulusal demokratik cephe çağrısını yapmıştır.

— DİSK, UDC çağrısı ile, Türk solundaki bütün örgütleri UDC adı altında toplayıp işçi bütünlüğünü geliştirerek, mevcut hükümet karşısında savunma durumundan, saldırı durumuna geçecek ve liderliği bırakmadan da cepheyi oluşturan örgütleri eğitecektir. Dimitrof öğretisinde, "cepheyi kitle saflarında

yaratmanın en iyi yolu parti dışı sınıfsal örgütleri oluşturmaktır. Bu organlar aynı şekilde işçi sınıfının gelişen ortak eylemini bozmak isteyen cephe muhaliflerine karşı da en iyi silahtır" demektedir.

Cephe çağrısında bulunan DİSK üst yönetiminde, TKP'nin etkin olması dolayısı ile, cephe, eylemlerini TKP'nin kendi amaçları doğrultusunda sürükleyebilecek, gerek cephe içinde, gerekse sol yelpazede etkinleşecek ve kökleşecektir. Bu nedenle DİSK'in tüm solu kapsayan UDC çağrısı, TKP'nin aynı zamanda Türk solunda kabulünün davetidir.

4. UDC neden ulusal demokratiktir

TKP, ulusal demokratik cephenin neden ulusal ve neden demokratik olduğunu *Ürün* dergisinin Mart 1978 tarihli 45. sayısında şöyle açıklamaktadır.

"Bu cephe ulusaldır. Çünkü, emperyalizme, onların yerli ortaklarına karşı duran tüm güçleri toparlamayı, savaş düzenine sokmayı ve uyumlandırmayı amaçlamaktadır. Öne sürülen erekler, cephenin savaş programı yalnızca işçi sınıfının öz çıkarlarını dile getirmekle kalmayıp, bu aşamada tüm emekçilerin, tüm ulusal güçlerin dirimsel isteklerini, haklı özelemlerini dile getirmektedir.

"Bu cephe demokratiktir. Çünkü, faşizme, faşizan güçlere ve onlarla kol kola gitme eğilimi taşıyan işbirlikçi çevrelere karşı savaşımı programının temeli olarak alır.

"Bundan başka ve bu öze uygun olarak, cephenin kendi işleyişi ve iç düzeni de demokratik bir temele oturduğu, cepheye katılan her örgüt ve kuruluşun tümüyle eşit olduğu ve cephenin ortak programı çerçevesinde özgürce karar almak hakkına sahip bulunduğu, örgütsel ve ideolojik bütünlüğün korunması hakkının yürürlükte olduğu, eleştiri ve özeleştirilmesinin canlı tutulduğu, eylem birliği ortak creklere ve kardeşçe iknaya dayandığı için de, bu cephe demokratiktir."

TKP'nin ekonomik maskeli faaliyetleri

TKP'nin çok maksatlı diğer bir faaliyeti de ticari alanda bazı işletmelerin kurulmuş olmasıdır.

Bu cümleden olmak üzere Ankara, Bursa, İzmit ve İstanbul'da bazı ticari işletmelerin bulunduğu tesbit olunmuştur. Gepa, Topa, Nadaş, Testa ve Kahraman Gıda Pazarlama adlı işyerleriyle, bir buzdolabı mağazası, bir büfe, bir oto boyahanesi, tona tamir atölyesi ile kahvehane bu konuda verilebilecek misaller meyanındadır.

TKP'nin ekonomik görünümlü bu işletmelerini, partinin sair çalışmalarına paravan olarak kullandığı ve buralardan elde ettiği gelirleri de parti amaçları için harcadığı bir hakikat olarak zikredilebilecektir.

TKP Merkez Komite ve Polit Büro üyesi Mehmet Aydan Bulutgil, Ankara Emniyetinde verdiği ifadeye ilaveten kendi elyazısı ile yazdığı ifadenin partinin ticari faaliyetleriyle ilgili kısmında, bu konuların firari sanık TKP Türkiye Sorumlusu Nabi Yağcı'nın yönlendirmesi altında yürütüldüğünü ve İstanbul'da en büyük ve yüksek kârlı kuruluşun elektronik beyinlere delikli kart imalatı yapan şirket olup, bu şirketin yöneticiliğini parti üyesi olan Maden-İş'in pazarlama şirketi Mipaş'ın eski Genel Müdürü Birol'un yürüttüğünü ve bu şirketin çok yüksek kâr getirdiğini, zira aynı işi yapan Türkiye'deki iki şirketten birinin bu olduğunu söylemiştir. Araştırma sonucu söz konusu şirketin Komat şirketi olup yönetim kurulu başkanlığını da Mustafa Birol Özkay'ın yaptığı tesbit edilmiştir.

Yine sanıklardan Mehmet Erhan Gömüç'ün üzerinde yakalanan belgeler üzerine verdiği ifadede, Tan Matbaası'nın partinin malı olup tasfiye edildiğini, mürettiphanenin de yaşamını yitirdiğini belirtmiştir.

Aydan Bulutgil'in ifadesine göre Konuk Yayınevi de partinin kararı ile kurulmuştur.

TKP Tüzüğü (1973)

Askeri Savcılığımızın 982/1808 esas sayılı dosyasının emanetin 3410 numarasına kayıtlı suç eşyaları incelendiğinde iki ayrı Türkiye Komünist Partisi tüzüğü bulunmuştur. (H.Tevetoğlu, F.Gülgün Tevetoğlu ve Sahir Ş.Beker'in yakalandığı evde.)

Hizipten önce, 1973 yılında kabul edilen Türkiye Komünist Partisi tüzüğü şöyledir:

"İçindekiler:

"I. Parti üyeliği

"II. Partinin örgüt ilkeleri

"III. Temel örgüt-hücre

"IV. Semt komitesi

"V. Bölge komitesi

"VI. İl komitesi

"VII. Merkez komitesi

"VIII. Parti kongresi

"IX. Denetleme komitesi

"X. Disiplin cezası

"XI. Parti kasası

"Türkiye Komünist Partisi Türkiye toplumunun en ileri ve devrimci gücü olan işçi sınıfının politik örgütü, onun savaştan öncü koludur.

"TKP, proletaryanın, köylülerin, bütün emekçilerin haklarını, ulusun halk yığınlarının çıkarlarıyla bağdaşan menfaatlerini, anayurdun ulusal bağımsızlığını savunur.

"TKP, teorik bir görüş üzerinde el ele veren, tek ülkü ve tek fikri paylaşan, halkın ulusal, demokratik, devrimci geleneklerine bağlı olan, proleter enternasyonalizmine dayanan, çağımızın en devrimci bilimini, Marksizmi-Leninizmi eylemlerine kılavuz edinen komünistlerin gönüllü birliğidir.

"TKP, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın içinde doğmuş, 1920 yılında kurulmuş, çetin savaş aşamalarından geçmiş, özbe öz ulusal bir partidir. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkileri altında gözlerini dünyaya açmış, Marksizm-Leninizm ülkü ve ilkeleriyle yoğrula yoğrula yetişmiş, enternasyonalist bir partidir.

“Memlekette tâ baştan, büyük toprak ağalarıyla sarmaşagelen, giderek emperyalist tekellerle kucaklaşan, tekellilik sürecinde olan finans oligarşisiyle, militarist klikle bütünleşen burjuvazinin egemenliği-diktatorası vardır.

“Gerici egemen sınıflar ve hükümetleri, öteden beri demokratik bir devrime, sosyal oluşuma, köklü ve devrimci bir toprak reformuna karşı yürümüşlerdir.

“Türkiye’de, köyde ve kentte sınıfsal ayrışma süreci, sınıf savaşları hızlanmıştır. Bu süreç ile birlikte, emekle sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişkiler sertleşmiş, geniş ölçüler almıştır. Öte yandan emperyalizmle, özellikle Amerikan emperyalizmiyle Türkiye halkı arasındaki çelişkiler derinleşmiş, ulusal bağımsızlık direnişi ülke çapında bir nitelik almaya başlamıştır. Memleket iki düşman kampa ayrılmıştır. Bir uçta: politik yaşama sürekli etki yapan, hem nicelik, hem nitelik, bilinçlenme, örgütlenme bakımından ağırlığını gittikçe daha açık ortaya koyan işçi sınıfı, çoğunluğu tutan halk yığınları, ilerici güçler vardır. Karşı uçta: Sömürgeci, en gerici güçlere, devlet mekanizmasına, Amerikan emperyalizmine dayanan küçük bir azınlık bulunmaktadır.

“TKP, politikasını, eylemlerini, somut, tarihsel koşullara, memleketin ulusal niteliklerine, özelliklerine göre ayarlar, uygular. TKP’nin stratejisi ve taktiği bu özellikleri içeren belli aşamalarda sınıfların yer alımını, güç dengelerini hesaplayan Marksçı-Leninci ilkelere dayanır.

“TKP’nin yakın amacı: Bugünkü anti-demokratik düzeni kökünden değiştirmek, memleketi yabancı boyunduruktan kurtarmak, onu NATO’dan çekip çıkartmak, Anadolu topraklarını ‘atlama tahtası’ dedikleri üslerden, Amerikan atom başlıkları yığınaklarından temizlemek, Türkiye’yi kölelik zincirine vuran ikili anlaşmaları yırtmaktır. TKP, halkça girişilen, gitgide yoğunlaşan ulusal bağımsızlık direnişinin başında yürür. Ulusal bağımsızlık direnişi, işçi sınıfının, geniş halk yığınlarının köklü sosyal oluşumlar, demokrasi ve barış için

yürüttükleri mücadelenin kopmaz bir parçasıdır. Bu savaş, işbirlikçi hükümeti devirmek, yerine demokrasiyi, ulusal çıkarları savunan bir halk hükümeti kurmak için olan direnişle sıkı sıkıya bağlıdır.

“TKP, devrimci hareketin tükenmez, yenilmez güç kaynağı olan işçi ve köylü bağlaşıklığını sağlamak uğrunda savaştır. TKP, derebeylik artığı ilişkileri, ağalığı, marabalığı, tefeciliği kökünden kazıyacak, milyonlarca köylüye bedava toprak dağıtılmasını, onlara insanca yaşama, karanlıklardan kurtulma olanaklarını sağlayacak devrimci bir toprak ve tarım reformu için savaştır.

“TKP, bütün anti-emperyalist, anti-feodal güçleri işçi sınıfını, geniş halk yığınlarını, ilerici örgütleri, Türkiye'nin ulusal bağımsızlığı ve demokratik bir düzen için yürütülen savaşta, ulusal demokratik cephede birleştirmek için savaşıyor.

“TKP, memleketin sosyal, politik, ekonomik, kültürel her yönlü gelişebilmesi, bunalımların, işsizliğin, yoksulluğun yok edilmesi, ileri demokratik bir düzenin kurulması ilkesini savunur.

“TKP, büyüklü küçüklü bütün halkların yazgılarını kendilerinin serbestçe çizmeleri ilkesini, Leninci ilkeleri savunur. TKP, şovenizme, burjuva ulusçuluğuna, memlekette ulusal azınlıkları, özellikle Kürt halkını zorla Türkleştirme, 'özümseme' politikasına, bu halka karşı uzun yıllardır sürekli yürütülen teröre karşı bütün gücüyle savaşa gelmiştir.

“TKP, memlekette gericiliğe, Amerikan köleliğine, faşist biçimi yönetime karşı, bağımsızlık, demokrasi ve halk için öğretim-çğitim sisteminin kurulması uğrunda direnen gençlik ve öğrenci hareketlerini örgütler.

“TKP, çağımızın üç ana devrimci gücü olan, başında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu sosyalist dünya ile bütün kapitalist ülkelerde işçi sınıfının devrimci hareketleriyle ve ulusal bağımsızlık direnişleriyle savaş bağlaşıklığını kuvvetlendirmek yolundan ayrılmaz.

“TKP'nin uzak amacı: Her tür sömürüyü yok

etmektedir; eşitsizliği, ezgiyi kaldırmaktır. Haksızlık düzenini yıkmaktır. TKP, bu yüksek ülküyü gerçekleştirebilmek, devrilen, egemenlikten atılan burjuvazinin, emperyalizmin, emekçi halkın kazanımlarını geri almak, istemlerini çiğnemek için, gericilerin karşı koyuşunu kırmak, kapitalizmden sosyalizme, sonra komünizme geçebilmek amacıyla, işçi sınıfının politik egemenliğini, proletarya diktatorasını tarihsel bir zorunluk sayar.

"TKP uluslararası komünist hareketin kopmaz bir parçasıdır. TKP, komünist ve işçi partilerinin danışma toplantıları kararlarına bağlıdır.

"TKP, her soydan ve boydan oportünizme, dogmatizme, likidatörlüğe, fraksiyonculuğa karşı, Maoculuğa, Troçkizme, anarşizme, her tür bozgunculuğa karşı savaşa gelmiştir. TKP, eylemlerinde Marksist-Leninist ideolojinin arklığını koruya gelmiştir. TKP, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne, ölümsüz Lenin'in partisine içtenlikle, derin bir saygı duyar.

"Burjuvazi, tâ baştan Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın demokratik devrime dönüşmesine, bu aşamaya yükselmesine karşı koymuş, Komünist Partisine karşı sürekli sert bir terör yürütmüştür. Gerici hükümetler, TKP'yi yığınlardan ayırma, halk hareketlerinden koparmak amacı ile onu yasaklamış illegaliteye itmiştir. TKP, bu yüzden gizli çalışmak zorunda kalmıştır. TKP, bu yasağın kaldırılması, bu anti-demokratik tutuma, bu zorbalığa son verilmesi, legal-açık çalışma hakkının kendisine sağlanması mücadelesinden hiçbir zaman vazgeçmemiştir.

"TKP, kadrolarını devrimci gücün ana kaynağı olan işçi sınıfının içinden girişken, aktif işçilerden, uyanık köylülerden, ilerici aydınlardan, yurtseverlerden toplar.

I. Parti üyeliği

"1. Partinin program ve tüzüğünü kabul eden, parti örgütlerinden birinde çalışan, parti kararlarına uyan,

üyelik keseneklerini düzgün ödeyen, kadın ve erkek 18 yaşını dolduran her işçi, her köylü, ilerici, aydın, herkes TKP'ye üye olabilir.

"2. Partiye alma:

"a) Partiye ancak tek tek üye alınır. Partiye üye olacak nitelikleri bulunan herkes yaşadığı, oturduğu veya çalıştığı yerdeki parti örgütüne, yahut doğrudan doğruya Merkez Komitesi'ne başvurur. Partiye girmek isteyen kimseyi, en az bir yıl stajı olan bir parti üyesinin tanınması, politik tutumunu bilmesi, onu desteklemesi gerekir. Başvurduğu temel örgütün, bu kimse hakkında etraflı bilgi edinmesi şarttır. Örgüt, partiye aldığı kimse için sorumluluk taşır.

"b.) Başvurma temel örgütün toplantısında görüşülür, tartışılır. Partiye alma oy çoğunluğu ile kabul edilir. Bu karar üst örgüt onaylar.

"c) Partiye alınan kimse belli bir adaylık süresi geçirir. Aday üyelik süresi bir yıldır. Aday üye seçmek ve seçilmekten gayrı, parti üyesinin bütün haklarına sahiptir."

"ç) Aday üye, bu süre içinde, parti örgütünün verdiği görevleri, işleri yapar, bağlı olduğu örgütün toplantılarına gider. Partinin programı ve tüzüğünü öğrenir, politikasını izler.

"3. Parti üyesinin ödevleri:

"a) Sıkı, bilinçli, parti disiplinine, gizlilik ve örgüt ilkelerine kesinlikle uymak, parti sırlarını titizlikle saklamak; partinin politikasını doğrulukla, kararlarını olduğu gibi uygulamak, partinin, örgütün verdiği görevleri eksiksiz yerine getirmek,

"b) İşçiler, köylüler, emekçi yığınlar, halk arasında Türkiye Komünist Partisi'nin politikasını yaymak, bu politikayı onlara mal etmek için çalışmak, partinin görüşlerini, yakın ve uzak amaçlarını anlatmak, yığınları bilinçlendirmek ve bunlar arasından girişken ve aktif elemanları parti sıralarına çekmek,

"c) Yığınlarla sıkı bağ kurmak, yığın örgütlerinde,

işçi sendikalarında, gençlik, öğretmen, öğrenci, spor örgütlerinde, köylüler arasında çalışmak, bunların hareketlerine katılmak, Komünist Partisi'nin öncülük rolünü sağlamak, partiye halk arasındaki bağları sürekli kuvvetlendirmek,

"ç) Memlekette politik gelişmeleri izlemek, halkın düşüncelerini, eğilimlerini sürekli öğrenmek, yığınların sesine kulak vermek, bunları partiye bildirmek, halkın istem ve isteklerinin gerçekleşmesi için yürüttükleri savaşa aktif katılmak, onların savaşlarından, deneylerinden ders almak, onları aydınlatmak, bilinçlendirmek, savaş güçlerini arttırmak,

"d) Halkın devrimci ve ulusal bağımsızlık savaş geleneklerini, Komünist Partisi'nin tarihini öğrenmek, partinin politik, ideolojik, örgütsel birliğini kuvvetlendirmek bu birliği herşeyle savunmak, partinin Leninci birliğinin, onun temel taşı olduğunu unutmamak,

"e) Partiyi burjuva ideolojilerine karşı savunmak, kişiye tapma gibi anti-Leninci eğilimlere, buyrukçuluğa, başı bozukluğa, liberalizme-hoş görürlüğe, fraksiyonculuğa, likidatörlüğe, sağ 'sol' her tür oportünizme, anarşizme, Maoculuğa, Troçkistliğe karşı amansızca savaşmak,

"f) Kendisinin, politik, kültürel, teorik Marksist-Leninst bilgisini pratikle birleştirmek, komünist bilincini durmadan yükseltmek, arkadaşlarına bu yolda yardım etmek,

"g) Politik uyanıklıkta örnek olmak, partiye polis ajanlarının, düşmanın sızmasına karşı gözlerini dört açmak, partiyi her yönden kollamak,

"h) Partiyeye karşı yüreği açık olmak, ondan hiçbir şeyi saklamamak, olanları, olayları hiç kimsenin ters göstermesine yol vermemek, eksiklikleri, yanlışlıkları eleştirmek, bunları açıklığa kavuşturmak, gördüğü yanlışları, davranışları üst örgütlere, Merkez Komitesi'ne bildirmek, eleştirmenin parti demokrasisinin vazgeçilmez ilkesi olduğunu unutmamak,

"ı) Parti yayınlarını yığınlara yaymak, dağıtmak,

“i) Toplum içinde, yaşamında, davranışlarında dürüst olmak, komünist morali temiz tutmak,

“j) Kadro seçerken ön yargılara, dostluk, gözdelik, dalkavukluk duygularına kapılmamak,

“k) Çalıştığı, oturduğu yerden başka bir yere gidecek, orada kalacak olursa bunu bağlı bulunduğu parti örgütüne, sekreterine bildirmek, memleket dışına çıkacak olursa Merkez Komitesi'nden izin almak, gideceği yerde parti örgütü varsa ona bu yolda bağlanmak,

“l) Proleter enternasyonalizmi komünist dayanışması, işçi-köylü bağlaşıklığı için olan savaşı sürekli kuvvetlendirmek.

“4. Parti üyesinin hakları:

“a) Bağlı olduğu parti örgütünün toplantılarına katılmak,

“b) Tüzük gereğince parti organlarını seçmek ve bu organlarda her ödeve seçilmek,

“c) Parti toplantılarında partinin politikası, taktiği, tutumu, gündemdeki sorunlar üzerinde açılan tartışmalara katılmak, görüşlerini burada açıkça, hiç çekinmeden söylemek,

“ç) Ele alınmasını, tartışılmasını, bir karara bağlanmasını doğru bulduğu sorunları parti toplantılarında serbestçe ileri sürmek,

“d) Parti politikasına aykırı gördüğü davranışları, yanlışları, arkadaşlarını, yöneticilerini eleştirmek, bağlı olduğu örgütün çalışmalarını hakkında, toplantılarda bilgi istemek, çalışmalarda görülen aksaklıkların, yanlışlıkların, nedenlerini sormak ve aratılmasını istemek,

“e) Partinin politikasına aykırı gidenlere, görevini kötüye kullananlara, konspirasyon-gizlilik kurallarını bozanlara, kaygısız, pasif kalanlara, parti tüzüğünün normlarını çiğneyenlere, geveze ve dalkavuklara karşı savaşmak,

“f) Partinin gazete ve dergilerine yazı yazmak, görüşlerini belirtmek,

“g) Her üye görüşünü, bağlı olduğu parti örgütünde

ortaya koyar, karar alınmasını ister, kararı beğenmiyorsa bunu üst parti organlarına, ta Merkez Komitesi'ne kadar iletir, fakat alınan karara kesinlikle uyar, uymazsa disiplin cezası görür,

"h) Parti üyesi, parti örgütünde, tutumu, davranışları tartışılıyorsa, yahut hakkında disiplin cezası isteniyorsa, gizlilik ve güvenlik ilkelerini bozmamak şartı ile, bu toplantılarda bulunur,

"i) Örgüt dışında parti çalışmaları eleştirilemez, fakat parti üyesinin, tüzük çerçevesinde yapacağı eleştirme, özeleştirme hakkına dokunulamaz.

II. Örgüt ilkeleri

"5. Komünist Partisi demokratik santralizme dayanır, organları Marksizm-Leninizm ilkelerine göre kurulur.

"Demokratik santralizm ilkeleri:

"a) Azınlık çoğunluğa, her parti üyesi bulunduğu örgüte, zincirleme alt örgütler üst örgütlere, bütün parti örgütleri, kongreler arası, Merkez Komitesi'ne bağımlıdır.

"b) Partinin eylemlerini, memleket çapında Merkez Komitesi yönetir.

"c) En aşağıdan en yukarıya kadar bütün parti organları seçilir veya atanır. Gizlilik koşullarının olanaklarına göre alt örgütler üst örgütlerin ve organların karar ve direktiflerine kesinlikle uyar.

"ç) Partide kolektif yönetim uygulanır. Bu ilke, tepeden, bireysel yönetimle bağdaşamaz. Bununla birlikte, kişisel yönetim ve sorumluluk, tüzük çerçevesinde işler. Her parti üyesine girişim ve aktivitesini gösterebilme olanakları sağlanır.

"d) Bütün parti örgütleri ve organları, yetkileri çerçevesinde, kendi iç sorunlarını görüşür, partinin genel politikasına, kararlarına aykırı düşmemek şartı ile kararlar alır.

"e) Her parti organı hem kendi parti örgütü önünde,

hem üst parti organları önünde, dönem dönem hesap verir,

“f) Yönetici üst organlar, alt örgütlerin önünde duran sorunları çözebilmelerine yardım eder, alt örgütlerin ve üyelerin sesine kulak verir, deneylerinden yararlanır,

“g) Gizliliği bozmamak şartı ile partinin politikası üstüne parti örgütlerinde tartışma açılır. Ama, böyle bir tartışmayı il komitelerinin çoğu isterse, güdülen parti politikası üzerinde oybirliği olmadığına Merkez Komitesi üyelerinin çoğunluğu karar verirse, yahut Merkez Komitesi çoğunluğu güdülen politika ve taktiğin doğruluğunu kabul etmekle birlikte, bunu sınamak için böyle bir tartışmanın açılmasını uygun görürse yapılır.

“h) Merkez Komitesi'ne bağlı organlar, doğrudan doğruya Merkez Komitesi tarafından yürütülür.

“ı) Gizlilik koşullarında santralizm ağır basar. Merkez Komitesi konspirasyon veya başka bir nedenle bütün bir komiteyi dağıtır, yenisini kurar, komiteye atama yapar. Bu Politik Büro'nun kararı ile olur.

“i) Tutuklamalar sonucu veya başka nedenlerle Merkez Komitesi'nin üye kadrosunda boşalma olursa, aday üye de yoksa, en sağlam, atılgan, bilinçli militanlardan Merkez Komitesi'ne kooptasyon yoluyla, üye alınır. Hiçbir Merkez Komitesi üyesi, sekreter de olsa tek başına kooptasyon yapamaz.

“6. Parti, memleket çapında bütün parti örgütlerini kapsar.

“7. Parti örgütleri üretim ilkelerine, çalışma, oturma ve memleketin idari (yönetimsel) bölünüşüne göre kurulur.

“8. Örgüt sistemi aşağıdan yukarıya şöyledir: Hücre-parti gurubu, semt komitesi, bölge komitesi, il komitesi, Politik Büro, Merkez komitesi, Kongre.

“9. Her parti örgütünün en yüksek organı, o örgüt üyelerinin genel toplantısı ve kongresidir.

“10. Genel toplantı ve kongre o örgütün eylemlerini yöneten komiteyi seçer. Gizlilik koşullarında bu komiteler üst örgütler tarafından atanır.

“11. Köy komiteleri bölge komitelerine veya doğrudan doğruya il komitelerine bağımlıdırlar.

III. Temel örgüt-hücre

“12. Hücre partinin temel örgütü, omurgasıdır. Bu temel öbekler, komünist partisini işçi sınıfıyla, köylü, emekçi halk yığınlarıyla bağlar.

“13. Hücre, aynı iş yerinde çalışan veya aynı yerde oturan komünistlerden oluşur.

“14. Hücreler-guruplar: Fabrikalarda, atölyelerde, madenlerde, ulaşımda, posta-telgrafta, silahlı birliklerde, işletme bürolarında, dairelerde, yüksek okullarda, mahallelerde kurulur.

“15. Hücreler-guruplar işyerlerinde olmazsa, aydınlar, serbest meslekten olanlar, esnaf ve zanaatçılar, kadınlar arasında kurulur.

“16. Temel örgütleri, semt, bölge, il komiteleri, üst sorumlu organlar düzenler. Gizlilik koşulları nedeniyle hücreler, guruplar üç ve en çok beş üyeden oluşur. Bir işletmede, büyük fabrikalarda, birkaç, ayrı ayrı hücre kurulabilir. Sıkı konspirasyona uyularak, bunları yönetecek, üst örgütle bağ sağlayacak, üç üyeyi geçmemek şartıyla bir komite atanır.

“17. Temel örgüt-hücre, olağan toplantıda, sorumlu bir sekreter seçer. Üst organ sekreter için aday gösterir. Gurup üyeleri, aralarında işbölümü yapar. Sekreter, alınan kararların uygulanmasına bakar. Gurubun çalışmalarından sorumludur. Hücre toplantılarını düzenler, toplantı gündemini üyelere danışarak hazırlar, toplantının ne zaman, nerede yapılacağını bildirir, üyelik keseneklerini toplar, kasa tutar. Üyelerden biri yayın işleri, biri yığın eylemleriyle uğraşır. Hepsî birbirlerinin işlerinden sorumludur. Temel gurubun yüksek organı genel toplantısıdır. Hücreler, kentlerde semt komitelerine, ilçelerde bölge komitelerine veya doğrudan doğruya il komitelerine

bağlıdır. Normal koşullarda temel örgüt 15 günde bir toplanır, sekreter rapor yapar, karar alınır.

"18. Temel örgütün ödevleri:

"a) Partinin değişik alanları kapsayan politikasını, programını belgi ve sloganlarını yığınlara yaymak, bunları yığınlara mal etmek için savaşmak,

"b) Fabrikalarda, iş ve oturma yerlerinde yığınların istem ve isteklerine kulak vermek, bunların gerçekleştirilmesi yolunda yığınlara yol göstermek, bu savaşlara aktif katılmak, grev ve gösteri yürüyüşlerinde politik girişimi elde tutmak,

"c) Değişik halk yığınlarının istekleri için olan direnişleri işçi sınıfının savaşlarıyla, bütün halkın ulusal bağımsızlık ve sosyal kurtuluş için olan mücadelesiyle bağlamak,

"ç) Partinin politikası üstüne yığınların, halkın görüş ve düşüncelerini, yığınlar arasındaki eğilimleri sorumlu üst parti örgütlerine bildirmek,

"d) Parti yayınlarını, gazete, dergi, broşür, kitap, bildiri ve çağrılarını yaymak, parti yayınlarını yığınların durumlarını yansıtan, isteklerini dile getiren yazı ve haberlerle beslemek,

"e) Partiye yeni yeni üyeler kazanmak,

"f) Temel örgütün eylemlerine giren bütün sorunları görüşmek, tartışmak, bunlar üzerinde karar almak, eleştiri, özeleştiri yapmak, yanlışları bulup ortaya koymak, bunlardan ders çıkarmak,

"g) Marksizm-Leninizm ilkelerini yaymak, bu ilkelere göre ve partinin politikası üzerinde parti üyelerinin teorik, politik, kültürel her bakımdan gelişmelerine yardım etmek, parti üyelerini proleter enternasyonalizmi ilkeleleriyle yetiştirmek,

"h) Bütün gurup üyelerinin sıkı parti disiplinine uymalarını kontrol etmek, çalışmalarını denetlemek, onlara devrimci uyanıklık aşılamak, partiyi ters akımlara karşı tutmak, her türlü oportünizmle, likidatörlerle, polis ajanlarıyla savaşmak, partinin güvenliğini sağlamak.

"19. Temel örgütler partinin Leninci birliğini, bütünlüğünü savunur. Hücreler-parti gurupları, yığınlarla, özellikle sendika, işçi hareketleriyle ne kadar sıkı bağlanırsa savaşlarda o kadar başarılı olur.

IV. Semt komitesi

"20. Semt komitesi, büyük kentlerin bir semtinde çalışan hücreleri, parti guruplarını yöneten parti organıdır. Semt komiteleri ilk komitelere bağlıdır. İl komitelere hesap verirler.

"21. Semt komiteleri, kendilerine bağımlı temel örgütlerin, parti guruplarının veya hücrelerin temsilcilerinden kurulur. İlegal, sıkı gizlilik koşullarında semt komitesine seçilecek adayları ve sekreteri il komitesi gösterir, seçimi onaylar.

"22. Semt komitesi, gizlilik koşullarında, genellikle üç ve en çok beş üyeden oluşturulur. Semt komitesinin yüksek organı toplantısıdır. İki toplantı arasında sorumlu yetkili sekreterdir. Komite toplantılarının arası, olağan durumlarda, bir ayı geçemez.

"23. Semt komitesinin görevleri:

"a) Semt komitesi, bulunduğu semtteki hücrelerin-parti guruplarının eylemlerini yönetir.

"b) Çalışma alanını kapsayan semtteki temel örgütlerin parti kararlarını doğru uygulamalarına, parti politikasını kavramalarına, karşılarına çıkan sorunları çözebilmelerine yardım eder.

"c) Yeni hücreler-parti gurupları kurar. Komite, yeni örgütlerin gelişmesini, üyelerin Marksizm-Leninizm ilkelere, partinin kuruluş kurallarını, programını partinin savaş tarihini, savaş geleneklerini öğrenmelerine, bilinçlenmelerine yardım eder.

"ç) Komite, bulunduğu semtte halkın yaşamı ile, somut sorunlarıyla istem ve istekleriyle yakından ilgilenir, bunların elde edilmesi için yığınların direnişlerini örgütler,

partinin politikasını, belge ve sloganlarını yığınlara yayar.

"d) Komite, özellikle işçi semtlerinde, işçi yataklarında, fabrikalarda, sendikalarda yuvalanmaya, yönettiği, kendisine bağımlı temel örgütleri kuvvetlendirmeye önem verir.

"e) Semt komitesi, temel örgütlerin, parti üyelerinin gizlilik kurallarına, yöntemlerine sıkı sıkıya uymalarını kontrol eder. Komite, Marksizme-Leninizme aykırı her tür akımlarla, partiye sızmak isteyen her tür ters, burjuva ideolojisi ile amansızca savaşır, kendisine bağımlı örgütleri bu kurallara göre yetiştirir.

"24. Komitede görev bölümü:

"a) Sekreter örgüt ve bağ kurma işlerine bakar. Üyelik keseneklerini toplar, kasa tutar. Komite toplantılarının gündemini üyelere danışarak hazırlar, yerini, zamanını saptar. Komiteyi, gerekince olağanüstü toplantıya çağırır.

"b) Propaganda ve yayın işleri görevlisi,

"c) Yığın örgütleri görevlisi.

V. Bölge komitesi

"25. Bölge komitesi, partinin ilçe, bucak ve köylerdeki temel örgütlerini, komitelerini yöneten organdır. Bölge komitesi il komitesine bağımlıdır, ona hesap verir.

"26. Bölge komitesi kendisine bağımlı örgüt ve komitelerinin temsilcilerinden kurulur. Sekreter adayını il komitesi gösterir. Seçilen komiteyi il komitesi onaylar. Bölge komitesinin genel toplantısı yılda bir yapılır. Olağanüstü toplantı il komitesinin önerisine bağımlıdır. Genel toplantı bölge komitesinin çalışma raporunu dinler, tartışır, onaylar. Yeni çalışma programı hazırlar.

"27. Bölge komitesi: İlçe, bucak ve köylerde temel örgütler ile parti gurupları, komiteler kurar, bunların çalışmalarına yardım eder, onlara yön gösterir. Bölge komitesi çalıştığı bölgenin özelliklerini gözönünde tutar.

Fabrikalarda, maden ocaklarında, tarım işçileri, makinistleri, teknisyenleri, mühendisleri, köy öğretmenleri arasında, uyanık köylüler arasında partinin politikasını yaymak, örgüt kurmak, yığın çıkışlarını, köylü hareketlerini örgütlemek, bu hareketlere önyak olmak eylemlerine ayrıca önem verir.

“28. Bölge komitesi, gizlilik nedeniyle, beş üyeyi geçemez. Bölge komitesinin yüksek organı konferansıdır. İki konferans arasında yüksek, sorumlu organ bölge komitesidir. Komitenin görevleri, komite üyeleri arasında bölüşülür.

“a) Sekreter örgüt işlerine bakar, hem alt, hem üst örgütlerle bağları sağlar, üyelik keseneklerini toplar, kasa tutar. Sekreter, komitenin toplantılarını düzenler.

“b) Yığın işleri görevlisi, bu işlerden sorumludur.

“c) Propaganda ve ajitasyon işleri görevlisi.

VI. İl komitesi

“29. İl komitesi, bulunduğu ilin sınırları içindeki parti örgütlerini: bölge, semt komitelerini, fabrika, mahalle, nerede varsa bütün alt ve temel örgütleri yönetir, bunların çalışmalarına yön verir. İl komitesi, Merkez Komitesi'ne bağımlıdır. Merkez Komitesi'ne ve Politik Büro'ya hesap verir.

“30. İl komitesi, kendisine bağımlı alt örgütlerin üyelerinden kurulur. İl kongresi olanak oranlarına göre toplanır. Toplantı aralarının bir yılı geçmemesine gayret edilir. Olağanüstü durumlarda kongrenin toplanmasını Merkez Komitesi saptar. İl kongresi, komitenin hesap raporunu dinler, tartışır, onaylar. Kongre il ölçüsündeki bütün parti sorunlarını, ilin durumu ile ilgili özel konuları görüşür. Merkez Komitesi'nin, Politik Büro'nun önermiş olduğu sorunların nasıl çözümlendiğini, parti politikasının nasıl uygulandığını görüşür. Kongre, en az üç yıl stajı olan, girişken militanlardan yeni komiteyi kurar.

Komite sekreteri seçer. Sekreter adayını Merkez Komitesi gösterir. Komite gizlilik koşullarında yedi üyeden fazla olamaz. İl komitesi konspirasyonu daha iyi sağlamak nedeniyle gerekirse sekreterle birlikte üç üyeden kurulu bir yürütme bürosu seçer.

"31. İl komitesinin görevleri:

"a) Parti kongresinin, Merkez Komitesi'nin ve Politik Büro'nun kararlarını, partinin politikasını, kendisinin eylem çerçevesi, çalışma sınırları içinde yürütür. Merkez Komitesi'nden gelen direktif ve önerileri uygular.

"b) Yeni yeni örgütler kurar, partiye yeni kadrolar yetiştirir. Bulunduğu ilin özelliklerini, yığınların eğilimlerini, hareketlerini gözönünde tutarak kendisine somut çalışma planı hazırlar.

"c) Partiyi kuvvetlendirmek, işçi sınıfı, köylü, emekçi yığınları ve ilerici aydınlar arasında partinin temellerini genişletmek için savaşır.

"ç) Yığın örgütlerinde: Sendikalarda, yurtsever gençlik, öğrenci, öğretmen derneklerinde, bütün anti-emperyalist, gericiliğe karşı örgütlerde, bu örgütlerin legalitesini bozmamak şartıyla, komünistler gizlilik kurallarına uygun eylem gösterir.

"d) İl sınırları içindeki yığın hareketlerine, işçi grevlerine, köylü çıkışlarına, esnaf, zanaatçı, serbest meslek guruplarını, orta tabakaları kucaklayan direnişlere yön vermek, onlara yol göstermek il komitesinin somut eylemlerini içerir.

"e) Parti üyelerinin bilinçlenmelerine, Marksçı-Le-ninci eğitim alabilmelerine çalışır.

"f) İl komitesi, eylemleri hakkında, belli dönemlerde, kendisine bağlı alt örgütlere bilgi verir.

"32. İl komitesi görevlerini daha olumlu, verimli yapabilmek, kendisine bağımlı yerel örgütlerin çalışmalarına operatif, canlı nitelik verebilmek için, il komitesi veya yürütme bürosu içinde görev bölümü yapar:

"a) Sekreter örgüt işlerine bakar ve kasa tutar.

"b) Gizli teknik, basın, yayın görevlisini ayırır.

“c) Propaganda, ajitasyon ve yığın işleri sorumlusunu saptar.

VII. Merkez komitesi

“33. Merkez Komitesi, iki kongre arasında, partinin en yüksek yönetim organıdır. Merkez Komitesi’ni kongre seçer. MK kongrenin kararlarını, partinin program ve tüzüğünü uygular. Bütün parti örgüt ve organlarının eylemlerini yönetir. Merkez Komitesi başka partilerle, komünist, işçi, sosyalist partileriyle ilişkilerde TKP’yi temsil eder.

“Merkez Komitesi kongreye karşı sorumludur, ona hesap verir.

“34. Merkez Komitesi, üyeleri arasından, bir Politik Büro, bir genel sekreter ve sekreterlik seçer.

“35. Merkez Komitesi:

“a) Politik Büro’nun raporlarını dinler, görüşür, karar alır.

“b) Partinin basın, yayın organlarına sorumlu redaktörler atar.

“c) Kadro işlerini, kadro dağılımını düzenler, kontrol eder.

“ç) Yardımcı organlar: Örgüt, yayın, ideoloji, sendika, köylü, gençlik v.b. sorunlarla uğraşan büro, komisyon, seksiyonlar kurar. Bu dalların yönetiminde işbölümü yapar.

“d) Politik veya gizlilik nedenleriyle, bütün bir örgütü dağıtır, yenisini kurar veya bir örgütü birkaç örgüte böler. İl, bölge komitelerine yönetmen gönderir.

“e) Kongre yapma olanağı yoksa, il ve bölge komiteleri delegelerinin de katılımıyla, konferansı toplar. Konferans MK’nin raporunu dinler, gerekirse program ve tüzükte değişiklik yapar, komiteye yeni üyeler alır.

“f) Olağanüstü hallerde Merkez Komitesi üyeliğine, aday üye de kalmamışsa, militan, sağlam parti üyelerinden

kooptasyon yapar. Yalnız, alınacak üyenin en az beş yıllık parti stajı olması gerekir.

"g) Parti üyelerince ödenen aylık keseneklerin oranını saptar. Parti kasasını ve mallarını elinde tutar.

"36. Her Merkez Komitesi üyesi kolektif sorumluluktan başka, partinin önünde duran sorunları çözerken, kendi görevini yaparken özel sorumluluk da taşır. MK kolektif ve kişisel sorumluluğu bağdaştırır.

"37. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin genel toplantıları arasında, üst yönetim organıdır. Politik Büro, Merkez Komitesi'ni olanak oranında genel toplantıya çağırır. Olağanüstü genel toplantıya il ve bölge komitelerinin sekreterlerini de getirebilir. Politik Büro Merkez Komitesi'ne yalnız onun bakabileceği sorunları getirir. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin kararlarını uygulamakla sorumludur. O, yeni sorunlar ileri sürer. Partinin genel politikasına uygun görüşlerini açıklar, genel toplantıya hesap verir. Politik Büro Merkez Komitesi üyelerinin çalışmalarını koordine eder, Merkez Komitesi organlarının eylemlerini denetler. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin genel toplantıları arasında sekreter veya genel sekreterliğin raporlarını dinler, gereken kararları alır.

"38. Sekreterlik, Merkez Komitesi ve Politik Büro'nun yürütüm organıdır. Genel Sekreter ve Sekreterlik, Politik Büro'nun kararlarına göre, partinin günlük eylemlerini yönetir, Politik Büro'nun çalışmalarını koordine eder, ona hesap verir.

VIII. Parti kongresi

"38. Komünist Partisi'nin en yüksek organı genel kongresidir. Merkez Komitesi, her 4 yılda bir, partinin olağan kongresini çağırır. Merkez Komitesi, çetin gizlilik zorlukları yüzünden engel çıkarsa, kongreyi erteler veya öne alır. Kongrelerin arası 6 yılı geçemez. Bu süre geçerse, il komiteleri kongrenin 6 ay içinde toplanmasını Merkez

Komitesi'nden isterler. Merkez Komitesi bunu yapmazsa, il komitelerinin üçte iki çoğunluğu kongreyi çağırır. Kongre delegeleri, il komitelerinin kongrelerinde seçilir. Gizlilik nedeni ile zorunluluk olursa, Merkez Komitesi militan kadrodan aday gösterebilir. Kongrenin delege oranını Merkez Komitesi belirler. Merkez Komitesi, kongrenin gündemini hazırlar, gününü, yerini gösterir. Merkez Komitesi, illegal durumda, gizlilik ilkelerine bağlı kalır, olağanüstü hallerde kongre yerine konferans toplar.

"40. Kongre:

"a) Merkez Komitesi'nin ve denetleme komisyonunun raporlarını dinler, görüşür, tartışır, onaylar.

"b) Partinin program ve tüzüğünde gereken değişiklikleri yapar ve onaylar.

"c) Ulusal ve uluslararası durumu inceler, buna göre partinin politikasını, stratejik, taktik, örgütsel yolunu çizer, kararlar alır.

"ç) Merkez Komitesi'nin üye ve aday üye sayısını saptar. Merkez Komitesi'ni ve Denetleme Komisyonu'nu seçer. Seçilen üyelerin aktif ve parti stajlarının 5 yıldan aşağı olmaması gerekir.

"Kongre kararlarına bütün parti örgüt ve üyelerinin uyması zorunludur.

IX. Denetleme komisyonu

"41. Denetleme Komisyonu'nu kongre seçer. Merkez Komitesi'nin yan örgütüdür. Görevi:

"a) Kongre kararlarını, demokratik santralizmi, eleştiri ve özelleştirme serbestliğini, partinin yasası olan tüzüğünün nasıl uygulandığını, baştan aşağı parti örgütlerinin ve üyelerinin kesin gizlilik kurallarına, parti disiplinine uyup uymadıklarını kontrol eder;

"b) Partinin program ve tüzüğünü, komünist moraliteyi çiğneyenlere, partinin birliğini baltalayanlara, sapık, burjuva ideolojisini savunanlara, parti görevini kötüye

kullanana verile disiplin cezalarını gözden geçirir.

“c) Parti örgütlerinden ve ayrı ayrı parti üyelerinden gelen şikayetleri, dilekçeleri, istekleri ele alır, inceler.

“ç) Parti örgütlerinin kasalarını kontrol eder.

“d) Parti kadrolarının, parti komitelerinin sınıfsal bileşimini gözden geçirir.

“e) Kollektif yönetimin kişisel sorumlulukla bağlaştırılmasına dikkat eder.

“Bütün bunlar üzerinde Merkez Komitesi'ne rapor verir.

“Denetleme Komisyonu, çalışmaları hakkında, kongreye hesap verir.

X. Disiplin cezası

“42. Disiplin cezası, sapmaları önleme, hataları düzeltme yoludur. Cezalandırmanın amacı parti üyelerini terbiye etmek, yanlışları ve nedenlerini ortaya koymak, partinin birliğini kuvvetlendirmektir.

“43. Kongrenin, Merkez Komitesi'nin, üst organların kararlarını uygulamayanlar, bunlara aykırı gidenler, disipline uymayanlar, partiyi aldatanlar, komünist morali çiğneyenler, parti içinde gurupçuluk, bozgunculuk yapanlar, anti-Marksist görüşleri savunanlar düşmanın karşısında boyun eğenler, poliste korkaklık gösterenler, arkadaşlarını ele verenler, parti örgütünü, görevini kötüye kullananlar cezalandırılır.

Ceza ölçüleri

“44. Uyarmak, azarlamak, parti toplantılarında kınamak (yani son ihtar) görevinden almak, partiden geçici veya büsbütün çıkarmak.

“45. Merkez Komitesi üyesini veya aday üyesini partiden geçici ve büsbütün çıkarma kararı, ancak Merkez

Komitesi'nin üçte iki oy çoğunluğu ile alınrsa geçerlidir. Merkez Komitesi bu karar kongreye bildirir.

"Ceza verilirken, partiden geçici veya büsbütün çıkarma kararı alınırken çok dikkatli olmak, verileri, belgeleri doğru değerlendirmek, etraflıca düşünmek gerek.

"Disiplin cezası cezalandırılanın yüzüne karşı, parti toplantısında verilir. Ceza verilen toplantıya gelmez yahut gizlilik nedeniyle hazır bulunması istenmezse karar yokken de alınır.

"Ceza giyen üye, bu cezanın kaldırılması dilekçesiyle, ta kongreye kadar bütün üst organlara başvurabilir. Bu dilekçeler özel bir komisyonda incelenir ve ayıklanır.

XI. Parti kasası

"46. Partinin ve örgütlerinin para geliri—kasası:

"Üyelerin ödedikleri aylık keseneklerden, sempatanların yaptıkları yardımlardan, toplanan bağışlardan ve parti işletmelerinin gelirlerinden oluşur.

"47. Bütün parti örgütlerinin malları, parası parti malıdır. Merkez Komitesi'nin kontrolündedir.

"48. Üyelik keseneklerinin aylık oranını, ölçüsünü Merkez Komitesi ve il komiteleri saptar."

TKP-İşçinin Sesi Tüzüğü (1981)

"İçindekiler:

"Gerekçe

"I. Amaç

"II. Üyelik

"III. Parti yaşamı-demokratik merkezizetçilik

"IV. Parti yapısı

"V. Cezalar

Gerekçe

"1920'de kurulan ve günümüze dek ağır terör koşulları altında çalışan Türkiye Komünist Partisi'nin savaşımı inişli çıkışlı bir yol izledi. Kuruluşunun hemen ardından partinin yönetim kadrosu burjuvazi tarafından katledildi. Türkiye'de kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak güçlü bir işçi sınıfına dayanmayan komünist hareket güçlenemedi, oportünizmin etkisini kıramadı, ülkenin siyasal gelişmesine, işçi sınıfının bağımsız siyasetinin damgasını vuramadı.

"1950'lerde kapitalizmin fabrika aşamasına varmasıyla birlikte, işçi sınıfının partisine olan gereksinimi arttı. TKP'nin başına çöreklenen oportünizm bu dönemde kuyrukçu bir siyaset izleyerek, bağımsız-illegal parti örgütlenmesinden vazgeçerek partiyi eritti. 1932'de toplanan 4. Kongre'den bu yana kongre toplanmayışı likidasyonun boyutlarını anlatır.

"Uzun likidasyon dönemi 1973 yılına dek sürdü. Bu tarihte TKP yıllar sonra ilk kez bir program ve tüzüğe kavuştu. Örgütsel bir canlanma oldu. Ne var ki bu canlanma sağlam bir ideolojik temele dayanmıyordu. Program eklektikti, yol gösterici değildi. Tüzük bürokratik merkezietçiydi, gereksinimlere yanıt vermekten uzaktı, yaşamdan kopuktu.

"1973 atılımı döneminde Leninciler örgütsel canlanmanın altına, doğru bir ideolojik temel döşeyebilmek için çalışular. Parti içinde Leninci fikirler güçlendikçe yönetimi tutan oportünistlerin fraksiyoncu çabaları yoğunlaştı ve açığa çıktı. Yönetim kliği, oportünist çizgisini partiye egemen kılmak için parti normlarını, tüzük kurallarını bir yana itti. Kendi gurup çıkarlarını partinin ve işçi sınıfının çıkarları üstüne koydu. Parti içinde eleştiri-özeleştiriye, kollektif yönetimi, tartışmayı önledi, Kongre'de seçilmeyen oportünist yöneticiler bu süreç içinde partinin meşru yönetimi olmaktan çıkıp bir yönetim fraksiyonu durumuna geldiler.

"Türkiye Komünist Partisi içindeki Leninci güçler,

parti içinde tartışma açarak ve 5. Kongre'nin toplanmasını isteyerek bu gidişe dur dediler. Fraksiyoncu yönetim kongre toplamak yerine Lenincileri tasfiyeye girişti. Leninci parti örgütlerini, TKP'nin çeşitli düzeylerdeki Leninci yönetici ve üyelerini partiden attığını söyledi. Başvurduğu karalama, fiziksel saldırı, ihbar ve tasfiye yöntemleriyle partimizi böldü. Böylece partide irade birliği kalmadı. TKP, bir kez daha tarihsel görevini yerine getiremez duruma girdi.

"1980 1. Leninciler Konferansı, TKP'nin yaşamında önemli bir dönüm noktası oldu. Konferans oportünizme başkaldıran Leninci kesimin örgütlü bir savaş yürütmesi için gerekli önlemleri aldı. Yeni bir tüzük hazırlanmasına ve 5. Kongre'ye sunulmasına karar verdi. Bu karar uyarınca hazırlanan yeni parti tüzüğü 2. Leninciler Konferansı'nca kabul edildi.

"TKP'nin çalışmalarında merkeziliği sağlamak, parti bağlarını açıkça tanımlamak, içinde bulunduğumuz koşullarda bile parti işleyişinin demokratik özünü sürdürebilmek amacı ile hazırlanan bu tüzük partililerin tartışmasından sonra kongreye sunulacak ve son biçimini alacaktır.

"Tüzük, örgütsel birliğin ve işleyişin belgesidir. Partinin anayasasıdır.

"TKP'nin yeni tüzüğünün dayandığı temel düşünceler şöyle özetlenebilir:

"1. İşçi sınıfının devrimi gerçekleştirebilmek ve komünist topluma ulaşabilmek için disiplinli ve yüksek düzeyde örgütlü bir öncüye, komünist partisine gereksinimi vardır.

"Komünist partisi, tüm örgütleri ve üyeleriyle aynı anda ayağa kalkabilen, eylem anında tek bir yumruk gibi hareket eden çelik disiplinli bir örgüttür. Komünist partisi, aynı zamanda düşüncelerin açıkça belirtildiği, üyelerinin ve örgütlerinin söz ve karar hakkının olduğu demokratik bir örgüttür.

"Komünist partisi, tek bir disiplinin uygulandığı,

hiziplerin, fraksiyonların yer almadığı monolitik bir örgüt olmalıdır. Partinin tek görüş çevresinde kenetlenmesi, doğru görüşlerin partiye egemen kılınması, ancak farklı görüşlerin tartışılması yöntemiyle sağlanabilir. Tartışma, eleştiri ve fikirler yasaklanarak parti monolitik yapılamaz.

“Leninci disiplin, ideolojik birlik, doğru siyaset ve yığınlarla bağ temelinde gelişir, güçlenir.

“Disiplinin gönüllülüğü ve sürekliliği canlı, gelişen bir ideoloji ile sağlanabilir. Marksizm-Leninizmin doğru özümseme, yaratıcılıkla geliştirilmesi, yeni sorulara bilimsel yanıtlar getirilmesi, disiplinin temelini güçlendirir. İdeolojik birliği sağlayan, parti içinde ve yığınlar önünde tartışmadır. Devrimci bir partide tartışma kişiler üstüne değil, görüşler ve ilkeler üstüne olacağı için teoriyi ve bilimselliği özendirici rol oynar. Parti üyelerinin ve işçi sınıfının öncüye güvenini pekiştirir. Tartışmanın olmadığı bir partide ise herşey donuklaşır. Disiplinin bürokratikleşeceği, fraksiyonların boy vereceği bir ortam oluşur.

“Komünist partisinin siyasal tutumu, ortamın isteklerinin bilimsel bir değerlendirilmesine dayanmalıdır. Öncünün izlediği siyasetin doğruluğu, geniş yığınların bunun doğruluğuna kendi deneyleriyle inanmaları, partinin otoritesini güçlendirir. Geçici çıkarları sonul amacın önüne koyan tutumlar, işçi sınıfının, yığınların bilincini bulandırır. Yanlış siyasal çizgi disiplinin temelini torpiller.

“Disiplinin bir güvencesi de yığınlarla bağlanma ve kaynaşmadır. Yığınlarla kaynaşan bir partide, parti yönetiminin yığınlar önünde sorumluluğu vardır. *Yığınların etkisi ve denetimi, disiplinin doğru işleyişini* her türlü yazılı kuraldan daha iyi sağlar. Yığınlardan soyutlanmış bir partide disiplin yozlaşır.

“2. Komünist partisinin görevi devrim yapmak, sosyalizmi kurmak ve oradan da komünist topluma geçmek olduğuna göre, tüzüğün yalnızca bugünü değil, yarını da kucaklayan bir anlayışla ele alınması gerekir. Yaşanılan dönemin, komünist partisinin çalıştığı ortamın ve sınıf savaşımının özellikleri tüzüğe yansımali, öte

yandan tüzük, komünist örgütlenmenin uzun erimli gereklerine de açınımlar getirmelidir. Bugün işçi sınıfının devrimci öncüsü, yarı sosyalist toplumun kurucusu ve itici gücü olarak komünist partisinin örgütsel biçimlenişi ve gelenekleri kaçınılmaz olarak yarının sosyalist toplumunun ve devletin biçimlenişini de etkileyecektir.

“Dünya komünist hareketinin ve özellikle yaşayan sosyalizmin 1917’den bu yana geçirdiği deneyimlerden bu yönde çıkarılacak dersler vardır. Sosyalist ülkelerdeki gelişmeler, demokratik merkezîyetçiliğin demokratik yanının geride kaldığını gösteriyor. Bunda, derin ve güçlü nesnel nedenler yanında, öznel nedenler, partilerin yanlışları da rol oynamıştır.

“Toplumda ve partide, işlevlerin farklılaşması temelinde karşılıklı denetim mekanizmalarının oluşması, demokratik işleyişin güvencesidir. TKP Tüzüğü bu nedenle parti kongresinin doğrudan seçeceği üç organ düzenlemiştir.

“Genel Sekreter, Merkez Komitesi ve Denetim Komitesi kongrenin seçtiği, ancak kongrenin değiştirebileceği organlardır. Bu organları kongrenin seçmesi, hem parti tabanının parti yönetimini doğrudan denetleyebilmesini, hem de kongreden güç alan organların birbirlerini denetleyebilmelerini sağlayacaktır.

“Genel Sekreter, tüm partilerde geniş yetkileri olan bir organdır. Genel Sekreter’in her durumda taşıdığı bu yetkiyi kongreye dayandırmak, hem daha demokratiktir, hem de Genel Sekreter’in moral otoritesini güçlendiricidir. Ayrıca, kongrece seçilen Genel Sekreter’in tabanın sesine daha çok kulak vereceği, yığınların eğilim ve isteklerine daha duyarlı olacağı açıktır. Genel Sekreter’in taşıdığı bu özellikler aynı zamanda parti yürütme organının daha çabuk ve etkin işlemlerini de sağlayacaktır.

“3. Lenin, ‘her toplum düzeni insanlar arası yeni ilişkiler, yeni bir disiplin ister. Bir zamanlar feodal disiplin olmadan ekonomik yaşam olanaksızdı. O zamanlar yalnız bir disiplin vardı: Kamçı disiplini. Kapitalistlerin yönetimi

sırasında disiplinin gücü açıktı. Şimdi ise, Sovyet devrimiyle, sosyalist devrimin başlamasıyla disiplin yeni ilkeler üzerinde kurulmak zorundadır. İşçilerin ve yoksul köylülerin örgütlenme gücüne inanan bir disiplin, sapına dek karşılıklı saygıya dayanan bir disiplin, savaşımdaya bağımsızlığa ve girişkenliğe dayanan bir disiplindir' diyerek disiplinin gelişmesinin özünü açıklamıştır.

"Komünist partisinin disiplini, tartışma-eylemde birlik özelliklerini birlikte içerir ve kapitalist toplumun disiplininden daha ileri bir disiplindir. KP, ancak böyle bir disiplinle devrim yapabilir. Devrimden sonra da, açık tartışma-eylemde birlik ilkesi proletarya diktatörlüğünün işçiler, emekçiler için geçerli olan disiplin anlayışdır. Düşman sınıfların yok olmasıyla, sosyalist toplumun kurulması ve güçlenmesiyle birlikte 'açık tartışma — eylemde birlik' ilkesi tüm topluma egemen disiplin anlayışı olur.

"Bu nedenle, KP, demokratik merkezîyetçilik üzerinde kurulur. Bu temel örgütlenme ilkesi parti birliğini sağlayan, partiye girişkenlik ve yaratıcılık karakteri veren ilkedir.

"1980 I. Leninciler Konferansı, Leninci disiplini '1. Açık tartışma, 2. Eleştiri-özeleştiri, 3. Eylemde demir birlik, 4. Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme, 5. Parasal kaynakları partiden sakınmama' olarak açıklamıştı. Bu beş temel nokta ile açıklanan Leninci disiplin komünist partisinin örgütsel işleyiş ilkesi olan demokratik merkezîyetçiliğin özüdür.

"Parti içinde işlevlerin ayrımı ve karşılıklı denetim, yerel örgütlerin kendi alanlarında özerkliği, yönetim organlarının seçimle gelmesi, açık tartışma, parti kongre ve toplantılarının yığınlara açılması, demokratikliğin dayandığı ilkelerdir.

"Merkezîyetçilik, kararların uygulanmasında, komünist eylemlerde merkezîlik anlamına gelir. Parçanın tüme, alt örgütlerin üst örgütlere bağımlı olması, partinin tek merkezden yönetilmesi, merkezîliğin dayandığı ilkelerdir.

Değişik koşullara kolayca uyabilen güçlü bir önderlik ancak bu anlayışla kurulabilir.

“Eleştiri ve özeleştiri her durumda geniş biçimde kullanılması gereken bir yöntemdir. Hem yanıflardan kaçınmanın, hem de demokratikliğin yoludur.

“Yerel örgütlerin kendi çalışma alanlarında özerkliği, engin insiyatif kullanmaları bürokratik merkeziyetçiliği ve tepeden inmeciliği dengeleyen bir önlemdir.

“Demokratiklik ve merkeziyetçilik, bir bütünü birbirini tamamlayan iki yönüdür. Merkeziyetçilik parti tabanının *güvenine*, bilinçli *rızasına* dayanmazsa yozlaşır, bürokratlaşır. Demokratiklik, komünist sorumluluğa dayanmazsa yozlaşır, çok başlılaşır. Tüzük, bu tehlikelere karşı, işleyiş mekanizmaları koyar. Ancak, merkeziliğin bürokratik merkeziyetçiliğe ya da demokratikliğin çok başlılığa yol açmamasının tek temel güvencesi, partinin *kollektif bilincidir*.

“4. Demokratik merkeziyetçilik işleyişi, ülkenin ve partinin içinde bulunduğu duruma, *o günkü* çözümlenmesi gereken sorunlara bağlı olarak değişir, iki yönden biri ağırlık kazanabilir. Legal çalışan bir partiyle illegal çalışan bir partideki demokratik merkeziyetçilik uygulaması farklıdır. Devrimci durumda, ya da devrim sonrası işçi sınıfının iktidarını pekiştirme döneminde çalışan bir partinin demokratik merkeziyetçiliği ile komünizm kuruculuğu döneminde çalışan bir partinin demokratik merkeziyetçiliği de farklı olacaktır.

“Ancak, demokratik merkeziyetçi işleyişin çokbaşlılığı ve bürokratik merkeziyetçiliği dışarda bırakan bir genel çerçevesi vardır. Örneğin, ülke ve partinin durumuna göre merkeziliğin ağırlık kazanması, demokratik yanın sınırlı kalması, zaten olması gerekenmiş gibi ele alınırsa yanlış olur. Demokratik merkeziyetçiliğin, o gün uygulanan biçimle özdeşleştirilmesi anlamına gelir. Gerçekte, merkeziliğin arttığı, demokratikliğin sınırlandığı dönemlerde, bu işleyiş, parti tabanının haklarının bir bölümünü *bilinçli olarak*, kendi rızası ile ve *geçici* olarak üst organlara

devretmesi demektir. Bu anlayış, dönemi doğuran nedenler ortadan kalktığında parti tabanının haklarını geriye almasının dayanağıdır.

“Partimiz, illegal çalışan bir partidir. İlegalite koşullarında demokratik yan geride, merkezilik öndedir. Ayrıca *kritik dönemlerde* parti işleyişinde merkezilik daha da öne çıkar. Devrim anına doğru gidiş, devrimin hemen sonrası, karşı-devrim dönemi böyle kritik dönemlerdir. Ülkemiz, 12 Eylül faşist darbesiyle böyle bir döneme girmiştir. Siyasal polisin, parti aygıtını çökertme çabaları iyice azgınlaşacaktır. Bu saldırı parti tabanına yönelen baskı-tutuklama ve kısıyımın yanısıra hareketin sürekliliğini sağlayan yönetim kadrolarına yönelik, bilinçli ve daha karmaşık bir çabadır.

“Bu koşullar, merkezi yönün öne çıkmasını gerektirir. Gerçek bir demokratik işleyişin, her düzeyde parti örgütlerinin kongre toplaması, geniş tartışma gibi yönlerini gerçekleştirme olanağı sınırlıdır. Bu nedenle, TKP Tüzüğü, gerçek demokratik işleyiş, genel kongre, merkez komitesi ve onun organları için öngörmüş, aşağıya doğru kademe kademe sınırlamıştır. Demokratik işleyiş, her koşul altında kongrelerini toplamak zorunda olan il komitelerinin altı için durdurmuştur. Bugün partimizde durum budur. Tüm parti üyelerinin eylem ve davranış birliğine daha çok önem vermeleri gerekmektedir. Esas olan merkeziliktir. Bu işleyiş, alt örgütlerin ve üyelerin çeşitli demokratik haklarını, partinin moral otoritesine tam bir güvenle Merkez Komitesi'ne ve yöre ve il komitelerine devretmeleriyle işler, o anlama gelir. Hakların bu devri *geçicidir, bilinçlidir, gönüllüdür*. Lenincilerle oportünistler arasındaki bir fark da buradadır. Onlar, hem her koşulda, durum gerektirse gerektirmese anti-demokratik ve bürokratik merkezizetçilerdir, hem de bunu demokratik merkezizetçilik olarak gösterirler. Leninciler korkusuzca bugünkü işleyişin, ortamın dayattığı merkezizetçi bir işleyiş olduğunu, geçici ve rızaya dayalı olduğunu söylüyorlar.

“Bu dönemde, bu biçimde çalışacak olan Türkiye

Komünist Partisi, parti yönetiminin otoritesini ve moral etkinliğini arttırmaya en büyük önemi verecektir.

"5. Komünist partisinin düzgün çalışan bir örgüt olması için her düzeydeki organların işlemesi, toplantılarını zamanında yapması bir zorunluluktur. Ne gizlilik koşulları, ne de ülkenin geçmekte olduğu zor dönem bu zorunluluğu ortadan kaldırmaz.

"En başta parti kongresinin tüzükte belirtilen süreler içinde toplanması gereklidir. TKP'nin yarım yüzyıllık deneyimi kongre toplamamanın partiyi bir tekke durumuna getirdiğini acı biçimde kanıtlamıştır. Kongresini zamanında toplamayan bir partinin kendisini yenilemesi, gelişmelere uyarlaması, öncü olabilmesi olanaksızdır. TKP oportünist yönetiminin konferanslar toplamayı, gizlilik koşulları gerekçesiyle kongre yerine koyması ise keyfiliktir. Merkez Komitesi'nin kendisinin saptadığı örgüt temsilcilerinin katılması ile yapılan konferans, kongre yerine geçemez.

"Merkez Komitesi'nden başlamak üzere parti organlarında kolektiflik, tüm organların olabildiğince sık aralıklarla ve düzenli olarak toplanmasıyla gerçekleşebilir.

"Türkiye Komünist Partisi, Lenincilerin iki yıldır yürüttükleri savaşım sonunda bugün yeniden doğuyor. Doğru ideolojisi, doğru siyaseti olan, işçi sınıfının bağrına gömülü modern bir parti yükseliyor.

"Türkiye işçi sınıfının devrimci, enternasyonalist siyasal partisi olan Türkiye Komünist Partisi'nin yakın amacı, faşizme, emperyalizme, tekellere ve sömürgecilığe karşı sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimidir. Bu devrim işçi sınıfının hegemonyasında başarılabacaktır. Türkiye topraklarında sınıfsız ve sömürsüz bir toplum düzeni, sosyalizm ve komünizm kurulacaktır.

I. Amaç

"1. md. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyona-

lizmine bağlı komünistlerin gönüllü birliği, işçi sınıfının ideolojik-siyasal öncüsü olan Türkiye Komünist Partisi, devrim yoluyla proletarya diktatörlüğünü kurmayı ve komünizme varmayı amaçlar.

II. Üyelik

“2. md. TKP üyesi parti programını benimseyerek partiye giren, parti örgütlerinden birinde tüzüğün öngördüğü biçimde çalışan ve üyelik keseneğini düzenli ödeyen kişidir.

“3. md. Üyelik başvurusu, bir üyenin önerisi ve başvurulan örgütün buna katılmasıyla il komitesine götürülür ve orada karara bağlanır. İl komitesi bu konudaki kararını iki ay içinde verir. Karar MK'ya iletilir. MK'nın en geç 6 ay içinde üyelik kararını geri çevirme yetkisi vardır. Öneren üye ve örgüt başvuran üye hakkında güvenilir bilgileri il komitesi ve Merkez Komitesi'ne sağlamakla yükümlüdür.

“Yöre komitesinin üye alma kararı, Merkez Komitesi'nin en geç altı ay içinde onayı ile yürürlüğe girer.

III. Parti yaşamı

Demokratik merkezîyetçilik

“4. md. Azınlık çoğunluğa, alt örgütler üst örgütlere, tüm parti Merkez Komitesi'ne bağlıdır.

“5. md. Her parti örgütünün en yüksek organı genel toplantısı ya da kongresidir.

“6. md. Tüm parti örgütleri, üye tam sayılarının çoğunluğu ile karar alır.

“7. md. Her parti örgütü parti çalışmasının kendisiyle ilgili alanlarında özerkliğe sahiptir. Özerklik, kendi çalışma alanında karar alma hakkı demektir. Üst örgüt alınan karar geneli ilgilendirdiğinde kararın değiştirilmesini

isteyebilir, ya da kendisi karar alabilir.

"8. md. Eleştirî, özeleştirî parti çalışmasında vazgeçilmez yöntemdir.

"9. md. Her örgütün üye koopte etme hakkı vardır. Kooptasyon kararı üçte iki çoğunlukla alınır. Kooptasyon, alt örgütler için il komitesinin, il, il düzeyi ve daha üst örgütler için Merkez Komitesi'nin önceden onayı ile yapılabilir.

"10. md. Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirmek, partinin eylem birliğini korumak, parasal kaynakları partiden sakınmamak, parti üyelerinin ve örgütlerinin görevidir.

"11. md. Merkez Organ ve öteki parti yayınları temelinde düzenli eğitim yapmak, partinin siyasal tutumunu öğrenmek, parti üyelerinin ve örgütlerinin hakkı ve görevidir.

"12. md. Eylemleri ve üyeleri hakkında üst örgütlere düzenli bilgi ve rapor vermek, merkez organa her konuda bilgi ve yazı göndermek parti örgütlerinin ve üyelerinin hakkı ve görevidir.

"13. md. Bağlı olduğu parti örgütünün toplantılarına katılmak, tüzük gereğince, organları seçmek, o organlara seçilmek, kendisi ya da başkalarını aday göstermek, parti üyesinin hakkı ve görevidir.

"14. md. Parti üyesinin ve örgütünün üst örgütlerin verdikleri kararlara karşı MK'ya kadar itiraz hakları vardır. MK'nın kararları kesindir. MK kararlarına itiraz kongrede sonuca bağlanır.

"15. md. Parti içi tartışma: Merkez Komitesi ya da Genel Sekreter partinin genel politikası üzerine tartışma açılmasını isterse, parti örgütlerinde tartışma açılır. İl komitelerinin üçte biri böyle bir tartışma isteminde bulunursa, MK tartışma açmak zorundadır.

IV. Parti yapısı

“16.md. Temel Örgüt, Hücre:

Partinin temel örgütü hücredir. Hücreler çalışma ve yerleşim esasına göre kurulur. Hücreler, işyeri, semt, bölge, bazı hallerde il komitesine bağlı olarak çalışırlar. Hücrelerin en yüksek organı genel toplantısıdır.

“17. md. Bölge, Semt ve İşyeri Komitesi:

İl komitesinin saptadığı ilçe, bucak ve büyük kentlerdeki bölge ve semtleri ve işyerlerindeki hücreleri yönetmekten sorumlu komitelerdir. Bölge komitesi kendisine bağlı semt ve işyeri komitelerini yönetir.

“18. md. İl Komitesi:

İl komitesi, bölge ve semt komitelerini, kendisine bağlı büro ve öteki örgütleri yönetir. En geç iki yılda bir kongresini toplar. İl kongresinde, il komitesiyle genel kongre delegeleri seçilir. Kongre toplanma yöntemi MK tarafından kararlaştırılır.

“19. md. Yöre Komitesi:

Yöre komitesi, MK tarafından atanır ve MK'nın belirlediği bir yöredeki il komitelerini ve parti çalışmalarını yönetir. Yöredeki çalışmanın gerektirdiği işbölümünü yapar. Kendisine bağlı büro ve özel görevli örgütler kurar.

Parti kongresi

“20. md. Parti kongresi, partinin en yüksek organıdır. Merkez Komitesi her iki yılda bir kongreyi toplantıya çağırır. Kongrenin gündemini, gününü ve yerini saptar. Gündem çağırması yapan tarafından hazırlanır ve önceden parti örgütlerine bildirilir. MK gizli çalışma zorluklarından dolayı kongreyi erteleyebilir, ya da öne alabilir. Kongrelerin arası 4 yılı geçemez.

“21. md. Genel Sekreter, Merkez Komitesi üyelerinin üçte biri, ya da bir önceki kongre delegelerinin üçte biri ya da il komitelerinin üçte biri olağanüstü kongre isteyebilir.

Bu durumda MK en geç 6 ay içinde olağanüstü kongreyi toplamak zorundadır. MK bu görevini yerine getirmezse, ya da 4 yıl geçtiği halde parti kongresi toplanmamışsa yukarıda belirtilen oranları sağlayan kesimlerden biri olağanüstü kongre için bir örgütlenme komitesi kurar. Bu komite kongreyi hazırlar.

"22. md. Kongrenin geçerli sayılabilmesi için, kongre delegelik oranına göre çoğunluğu temsil eden il komitelerinin kongreye katılması gerekir.

"23. md. Genel Sekreter, Merkez Komitesi, Denetim Komitesi üyeleri, seçimli il komitesi sekreterleri ile il örgütlerinden ve MK altındaki büroların seçimli delegeleri kongrenin oy hakkına sahip delegeleridir. İl örgütünden ve MK altındaki bürolardan gelecek delegelerin sayısını belli orana göre MK saptar. Bu delegeler, il örgütünün kongresinde ve büroların genel toplantısında seçilir.

"24. md. MK parti örgütlerinden kongreye delege çağırabilir. Kongreye katılan çağrılı delegelerin sayısı, kongredeki seçimli delege sayısının üçte birini geçemez.

"25. md. Kongre Genel Sekreter'in, MK'nın ve Denetim Komitesi'nin raporunu dinler, tartışır, karara bağlar. Program ve tüzüğü onaylar, değiştirir. Partinin siyasal çizgisini belirler. Genel Sekreter'i seçer, MK ve Denetim Komitesi'nin üye sayılarını saptar ve bu organları seçer. Kendisine yapılan başvuruları karara bağlar. Kongre kararları tüm parti örgütleri ve üyeleri için bağlayıcıdır.

Merkez komitesi

"26. md. Merkez Komitesi, iki kongre arasında partinin en yetkili karar ve yönetim organıdır. MK üçte iki oy çokluğu ile kendisine bağlı tüm örgütleri dağıtıp, yeniden kurabilir. (Dağıtma üyelikten çıkarma anlamına gelmez.) Üyelik kesenek oranını saptar, parti kasasını tutar.

"27. md. MK üyeleri parti kongresinde gösterilen

adaylar arasından, gizli oylamayla ve kongreye katılan delegelerin en az yarından bir fazlasının oyu ile seçilir.

“28. md. MK, Genel Sekreter’in başkanlığında toplanır. Yokluğunda görevlendireceği bir üyenin, o da yoksa, en yaşlı üyenin başkanlığında toplanır.

“29. md. MK, ilk toplantısında işbölümü yapar. Politik Büro’yu, editörlüğü seçer. MK, ayrıca kendisine bağlı çeşitli konularda görevli bürolar kurar.

“30. md. MK olağan toplantısını en geç iki ayda bir Genel Sekreter’in ya da Politik Büro’nun çağrısı ile yapar. İki MK plenumunun arası hiçbir durumda bir yılı geçemez. MK üyelerinin üçte biri MK’yi olağanüstü toplantıya çağırabilirler.

“31. md. Genel Sekreterliğin sürekli biçimde boşalması durumunda MK, çalışmalarını yönetecek bir sekreter seçer. Seçilen üye Genel Sekreter’in yetkilerine sahip değildir. MK en kısa zamanda kongreyi toplar. Kongre Genel Sekreter’i seçer.

Politik büro

“32. md. Merkez Komitesi adına günlük çalışmaları yürütür. MK’nın toplantıları arasında yetkili yürütme organıdır. MK’ya karşı sorumludur. Genel Sekreter Politik Büro’nun da başkanıdır.

Editörlük

“33. md. Merkez Komitesi üyeleri arasından, onun belirleyeceği sayıda seçilen editörlük, parti merkez yayın organını ve öteki merkezi yayınları çıkarır. Kendi altında bürolar kurar ve yönetir.

“34. md. Editörlük Genel Sekreter’in, Merkez Komitesi’nin ve Denetim Komitesi’nin gönderdiği yazıları yayınlamakla yükümlüdür.

"35. md. Parti üyelerinin Merkez Organ'da yayınlanmak üzere gönderdikleri yazıları olduğu gibi, ya da değiştirerek yayınlamak, ya da yayınlamamak yetkisi editörlüğe aittir. Yazıyı gönderen üyenin bağlı olduğu il komitesi, yöre komitesi, ya da daha üst örgütler isterse, editörlük yazıyı olduğu gibi yayınlamak zorundadır.

Genel sekreter

"36. md. Genel Sekreter, parti kongresinde kongreye katılan delegelerin yarısından bir fazlasının oyu ile seçilir.

"37. md. Genel Sekreter, tek başına konferans ve parti kongresi çağırabilir. Parti içinde tartışma açabilir. MK toplantılarına başkanlık eder. Partiyi temsil etme ve parti adına açıklama yapma yetkisine sahiptir. Merkez Organ, Genel Sekreter'in yazılarını yayınlamak zorundadır.

"38. md. Genel Sekreter yetkili olduğu konularda, kongreye karşı sorumludur. Bunun dışındaki konularda Merkez Komitesi'yle birlikte ortak sorumluluğu vardır. Bu konularda, MK'nın çoğunlukla verdiği kararlar Genel Sekreter'i bağlar.

Denetim komitesi

"39. md. Denetim Komitesi, Genel Kongre'de ve MK üyeleri dışından seçilir.

"40. md. Denetim komitesi, MK çalışmalarının tüzüğe uygunluğunu ve MK harcamalarını denetler. Verilen disiplin cezalarını kendisine gelen şikayet, itiraz ve dilekçeleri ele alır, kongreye bu konularla ilgili rapor verir.

"41. md. Denetim Komitesi MK'nın tüzüğe aykırı davrandığını, yetkilerini kötüye kullandığını düşünürse, MK'dan kongre toplanmasını ister. MK buna karşın kongreyi toplamazsa, Denetim Komitesi bu kez olağanüstü kongre toplama yetkisi olan organ ve örgütlere başvurarak kongre çağrılmasını isteyebilir. Denetim

Komitesi olağanüstü kongre çağrısına yol açan neden ve gerekçeleri yazılı olarak Merkez Organ'a gönderir.

Konferans

"42. md. Önemli durumlarda bu sorunu parti örgütüne danışmak ve karara bağlamak için Genel Sekreter'in ve MK'nın çağrısı ile toplanır. Konferansın yeri ve gündemi MK tarafından saptanır. Konferans MK raporunu görüşüp karara bağlar. Konferans kararları parti il komitelerinin çoğunluğunun alınan kararları onaylamasıyla bağlayıcılık kazanır. Bu il komitelerinin parti üye çoğunluğunu da temsil etmesi gerekir. Bir danışma toplantısı olan konferans, kongre yerine geçemez.

V. Cezalar

"43. md. Her örgüt kendisine bağlı üyeler hakkında üçte iki çoğunlukla *cezalı görev değiştirme* kararı alabilir. Bu karar bir üst örgütün onayı ile yürürlüğe girer.

"Yöre ve il komiteleri üyeleri için cezalı görev değiştirme kararlarını aynı yöntemle MK verir.

"44. md. Üyelik haklarının süreli alınması cezası, çok özel durumlar olmadıkça üyenin bağlı olduğu üst örgütün görüşü ve üyenin savunması alınarak, il komitesi ya da daha üst örgütlerin üçte iki çoğunluğunun kararı ile verilir. MK bu karar onaylar ya da reddeder.

"Yöre ve il komitesi üyeleri için üyelik haklarının süreli alınması cezasını aynı yöntemlerle MK verir.

Üyelik hakları alınan üye, üyelik haklarından yararlanamaz. Kendisinden istenen yükümlülükleri sürer.

"45. md. *Üyelikten çıkarma cezası*, üyenin bağlı olduğu il komitesinin başvurusuyla yöre komitesinin ya da MK'nın doğrudan alacağı kararla verilir. Yöre komitesi üyelikten çıkarma kararını üçte iki çoğunlukla verir. MK en geç üç ay içinde bu karar onaylar ya da reddeder.

“Çıkarılan üye, Denetim Komitesi’ne ve MK’ya itiraz edebilir. Bu organların verdikleri kararlara karşı kongreye itiraz hakkı vardır. Denetim Komitesi, MK’nın verdiği üyelikten çıkarma kararını onaylamazsa üyelikten çıkarılması istenen, üyelik hakları süreli alınmış duruma geçer. Durumu kongrede görüşülür.

“46. md. MK üyesinin MK üyeliğinden çıkarılması MK Plenumu’nun üçte iki çoğunlukla vereceği kararla alınır.

“MK üyesinin partiden çıkarılmasına, Merkez Komitesi’yle Denetim Komitesi ortak toplantısında, üçte iki oy çokluğu ile karar verilir, MK’dan ya da üyelikten çıkarılan MK üyesinin kongreye itiraz hakkı vardır. MK üyesinin partiden çıkarılmasını Denetim Komitesi onaylamazsa MK üyesi de üyelik hakları alınan üye durumuna geçer.

“MK’dan ya da parti üyeliğinden çıkarılan MK üyesi kendisiyle ilgili kararın verildiği MK toplantısında, MK ile Denetim Komitesi’nin toplantısında ve kongrede hazır bulunur ve kendisini savunur.

“47. md. *Üyelikten istifa*. her düzeyde parti üyesinin bağlı olduğu parti örgütüne yazılı başvurusuyla gerçekleşir.

* * *

“48. md. Tüzük, tüzük gerekçesiyle birlikte bir bütündür.

Geçici maddeler

Geçici Madde 1:

“Bu tüzüğün 26-32, 36-41. maddeler dışındaki maddeleri TKP II. Leninciler Konferansı’nın kararı ve il komitelerinin çoğunluğunun onayı ile yürürlüğe girer. Bu il komitelerinin, parti üye çoğunluğunu da temsil etmeleri gerekir. Söz konusu maddeler, 5. Kongre’nin onayı ile yürürlüğe girer.

Geçici Madde 2:

“5. Kongre’yi toplamak ve o döneme kadar tüzükte MK ve Denetim Komitesi’ne verilen yetkileri geçici olarak kullanmak yetkisi TKP II. Leninciler Konferansı’nda seçilen Eşgüdüm Komitesi’ne aittir.”

TKP Konferansı (1977)

1977 tarihli Türkiye’de yayınlanan *Hürriyet*, *Milliyet*, *Tercüman*, *Yankı* gazete ve dergileri Türk Haberler Ajansı’na dayanarak:

Gizli Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri İsmail Bilen, Zürih’te Yunanistan Dış Komünist Partisi organı *Rizospastis* gazetesinin muhabirine verdiği bir demeçte, TKP’nin Konya’da gizli bir kongre yaptığını ileri sürmüş, toplantıda partinin yeni tüzük ve programının onaylandığını, Merkez Komitesi’nin yeni üyelerinin, Polit-Büro’nun ve Genel Sekreter’in seçildiğini söylemiştir. Öte yandan Konya’da hükümet yetkilileri TKP’nin böyle bir toplantı yapmasının olanaksız olduğunu söylemişler, durumun incelendiğini bildirmişlerdir, şeklinde yayında bulunmuşlardır.

Sanıklarımızdan Erden Akbulut’un evinde elde edilen Temel Yayınlar tarafından neşredilmiş *TKP Konferansı-Belgeler* adlı emanetteki kitap inceliğinde konferansın bu belgelerinin Şubat 1977 tarihli *Yeni Çağ*’dan, *Ürün* dergisinin Mayıs 1977 tarihli 35. sayısından derlediği ifade edilmiştir. Ve her ne kadar bu kitabın son sayfalarında, yerli ve yabancı gazete kupürleri konularak İsmail Hakkı Bilen’in Konya’da toplandığını ifade ettiği fakat Ulvi Oğuz’un ifadesine göre Moskova’da toplanmış olan konferansta, “TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen Yoldaşın Parti Konferansı’nda okuduğu Merkez Komitesi Raporu” başlıklı rapordan lüzum gördüğümüz pasajları aktarmak istiyoruz.

Genel durum

"... Milli Güvenlik Kurulu, MİT, CIA faşist komando birliklerini her bakımdan destekliyor. Faşizme tırmanan işbirlikçi burjuvazi, egemen çevreler NATO'ya daha da sarılıyor. Emperyalizmin önünde daha da eğiliyor. Türkiye toprakları üzerinde, özellikle Doğu illerinde, Ege-Akdeniz bölgesinde sık sık NATO manevraları oluyor. Bu savaş oyunlarına bütün Kara, Hava, Deniz birlikleri katılıyorlar. Bunlar hem kışkırtıcılıktır, hem halkımıza gözdağı vermektir.

"... emperyalizm, NATO, işbirlikçi burjuvazi, onun elindeki hükümet, ordunun başında Sancar gibi paşalar halkımızın, ulusumuzun can düşmanlarıdır.

"Türkiye bütün iç ve dış çelişkileriyle, bir bakıma emperyalizmin zayıf halkalarından biridir. Gerici egemen çevreler, burjuvazi, faşizme tırmanma yoluyla, terörle bu halkayı korumaya çalışıyor. Emperyalizm yedeğine aldığı işbirlikçi burjuvaziyi, onun halk düşmanı hükümetlerini NATO'suyla, herşeyle destekliyor.

"Böyle, bu açıdan baktığımız zaman baş düşman, vurulacak, yıkılacak erk ortaya çıkıyor. Emperyalizmin memleketimizdeki hegemonyasını yıkmak, onu topraklarımızdan kovmak, emperyalizme dayanan, ona yurt içinde destek olan gerici çevrelerin, işbirlikçi burjuva ve ağa ikilisinin egemenliğini, erkini devirmek, bunun yerine ileri, demokratik bir düzen, ulusal bağımsızlığı, barışı, güvenliği sağlayacak, köklü sosyal dönüşümlere, devrimlere yolu açacak, halk yığınlarına genlik sağlayabilecek, bu savaşta işçi sınıfının hegemonyasına destek olacak, çelişkileri çözebilecek, işçi, köylü, geniş katmanların savaş bağlaşıklığına, ulusal demokratik cephe üzerinde kurulacak bir düzen getirmektir. Böylesi bir hükümet kurmaktır. Partinin programında bu aşama, bu platform işlenmiştir.

İşçi sınıfı

“Türkiye'nin insan sayısı 40 milyonu geçiyor. Bunun içinde, istatistik verilere göre, işçi sınıfının sayısı 4 milyonu aşıyor. Bunun yaklaşık olarak 1,5 milyonu sendikalar-dadır. Sendikalar da 700'ü aşıyor. İki de konfederasyon vardır: DİSK ve Türk-İş. Bununla birlikte işçinin çoğu örgütsüzdür. Sendika bolluğu, sendikal hareketin bölün-müşlüğü, işçi hareketinin en zayıf yönlerinden biridir. Bu bölünmüşlüğü ortadan kaldırmak savaşı çoktan gün-celleşmektedir. Bu savaş zor bir savaş kesimidir. TKP bu savaşa ayrı bir önem vermiş, öteden beri vermektedir.

“Geçen yıl, bütün Türkiye'yi etkileyen dev işçi çıkışları: 500 binlik 1 Mayıs yürüyüşü, sonra faşizme, DGM'lere karşı genel grev ve daha bir sıra 100 binlik gösteriler oldu. Sürekli grevlerin çoğu bu işçi yataklarında fişkırtıyor, taşıyor, yayılıyor ülke düzeyine. Bu dev çıkışla-rının en önemli yönü: Bilinçli, düzenli, disiplinli, savaşkan olmasıdır. TKP gücünü, gelişmekte olduğunu bu büyük atılımlarda oraya koymaya başladı. Partinin politikası, belgileri, savaş çağrıları, sloganları bu yığınsal çıkışlarda halka mal olduğunu gösteriyor. '141 ve 142 kaldırılmalıdır' savaş parolası oldu. 'TKP'ye özgürlük' haykırıları sık sık duyuluyor. TKP saygınlığını savaşlarla kazanıyor.

“Komünistler, parti örgütleri bu yığınsal hareketlere yalnız katılmakla yetinemezler. Bu çıkışları örgütlemek, onun canevi, yüreği, beyni olmak yükümlülüğünü taşırlar. Eylem, girişkenlik, atılım.

Köylü hareketi

“Köyde hızlı bir ayrışma süreci vardır. Sınıflara ayrılma vardır. Bu gelişmeyle sınıf savaşları yepyeni bir nitelik alıyor, sertleşiyor. Köy, her yıl yeni işgücü çıkarıyor. Bu her yıl 500 bindir. Bunun yarısı iş bulamıyor. Bunlar kentlere akıyor. İşsizler ordusunu dolduruyor. Yalnız

kentlerin çevresinde, gecekondularıyla, çadırlarıyla öbeklenip, kalmıyor. Yavaş yavaş gözleri açılıyor, uyanıyor. Bunlar grevci işçileri görüyor, kimi bu grevlere katılıyor. Bu gördüklerini, başından geçenleri köye taşıyor. Kanlı, sürekli grevler, yığınsal çıkışlar, öğrenci hareketleri, faşist komandolarla gençlerin vuruşmaları, bütün bunlar köylünün kafasında yeni anlamlar taşımaya başlamıştır. Köylü jandarmayla her zaman karşı karşıyadır. Hükümeti onda görüyor. Kini, nefreti onun üzerinde toplanıyor.

"... Jandarmayla açık çatışmaya giriyor. Bu çatışmalarda, protestolarda köylülerin düzenledikleri yürüyüşlerde: 'NATO'ya hayır', 'Amerikalı defol' sloganları arada bir duyuluyor. Bunları transparanlara, pankartlara yazıyorlar... Bir savaş geleneği vardır. Kimi köylüler, TKP'ye özgürlük isteğini kendisinin toprak ve özgürlük isteğiyle denkleştiriyor. Köylünün toprak, özgürlük, insanca yaşama savaşı, işçi sınıfının, ilerici güçlerin NATO'ya, bugünkü halk düşmanı hükümete, işbirlikçi burjuvaziye ve partilerine karşı olan savaşlarıyla çitişiyor.

"Böylesi bir gelişmede işçi-köylü bağlaşıklığı sorunu daha kesin partimizin önüne dikiliyor. Bu ana sorundur. Programın temel sorunlarından biridir. Bunu çözülmeden birşey yapılamaz. Rus Bolşevikleri, Lenin ta baştan köylü sorununa eğilmiştir, köylü hareketiyle bağlanmışlardır. Onu örgütlemişlerdir. Utku yolunu böyle açmışlardır.

"TKP'ye de bunu yapmak tarihsel bir ödev olarak düşüyor. Bizim görevimiz: Devrimci sınıf savaşı ülkülerini köye yaymaktır. Köylüyü örgütlemektir. Köyde örgütlenmektir. Köyde örgütlenmek ortamı vardır. Tanım işçileri, köy proleterleri, köyde çalışan bir öğretmen yığını vardır.

"İşçi-köylü bağlaşıklığı laftan, kağıttan çıkıp somut savaş alanına girmelidir. TKP'nin zayıf yönlerinden birisi köylü arasında örgüt kuramamasıdır. Bu gerçeği artık genç kuşaklar, parti militanları görmeye başlıyor. Konferans bu konuda açık, kesin kararlar almalıdır."

(Sanıklarımızdan Bülent Tarakçıoğlu'nun evinde bulunup emanete alınan kitaplar meyanında *Şanlı 1 Mayıs* isimli Konuk Yayınları'nın neşrettiği İstanbul Taksim'deki 1 Mayıs 1977 gününde cereyan eden olayları renkli resimler ve resim altlarına yazılar koyarak veren kitabın 50. sayfasında, biri başında kasketle köylüyü diğeri madenci kasketi ile işçiyi, ellerinde turpan ve balyoz olduğu halde, arkada "yaşasın proletarya enternasyonalizmi" pankartı altında gösteren resimde, lejand olarak "İşçi-köylü bağlaşıklığı yolunda toprağa can verenler de safa geldiler" ibaresi konulup işlenmiştir. Söz konusu kitap Konuk Yayınları'ndan olup, Mehmet Aydan Bulutgil'in beyanına göre, sanıklarımızdan Doğan Görsev tarafından — ki parti üyesi olduğunu da söylemekte — parti adına işletilmektedir. TKP Genel Sekreteri'nin 1977 başında TKP Konferansı'nda okuduğu Merkez Komitesi raporundaki "işçi köylü bağlaşıklığı laftan, kağıttan çıkıp somut savaş alanına girmelidir" talimatınının 1 Mayıs 1977'de aynen yerine getirilmiş olduğunu ve binneticce TKP ile 1 Mayıs mitingini düzenleyen DİSK arasındaki organik ilişkiyi dikkatlerden kaçmayacak bir şekilde sergilemektedir.)

Cephe sorunu

"Ulusal demokratik cephe sorunu çok bileşik, dallı budaklı çözümü zor bir sorundur. Üstelik, kimilerinin sandığı gibi geçici bir 'politika oyunu' hiç değildir. Her ülkede devrim hareketinin, işçi, köylü, ulusal bağımsızlık hareketlerinin aşamalarına, gelişmelerine göre, güç dengelerine göre, ülkenin, ulusal, sosyal niteliklerine göre biçimler alır, adlar alır. Bizim programımızda, ulusal demokratik cephe diye geçer. Böylece savaşın ne üstüne gittiği, aşaması, yakın varağı, nereye yükseleceği, hangi güçlerin katılabileceği, kime karşı savaşın yürütüldüğu belirtiliyor.

"... TKP, TİP ile TSİP'le savaş ortaklığı kurmak olanaklarını, yollarını arıyor, bu partilerle diyalog kurmak, savaş birliğine gitmek yolunu seçtiğini açıkça, sözlü ve yazılı yayınlarıyla bildirmiştir. Herşey partimizin

gelişmesine bağlıdır.

“... İlerici, devrimci güçlerin eylem birliği, cephe birliği ülküsü, giderek savaşlar içinde yığınları sarmaya başlıyor. Dernekler arasında değişik biçimlerde, faşizme karşı, halk düşmanı hükümete karşı eylem birliği yolunda gelişmeler vardır. Bu olumlu gelişmeleri partimiz her yönüyle destekliyor, işçi sınıfının birliği için savaş, bütün ilerici, yurtsever güçlerin, örgütlerin işçi hareketinin çevresinde halkalanması savaşımıyla örülmelidir.

(*Şanlı 1 Mayıs* kitabının renkli resimli sayfalarında sendikalar ile birlikte dernekler de talimat gereği hareketlerde bulunmakta ve pankart taşımaktadırlar.)

Sendikalar-kadın-gençlik

“Bu konferansın bir özelliği de, yığın örgütlerinde partimizin girişim ve atılımlarının yansımasıdır. Komünistler sendikalarda, kadınlar ve gençlik arasında verimli bir eylem yürütüyorlar. İlerici kadınlar hareketi, ilerici gençler hareketi, Avrupa’da çalışan, okuyan yurttaşlarımızın kurdukları yığın örgütleri gelişiyor.

“İlerici gençlik hareketi, büyük bir gelişme süreci içindedir. Halkımızın ölümsüz büyük ozanı komünist Nazım Hikmet’in 75. doğum yıldönümünü kutlama töreni yığinsal, politik bir gösteri oldu.

“... Yoldaşlar, partimiz geniş gençlik, öğrenci yığınlarını, işçi, köylü, aydın gençliğini örgütleme işine ayrı bir önem veriyor. Eskiden ‘Komsomol’ — Komünist Gençlik Örgütü — vardı, illegaldi. Merkez Komitesi, alt örgütleri vardı. Sekter bir kuruluştur. Komsomol’a girmekle TKP’ye girmek birdi. Parti Merkez Komitesi Komsomol’u kaldırdı. Geniş, yığinsal, legal bir ileri gençlik örgütü kurma kararı aldı. Ama karar gene doğru dürüst uzun zaman uygulanamadı. Ancak partinin yeni atılım dönemiyle bu alanda atılan adımlar gelişmeye, meyvelerini vermeye başladı. Gençlik hareketi, partimizin

aktif yedek gücüdür. Partimiz bu gücü bütün olanaklarıyla geliştirecek, örgütlenmesine, gelişmesine, Leninci kadrolar yetiştirmesine, devrimci, atılgan genç kuşaklar yetiştirmesine ayrı bir önem verecektir.

“Kadın hareketi de yeni bir atılım içindedir... ilerici kadınlarımız büyük bir savaşıma atılıyor. Çok çetin savaştır bu, partimize atılgan, aktif, bilinçli kadın yoldaşlar, komünistler yetiştirelim. Partinin sendikal çalışmaları övünülecektir. Parti örgütleri, komünistler sendikal harekette rol oynamaya başladılar. Yığınsal, 100 binlik işçi çıkışlarında: 1 Mayıs gibi yarım milyonluk yürüyüşte, gene 500 binlik genel grevde, faşizme karşı özgürlük gösterilerinde parti örgütleri kendilerine düşen bütün görevleri başarıyla yerine getirdiler. Bu gösteri ve direnişlerdeki disiplin, düzen parti örgütlerinin, komünistlerin eliyle, aklıyla, atılım ve özverili savaşlarıyla sağlandı.

“... Parti örgütleri, parti üyeleri yenidir, gençtir, deneyleri azdır. Kimileri legaliteye, kimileri aşırı gizliliğe kaçıyor. Bu durumu somut eylemlerle ayarlamak gerek. Bunlar örgüt işidir. Kadro politikasıdır, militan kadrolar yetiştirme işidir.

Parti içi düzen

“İş ve görev bölümünü tüzüğe göre uygulamak. Başbozuk, gelişigüzel çalışılmaz. Komünist Partisi işçi sınıfının en yüksek politik örgütü, genelkurmaylığı, öncü koludur. Bunu yalnız saymak, tüzüğe yazmakla iş bitmiyor. Parti organlarını gereğince kurmak, bunların saat gibi çalışmalarını sağlamak kesinlikle gündemdedir.

“Partimizin atılımları, gelişmesi bize güç veriyor. Konferansımız bu gücü gösteriyor. Bütün engelleri kıracağız.

“Yaşasın TKP!

“Yaşasın SBKP!

“Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!
 “Yaşasın Leninizm!

(Kitapta, Taksim'deki pankartlarda “Yaşasın proletarya enternasyonalizmi”, “Türkiye işçi sınıfı partisine özgürlük”, “Ulusal demokratik cephe”, “141 ve 142'ye hayır”, “İleri demokratik bir düzen”, “Bütün ülkelerin işçileri birleşin” sloganları veya İsmail Bilen'in tabiriyle belgilerinin yer alması, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, TKP ile 1 Mayıs 1977 mitingini tertipleyen DİSK ve dernekler arasındaki talimata uygun organik bağı sergilemektedir.)

Kapanış konuşmasından pasajlar

“Parti konferansı, çok zor koşullar altında fakat düzenli ve uzun boylu bir çalışmayla hazırlandı.. açık vermemek için elden gelen bütün konspirasyon, gizlilik yöntemleri uygulandı.

“... Partimizin tarihinde kongreler olmuş ama kongrelerin birçoğu doğru kararlar aldığı halde bu kararların birçoğu uygulanamamıştır. Acemilikler olmuş. Daha doğrusu tüzüğün konspirasyon ilkeleri çiğnenmiş, bu yüzden parti kongrelerinin kararları uygulanmamış, seçilen Merkez Komitesi, örneğin 4. Kongre'den bir hafta sonra içeri düşmüştür. Bu oldu... Parti gizliliğine uyulmazsa, bu olmazsa, yapılanlar oyun kağıdından evler gibi yıkılır gider. Hepsi, Konferansa katılanlar kellesini koltuğunun altına almış yoldaşlardır. Parti tüzüğünü, disiplini bilirler... Legale birgün çıkacağız.

“... Burada alınan kararların hepsi açıklanamaz. Çoğu açıklanacak, basına verilmesi yararlı ve konspirasyonu bozmayan kesimleri, halkımıza, basına açıklanacaktır. İşçi sınıfı, partisinin, TKP'nin ne yaptığını duymalıdır, bilmelidir.

“... Buradaki bütün konuşmaların hepsinde bir nokta, bir düğüm yeri var ki önemli... Hepsi örgüt sorununa

geliyor. Örgüt olursa herşeyi yaparız. Bunu biraz daha somutlaştırmalı. Örgüt hava değil, bu, 'fabrikalar kalelerimizdir' sloganı ile bağlı. Ağır endüstri kollarında, bu işçiler arasında temel örgütler kurmak, onları eylemlere sürmek. Taban örgütleri (hücreler), komiteler partinin temel örgütleri, dayanaklarıdır. Eskiden olduğu gibi olmamalı. Bazen temel örgüt kuruluyordu fabrikalarda. Toplanıyorlardı haftada bir defa. Adem Baba'dan başlarıydı konuşmaya. Bir defa, bir hücre toplantısında, baktım, bir işçi yoldaş dedi ki: "Ben sekreterim... Fabrikanın ne zaman kurulduğunu sordum. 'Yeni' dedi. Ben de, 'sen hâlâ taş devrindesin' dedim. Fabrikada ne oluyor? Kim nasıl davranıyor? Ne yapıyor? Güncel savaş nedir? Somut ne yapmalı? Komünist komite bunlar üzerinde eğilmelidir. Partinin politikasını somut uygulamak, yığınlara iletme.

"Profilo... Çok önemli bir olay... Oraya barikata çıkacağız. Barikata zorluyorlar bizi. Bizim savaşımız kan ve ateş içinden geçiyor. Razi olmayacağız işçileri, gençleri, sokaklarda, alanlarda vursunlar. Savaşacağız. O da fabrikada olur. 'Fabrikalar kalelerimizdir' belgisinden ayrılmayacağız... Yığının olduğu yere polis burnunu kolay kolay sokamaz. Provokasyon her zaman yapılabilir. Bize uyanık olmak düşer. 1928'de iki arkadaş İstanbul'da İstiklâl Caddesi'nde 1 Mayıs çağrısı dağıttık. Hem dağıtıyor, hem koşuyor, kaçıyorlardık. El kadar bir kağıt için, bir bildiri için 5 yılı göze alıyorduk. Şimdi olanaklar başka. Ama işin çekirdeği fabrika örgütüdür. Parti büyüyor. Sorunlar da... Yoldaşların en çok değindikleri örgüt sorunudur. Kürt sorunu da var. Ne olursa olsun. Ama herşeyin başı yine de parti örgütüdür. Onunla başarılı oluruz... Böylesi bir konferanstan yüz akıyla çıktık."

Kapanış konuşması da parti mensuplarının mücerret kimlikleri, vasıfları ve çalışma şekilleri hakkında operasyonlarda elde edilen bilgilerin talimata uygun olduğunu göstermektedir.

1981 TKP-MK Plenumu

Sanıklarımızdan Doğu Karadeniz Yöre Sekreteri Ölmez parti isimli İbrahim Cihan Şenoğuz'un evindeki çantasında, İ.Bilen'in kapanış konuşması dahil 42 sayfa olarak, ve gene sanıklardan Erden Akbulut'un evinde 25 sayfa olarak bulunan ve son sayfadaki dipnottan 22 Eylül 1981 günü *TKP'nin Sesi* radyosundan yayınlanan bir yazının banda alınıp tape edilmiş şekli olduğu anlaşılan ve "... işaretli yerlerinin yayın bozukluğu nedeniyle anlaşılmadığı belirtilen, TKP MK Sekreteri Bilen Yoldaş'ın 1981 Ağustos'unda Polit Büro adına TKP MK Plenumu'nda yaptığı konuşmadan (rapordan) önemli pasajlar:

"Merkez Komitesi Plenumu'nu açıyorum. Toplantımız çok çetin, olağanüstü karmaşık koşullarda toplanıyor. 12 Eylül askersel devirmesi partimizi her alanda yeni sorunlarla, bunları çözme göreviyle yüzyüze getirdi. Öyle ki, gelen saldırıya karşı partiyi, örgütlerimizi, kadrolarımızı sel ağzından almak, bunları korumak sorunu ön plana çıktı.

"Yoldaşlar,

"İşbirlikçi büyük burjuvazinin, egemen çevrelerin işçi sınıfına karşı, partimize karşı elindeki en güçlü araçla, ordu gücüyle saldırıya geçmiş olduğu bir dönemde MK Plenumu'nun toplanabilmesi büyük bir başarıdır. Bu olay anti-komünist saldırının amacına ulaşmadığını, partimizin savaşım gücünü kıramadığını gösterir. Parti üyelerinin çoğunluğu yeni kuşaktır...

"Yoldaşlar,

"Plenumu olağanüstü iç ve dış koşullarda topluyoruz. Bu koşullar nelerdir? Birincisi, emperyalizmin yayılmacı, saldırgan çevreleri, yeni ABD yönetimi, NATO'da başı çekenler yumuşamadan uluslararası gerginliği artırma, çatışmaları dürtükleme politikasına geçti. Pentagon saldırı stratejisini başa alıyor. Baş tehlike bu, bu tırmanışa, silahlanma yarışına, yeni bir dünya savaşı kopmasına karşı durmak günümüzün en yakıcı sorunudur. Bu olanak

vardır. Sovyetler Birliği, sosyalist dünya, barışsever güçler, yeryüzünün işçi ve komünist hareketi vardır. Türkiye işçi sınıfı ve onun savaştan komünist partisi TKP, bu savaşımın içindedir.

“İkincisi, ABD emperyalizmi, onun bağlaştığı olan, onun dümen sularında iz süren çevreler, her yerde devrimci güçlere karşı, tüm dünya devrimci sürecine karşı genel bir karşı saldırıya geçmişlerdir. 12 Eylül askersel devirmesi ile ülkemizde politik durum önemli bir değişikliğe uğradı. Gericici askersel rejimin işçi sınıfına, ilerici güçlere karşı yürüttüğü baskılar Türkiye’yi ulusal çapta bir dizi tehlikelerle yüzyüze getirdi.

“Üçüncüsü, partimiz gelen sert baskılarla, son dönemde yoğunlaşan tutuklamalarla karşı karşıya kaldı. Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler sistemi her geçen gün daha da güçleniyor. Sosyalizmden komünizme yönelen Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler sistemi yenilmezdir. Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin ardıcıl barış politikası Türkiye halkının savaşımına da geniş olanaklar açıyor. Cuntanın sert baskıları TKP’nin işçi sınıfı ile, onun savaştan kesimi ile bağlarını kesip koparamamıştır.

“TKP, gelen selin ağzından kadrolarını korumak için tüm gücüyle savaştı, savaşıyor. Cuntaya karşı partimizin saptadığı, uyguladığı esnek politikanın doğruluğunu kanıtıyor. Birçok legal çalışma olanaklarımızı yitirdik. Buna karşın gelen saldırı partimizi yığınlardan yalıtılamamıştır. TKP, işçi sınıfının, halkımızın içinde yaşıyor. Partimizin görüşü açıktır: Tüm ulusal demokratik güçler birleşebilirse, partimiz tüm savaşım olanaklarını akıllıca değerlendirebilirse, doğru bir politikayla yığınların savaşımına yardımcı olabilirse, onlara çözümlenici yol gösterebilirse, yığınlarla savaşımını içinde bağlaşılabirse bugünkü durumdan devrimci bir çıkış yolu olanaklıdır.

“... Barış savaşımının en ardıcıl gücü komünistlerdir. TKP, komünist ve işçi partilerinin Paris Toplantısı kararlarını savunuyor. TKP bölgemizdeki kardeş partiler ve ulusal kurtuluş hareketleri arasında ilişkilerin daha da

geliştirilmesini savunuyor. Emperyalizm, demokratik Afganistan'a karşı yönelttiği ilan edilmemiş savaşa ülkemizi de bulaştırmak çabasıdır. Cunta hükümetinin aldığı Afganistan ile diplomatik ilişkilerin düzeyini indirme kararı bu yolda baskıların etkili olduğunu gösteriyor...

"... TKP, Sovyetler Birliği'nin kardeş Afganistan halkına... dayanışmasını destekledi, destekliyor. Afganistan sorununun komşu ülkeler arasında barışçıl görüşmeler ve anlaşmalar yoluyla çözümü için Babrak Karmal yoldaşın Mayıs ayında yaptığı öneri, yapıcı ve doğru bir yaklaşımdır. Sovyetler Birliği'nin tutumu, emperyalizmin tutumunun tam tersinedir. Brejnev yoldaşın 26. Kongre' de yaptığı somut öneri bölge sorunlarına çözüm getirici gerçekçi bir yoldur.

"... Barış, bağımsızlık, ulusal bir ordu, ulusal bir ekonomi sorunlarında düğüm noktası Türkiye'nin NATO'ya üyeliğidir. TKP, NATO'dan çıkılmasını, kişilikli bir dış politika izlenmesini öngörüyor.

"Yoldaşlar,

"12 Eylül askersel devirmesi ülkemizde burjuva parlamento rejimine son verdi. Generallerin cuntası erke ekoydu. Gerici askersel diktatörlük altında geçen bir yıla yakın sürede ülkemizin hiçbir temel sorunu çözülmedi. Cunta tüm parlak demeçlerine karşın... ekonominin komutasını emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin sözcüsü Özal'lara bıraktı.

".. TKP MK kuşkusuz bugünkü politik çevrenini bir çırpıda değil, adım adım geliştirdi. Daha ilk günden 12 Eylül'de çıkardığımız çağrı ile askersel devirmeye karşı çıktık. 12 Eylül çağrısı, cuntanın karşı karşıya olduğumuz canalıcı hiçbir sorunu çözemeyeceğini vurguladı.

"Bugünkü durum nedir?

"... Giderek tekellerin ekonomik gücüyle devletin politik gücü bir potada eriyor, birleşiyor. Tekel yöneticileri devlet yönetimiyle, devletin üst bürokrasisi tekellerin yönetimiyle kaynaşıyor. Yerli yabancı tekellerin adamı

Özal, Başbakan Yardımcısı'dır. 12 Mart generalleri ve benzerleri bankaların yönetim kurullarında koltuklara oturuyor. Bunların yanısıra Devlet Planlama Teşkilatı ekonomiye tekellerin yararına yön veriyor.

"... 12 Eylül eşiğinde o günkü parlamenter rejim ekonomik bunalım ve terörizm karşısında çözümsüz kalmıştı. 12 Eylül öncesinde işçi sınıfı, emekçi yığınlar, kent orta katmanları... aydınlar, teknik elemanlar, öğretmenler, az ve orta topraklı köylüler, kadınlar ve gençlik çetin koşullar altında yığınsal çıkışlar gerçekleştirdiler. İşçi sınıfının grev savaşımı yeni bir düzeye yükseldi. Ekonomik haklar için yapılan tek tek işyeri ve işkolu grevlerinin yanısıra giderek politik nitelikli grevler ortaya çıkmaya başlamıştı.

"...Yığın hareketinde gençlik özel bir yer aldı...

"TKP'nin eylemleri, gençliğin aktif yığınlarının arasında derin politik, ideolojik etkiler yarattı. 12 Eylül öncesinde sol güçlerin eylem birliği yönünde önemli adımlar atıldı. TKP, TİP, TSİP üyeleri, Kürt devrimci demokratları, CHP'liler birçok başarılı yığınsal eylem gerçekleştirdiler. Ve birçok yığın örgütünde ilerici güçlerin etkinlik kazanmasına katkıda bulundular. Ne ki, tüm bu çabalar 12 Eylül öncesinde güçlü bir eylem birliği hareketine yol açmaya yetmedi. Aralarında bizim partimizin de olduğu TİP, TSİP ve Kürt devrimci demokratları ve öteki demokratik güçlerin eylem birliği zorunluluğunu açıkça belirtmelerine karşılık güçlerini birleştirememeleri, aralarındaki subjektif zorlukları aşma konusunda daha büyük sorumlulukla, uzak görüşle davranmamaları, milyonlarca işçi ve emekçinin derin hoşnutsuzluğunun eyleme dönüşmesini zorlaştırdı. Partimizin örgütsel düzeyinin ve yığın bağlarının görece zayıf olması, demokrasi güçlerinin bölünmüşlüğü, askersel devirme tehlikesinin görülmesine karşın engellemesine olanak vermedi.

"... Milli Güvenlik Konseyi'nin diktatörlüğüne gelince, bu rejim, yalnız emperyalizmin en saldırgan

kesimlerinin ve en gerici tekellerin değil genel olarak emperyalizmin çıkarlarını kollayan ve tüm işbirlikçi-tekelci burjuvazi adına ilerici güçlere karşı saldırıya geçen gerici bir diktatörlüktür.

“12 Eylül askersel devirmesi Türkiye’de emperyalizme bağımlı kapitalist toplumun derin bunalımı sonucudur. İlerici güçler... ileriye doğru ana eğimin... artan oranda emperyalizm, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağası blokunun zararına geliştiğini gösteriyor. Bunalım Türkiye’de kapitalizmin gelip geçici bir hastalığı değildir, bunalım kalıcıdır ve egemen güçlerin manevra olanakları gitgide daralıyor. Bu durumda temel... tüm devrimci... devrimci sürecin ana itici gücü olmuştur. Ezilen ve iflasa sürüklenen sınıf ve katmanlar eğer bugünkü durumdan kurtulmak istiyorlarsa işçi sınıfıyla birleşmek zorundadırlar. Bugün komünistler öteki ilerici güçlerle birlikte işçi sınıfına, onun bağlaştığı geniş emekçi yığınlara, orta katmanlara, tekelci olmayan burjuva çevrelerine bunalımdan çıkış yolunu gösteriyor: Bu ilk önce tüm anti-emperyalist, demokratik güçlerin tek cephede birleşmesidir.

“12 Eylül öncesinden herkes gereken dersleri çıkarmalıdır. Sorumsuz belgilerle bundan böyle bir adım bile atmak olası değildir. ‘Tek yol devrim’ çılgınlıkları artık günümüzde ‘Tek yol cuntayı yıkmak’ kılığında halkın karşısına çıkmamalıdır. Herkes de biliyor ki komünistler yığınların bugünkü gerici diktatörlüğe son vermek için atacakları her adımın ön sırasında olacaklardır. Ne ki, sorun yığınları sonul savaşa hazırlamak, bunun için günü ve ertelenmesi olanaksız görevi saptamasını bilmektir. Bu görev, emperyalizme, tekellere ve sağcı askersel diktatörlüğe karşı barış, bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme için tüm anti-emperyalist, demokratik güçleri birleştirmektir. *İşçinin Sesi* serüvencileri gibi bu görevi atlayanlara ‘öncü ortaya atılır, yiğitler ardına dizilir’ tekerlemesiyle ortaya çıkanlara, durdukları yerde cuntayı bir çırpıda yıkmaktan söz edenlere bilinçli proletaryanın

yanıtı şudur: 'Ne duruyorsunuz, size engel olan mı var?'

"Sol radikal belgilerin peşinde koşan tüm dürüst devrimci insanları, devrimci taktiklerde birleşmeye çağırıyoruz. Bu devrimci gevezeliğe işçilerin karnı toktur. Şimdi milyonlarca emekçi için yaşamsal olan savaşlar içinde güçleri birleştirmek gerekiyor.

"... 12 Eylül'den sonra cunta DİSK ve ona bağlı sendikaları kapattı. Sınıf ve yığın sendikacılığını yasakladı. Ne ki, DİSK'in kazanımları hâlâ yaşıyor. 12 Eylül'den bu yana işçiler, sendikasız da kalsalar, yeni koşullara uygun örgütlenmeler oluşturmak yoluyla hakları için savaşımı bırakmadılar. Komünistler işçilerin bu savaşımını tüm güçleriyle destekliyorlar. Parti örgütleri bugünkü yeni koşullardaki savaşta açık sendikalarda çalışmayı başa almalıydılar. Cunta içinde ve dışındaki en gerici militarist ve Amerikancı güçler, onların güdümünde olan askersel savcılar, tutuklu DİSK yöneticilerine karşı saldırılarını yoğunlaştırıyor. Terörizmle ilgisi olmayan DİSK yöneticilerini, sendika militanlarını idam cezası istemiyle yargılama niyetlerini açığa vuruyorlar. Komünistleri, bu saldırıların geriletilmesi için tüm demokrasi güçlerini birleşmeye çağırıyorum. Onlar, tutuklu DİSK yöneticileri ve sendika militanlarının serbest bırakılması için yürütülen ulusal ve uluslararası dayanışmayı var güçleriyle destekliyor, destekleyecektir. Cunta TÜRK-İŞ'i kapatmamakla birlikte çalışmalarını köklü bir biçimde sınırladı. Gerçekte TÜRK-İŞ hiçbir sendikal eylem yapamaz duruma getirildi.

"... TKP, TÜRK-İŞ'in işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda atacağı her adımı destekleyecektir. TKP, sendikaları kapatılan işçilerin birçok yerde TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara başvurmalarını, bu sendikaları işten atmalara, baskı ve sömürüye karşı eyleme zorlamalarını, dahası bu amaçla TÜRK-İŞ'e üye olma yolunda istemde bulunmalarını yeni ve önemli bir olgu sayıyor.

"...İşçiler DİSK'in kendiliğinden açılacağı günleri eylemsiz beklemeyeceklerini ortaya koyuyorlar. Ne yapmak gerektiğini kendi sınıf önseleriyle bulup

çıkarıyorlar. İşçi sınıfının kendi deneyimiyle yarattığı bu yeni savaşım yöntemini komünistler incelemeli, onlara yardım etmek için çalışmalıdırlar. Komünistler bir yandan bu görevi yerine getirirken öte yandan DİSK'li ve TÜRK-İŞ'li işçilerin arasında partinin temel politikasını yayacaklardır. TKP, sendikalar üstündeki tüm yasak ve kısıtlamaların kalkmasını, tüm sendikal hakların tanınmasını istiyor. Bu amaç gerçekleşmeli ve tüm sendikal işçiler, en aşağıdan yukarıya doğru, kendi seçtikleri delegelerle özgür birlik sendikalarını yaratmalı, DİSK-TÜRK-İŞ bölünmesine özgürce son vermelidirler. Çünkü işçiler en başta TÜRK-İŞ yönetimindeki gerici sendikacıların yarattığı sendikal bölünmüşlüğü acısını çok iyi tanımışlardır. Komünistler aynı zamanda işçi sınıfına, süngü gücüyle devlet sendikası düzeyine getirilmek istenen TÜRK-İŞ'te sözde birleştirilme dayatmasını açığa çıkarmalıdırlar. 'Birliğe evet ama özgürce birliğe evet' belgisini öne almalıdırlar.

"Komünistler sol radikal konumlardaki gençlik kesimlerinin, dayandıkları yanlış ideolojik görüşlerden sıyrılmalarına yardımcı olmalıdır. Bunun için bir yandan goşizmin değişik görünüş biçimlerine karşı ideolojik savaşımı daha da yükseltmek, öte yandan bu akımların etkisinde ama provokatif nitelik taşımayan kesimlerle eylem birlikleri kurmak gereklidir. İGD'nin ve diğer gençlik örgütlerinin kapatılmasıyla birlikte ilerici gençler legal çalışma olanaklarından yoksun kaldılar. Bugün ilerici gençlerin önünde yeni koşullara uygun, merkezi, örgütsel bağımsızlığa sahip, ulusal çapta bir gençlik örgütlenmesini daha sağlam temeller üzerinde — TKP, ilerici gençlerin anti-emperyalist, anti-faşist, yurtsever bir platforma dayalı geniş yığınsal bir gençlik hareketi yaratma yolundaki savaşımını destekliyor. Birleşik bir gençlik örgütüne ulaşılması hedefi güncelliğini koruyor. İlk elden işçi sınıfı partilerinden ve Kürt anti-emperyalist demokrat hareketinden gençleri birleştirme, giderek CHP'li gençleri ve terörizme karşı olan provokatif eylem

çizgisini izlemeyen öteki gençlik kesimlerini kavramak yolunda ilerici gençlerin saptadıkları perspektif doğrudur.

"... Komünistler demokrat öğretmen hareketini bütün gücüyle destekledi. 12 Eylül'den sonra çok sayıda öğretmen çeşitli nedenlerle gözaltına alındı ve tutuklandı. Öğretmenlerin ekonomik demokratik savaşımına omuz verdi. Partimizin bu yolla öğretmen hareketi içinde kısa zamanda etkin konumlar kazandığı biliniyor. Partimiz, mühendisler, teknik elemanlar ... arasında aktif bir çalışma yürüttü ve ileri konumlar kazandı. Komünistler meslek sahiplerinin ekonomik, demokratik savaşımına omuz verdi.

"... 12 Eylül öncesinde ülkemizde demokratik kadın hareketi etkin bir gelişme gösterdi. İKD ... itici gücü ve taşıyıcısı oldu. Büyük ölçüde işçi ve emekçi kadınları da kendine çekti, örgütledi, eğitti. Demokratik kadın hareketi yalnızca kadınlar içinde değil, genel demokrasi savaşımında, ilerici güçlerin eylem birliğinde, barış hareketinin de gelişmesinde rol aldı. Komünistler önümüzdeki dönemde de kadınlar arasındaki çalışmasıyla, irili ufaklı pek çok legal olanaktan yararlanarak demokratik kadın hareketinin gelişip güçlenmesine omuz vermeyi sürdürecektir.

UDC Üstüne

"Bugünkü karmaşık ve sorunlu koşullarda tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesi için savaşım partimizin güncel temel politikasıdır. Bu politikayı yaşama geçirmek için ne yapmalıyız? Bizce alınan kararların bir tek değerlendirilme ölçütü vardır. O da pratiktir. TKP Programı yazıldığından bu yana 7 yıl, Parti Konferansı toplandığından bu yana 4 yıl geçti. Cephe politikasını açıklayalı belki çok oluyor. Üstelik partimizin bu politikası yeni değil. Tüm ilerici güçlerin faşizm tehlikesiyle karşı karşıya geldiği bir dönem yaşadık. Bugün ise askersel diktatörlük

kurulmuştur. Kısaca ulusal demokratik güçlerin birleşmesini sağlayacak gerçekten elverişli koşulların varolduğu yılları yaşadık, yaşıyoruz. Ne ki, partimiz, önüne koyduğu ulusal demokratik cepheyi gerçekleştirme görevini yerine getirebilmiş değildir. Burada bir sorunu tartışmak yararlı olacaktır. Ulusal demokratik cephe programı ile TKP'nin yakın programı arasındaki bağ nedir? Daha geçen 1980 MK Plenumu'nda şöyle bir yaklaşım vardı. Bu UDC programı ile partinin yakın programını özdeş sayma yanlışır. Biz bunların özdeşliğini birçok kez yayınlarımızda duyurduk. Böyle bir tutum önceden partinin elini kolunu bağlamak olmuyor mu? Bu, bir bakıma ya bizim programımızı onaylarsınız ya da UDC kurulmaz anlamına geliyor. Cephe sorununun uzlaşmayı da içerdiğini unutmamalıyız. Nasıl bir cephe düşünüyoruz? İdeal bir cephe mi, yoksa varolan sınıfların temsilcilerinden oluşacak reel bir cephe mi?

"UDC'nin TKP'ye özgü bir belge olduğu bize çok sık söyleniyor. Bu doğaldır. Cephe programı TKP'nin yakın programıdır dersek bu eleştiriler her zaman yerinde olacaktır. Ne ki cephe sorunu somut ve gelgeç olmayan bir sorundur. Parti en üstten en alt örgüte kadar sürekli toplumun tüm sınıf ve katmanlarını, onların örgütlerini, politik partilerini incelemelidir. Özellikle politik örgütlerin, yığın örgütlerinin yeni eğilimlerini, onların programlarını, yönetimlerini, üye bileşimlerini, iç çelişkilerini ayrıntılarıyla bilmek gerekir. Bu yapılmadan parti yönetiminin çok iyi düşünülmüş cephe programı platformu hazırlaması yalnızca boş yere emek harcamak olur. Sonuçta, yapılan cephe programlarına yığınların inancı kalmaz. Şöyle denilebilir mi? Biz kimse onaylamasa da bir cephe programı yayınlar, böylece yığınları etkileriz. Ne ki, yaşam durmuyor. Ayrıntılı cephe programlarını yeni ekonomik, sosyal, politik gelişmelere göre ayarlamak gerek. Yoksa program uygulanmadan güncelliğini yitiriyor. Doğru tutum bir yandan partimizin yakın programını propaganda etmektir. Öte yandan yığınların öne sürdüğü,

onlar için ivedi olan şu ya da bu bağlaşıklık olabilecek parti ya da örgütün ... TKP devrimci bir ... savunmaktır. Bir başka deyişle cepheye kazanmak istediğimiz güçleri, sınıfların ... benimseyebilecek istemleri için yığınları ... her biri için en geniş eylem birliği, politik bağlaşıklık olanağını aramak ve yaratmaktır. Komünist Partisi kendisi için istemler öne sürmez. Öyleyse yığınların istemlerini onlardan öğrenmek yoluyla dile getirmenin yollarını bulmalıyız. Komünistlere, yığınların istemlerini öğrenmek ve bu istemler için savaşımında en geniş yığınları birleştirmek, yığınlar üzerinde etkili politik akımların yerel temsilcileriyle bu istemler çerçevesinde eylem birliği yapmak görevi düşüyor. ... Cepheyi ... onun programına ilişkin ... bir anlayış zorunludur. Bunun yanı sıra bugün olması olanaksız güçleri saptayıp onlarla etkin ilişkiler geliştirmek gerekir. Politik güçlerle cephe birliği tabanda yürütülen çalışmalarla belirlenir. Ne ki bu, mekanik biçimde önce tabanda çalışmak sonra yukarıda işbirliği anlayışını hakim çıkarmaz. Parti var gücüyle yığınlar arasında çalışmalı ve aralıksız tüm demokratik parti ve guruplarla politik blok kurmanın yollarını bulmalıdır. Daha bugünden sağcı askersel diktatörlüğün karşısında barış, bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme uğrunda ardıcıl savaşan güçler vardır. Eğer komünistler, onlara yakın işçi partileri, CHP'liler, Kemalistler, anti-emperyalist konumlara gelen dinsel çevreler, Kürt anti-emperyalist demokrat guruplar birleşebilirse, bu milyonlarca insan için ileriye doğru bir atılım yapmak yolunu açacaktır. Ne ki, günümüzde cepheye çekilebilir güçlerin konumları yeniden değerlendirilmelidir. Bugün bu politik güçlerin kutuplaşması nasıldır? Somut durum bu soruna yalın kat bir yanıt verilemeyeceğini gösteriyor. Cuntanın dışındaki tüm güçlerin tek bir cephede birleşmesi olanaklı mıdır?

“Örneğin, AP yönetiminin cuntaya kimi alanlarda karşı çıkışının politik niteliği gericedir. Bu parti cuntanın ilerici güçlere yönelik baskılarını, emperyalizm ve tekel yanlısı ekonomik uygulamalarını destekliyor. CHP'nin

tutumu daha da karmaşıktır. Örneğin, Ecevit cuntanın karşısında konum alıyor. Ne ki, bu partinin değişik kanatları cuntanın görece ılımlı öğeleriyle diyalog kuruyor. Genellikle Atatürkçüler birçok konuda karşı çıksalar da cuntayı şu ya da bu yönde destekliyor. Bu karmaşık yapının bir nedeni değişik burjuva politik kümeleri arasındaki cuntanın dengesi politikasıdır. Cunta ve ordu yönetimi içindeki çelişkiler bir denge politikasında kimi zaman en gerici güçlerden yana, kimi zaman liberal çevrelerden yana sapmalar yaratıyor. Kuşkusuz cunta her geçen gün saldırısını daha çok işçi sınıfına, ilerici güçlere karşı yoğunlaştırdıkça onun karşısında giderek büyüyen güçler oluşuyor. Bu durumda komünistler bir yandan bugün ortaya çıkan ve yarın çıkacak olan toplumsal muhalefetin ister eski ister yeni, somut her temsilcisini zamanında tanımalı onlarla eylem birliği olanaklarını kullanmalıdır. Öte yandan komünistler, düşman karşısındaki en küçük çatlaktan yararlanmalıdırlar. Bu çatlaklar işçi sınıfına, ilerici güçlere manevra olanağı veriyor. Partimiz bütün bu çelişkiler arasında esnek bir politika ile tüm ulusal demokratik güçleri birleştirmeye çalışmalıdır. Bu ise bugün cuntanın çevresinde gerici kümelenmeler içinde emperyalizm, işbirlikçi tekelci burjuvazi, toprak ağası blokuna karşı tüm güçleri hesaba almayı gerektirir. Onları birleştirmek cuntanın tüm saldırılarına ve cuntanın en gerici, Amerikancı öğelerine karşı geniş bir hareket yaratmak olanaklı ve zorunludur. Adına ne dersek diyelim yakın gelecekteki anti-emperyalist, demokratik güçlerin erkinin embriyonu olacak tek cephe bugünden TKP ve öteki işçi partilerinin ortak politikasıdır. Bu düşünce birliği cephenin gerçekleşmesi için daha şimdiden somut adımların atılabileceğini gösteriyor. En önemlisi, bugün ülkemiz politik yaşamında yığınlarca işçi ve emekçinin çıkarlarını savunabilecek tek almaşık böyle bir cephe olabilir. Bugün dar gibi görünen olanaklar, ilk adımlar atıldıktan sonra, politik savaşım süreci boyunca genişleyecektir. Bu tarihsel olanağı boşa harcamamak tüm ilerici

güçlerin elindedir.

Parti çalışmaları üzerine kimi örgütsel sorunlarımız

“Yoldaşlar,

“Partimiz TKP’ye yönelik ağır saldırılar, yoğun tutuklamalar olmuştur. İşbirlikçi tekelci burjuvazi bu saldırılarla TKP’yi yok edebileceğini sandı, edemedi, edemeyecektir. Partimiz yaşıyor. Kuşkusuz herşey eskisi gibi değildir. Çalışma koşulları zorlaşmış, partimiz yeni yeni güçlüklerle karşı karşıya kalmıştır. Örgütsel alanda çözmek zorunda olduğumuz büyük görevler vardır. Onunla birlikte, partimiz gecikmeksizin yaralarını sarmaya başlamış ve bu yeni görevler için yoğun bir çalışma ortamına girmiştir. Şimdi yeni koşullarda savaşıyoruz. Tüm çalışmalarımızı derin gizlilik niteliyor. Her alandaki çalışmalarımızı bu koşullara göre düzenlemekle görevliyiz. Bu görevin başarılması geçtiğimiz dönemdeki eksiklerimizin, hatalarımızın, zayıflıklarımızın saptanmasına, uğradığımız kayıpların nesnel ve öznel nedenlerini değerlendirmemize sıkıca bağlıdır. 1980 Mayıs Plenumu’nun kararlarının ne ölçüde uygulandığını da saptamalıyız. Öncelikle şunu belirleyelim. Sorunların biriktiği her durumda bunların içinden yakalanacak halkaların titizlikle, doğru biçimde saptanması yakıcı bir önem taşır. Ağır saldırı ve gericilik koşullarında temel görev partiyi korumaktır. Ne ki, koruma görevi yalnızca politik-örgütsel bir görev değildir. Özellikle politik-ideolojik bir görevdir. Bu özde sorun yeterince sağlanmazsa örgütlü geri çekilme taktiği özüksenemez. Savunma durumu ile geri çekilme durumu ayrımı açıkça görülemez, doğru biçimde geri çekilme öğrenilmedikçe utkuya varılamaz. Partiyi koruma görevi politik taktiklerimize olduğu kadar kadrolarımızın politik deneyimine, parti çalışmalarında disiplini daha da güçlendirmeye sıkıca bağlıdır. Çünkü deneyimin yeterli olduğu söylenemez. Ama şimdi bu

deneyimi kadrolarımız ateş altında kazanıyor, çelikleşiyor. Kadrolarımızın arasında partiye bağlılık, parti disiplini yüksektir. Ne ki, ağır koşullarda parti kararlarına yalnızca uyma yetmez. Onları hızla uygulama, yani parti disiplinini pratik çalışma içinde de daha güçlendirme zorunluluktur. Partiyi koruma sorunu politik ortamda partinin konumlarından da bağımsız ele alınamaz. Çünkü her sorun politik, örgütsel diğer sorunlarla sıkı bağlantı içindedir. Mutlak gizlilik mümkün değildir. Böylesi bir anlayış partiyi yığınlardan koparır. Partimiz yığınlar içinde doğru savaştan bir çizgi izlemiştir. Savaşan partiye saldırılır. Diğer yandan yalnızca o anki koşullarla bağlı bir parti çalışması da doğru değildir. Leninci parti bir savaş, bir örgüt biçiminden diğerine daha hızlı geçme yeteneği kazanmak, her zaman daha zor koşulları dikkate alan bir çalışma içinde olmak durumundadır. Geçmiş dönemde bu yolda, bu yönde attığımız adımları yeterli bulmamız olanaksızdır. Partimizin ayağa kalkma süreci demokratik özgürlüklerin göreceli genişlediği bir ortamda oldu. Yığın savaşmaları hızla yükseliyor, yığınlar en başta işçi sınıfımız, hızla politikleşiyordu. Partimizin yönetici rolü bu gelişmeyi daha da hızlandırdı. Partimiz illegalde bu gelişmeyi kucaklamak, yönlendirmek zorundaydı. Partimiz çabalarını buna yöneltti. Önemli başarılar kazandı. Ne ki, diğer yandan bu gelişme partimizi yarı-legal konumlara çekti. Deneyimimizden şu dersleri çıkarmak gerekiyor: O günkü çalışma koşullarında, bir yanda kitle örgütleri daha sağlamlaştırılırken, diğer yandan legal çalışma olanakları iyi değerlendirilmelidir. Gelişmeye göre gerekli zorunlu legal çalışma, örgütlenme biçimleri önceden hazırlanmalıdır. Legalizm korkusuyla böylesi legal politik örgütlenme biçimlerinden ve çalışmalardan uzak durmak yanlıştır. Kuşkusuz ki her durumda legal çalışmaların başarısı temelde güçlü illegal parti örgütlerine bağlıdır. Bu hızlı gelişim süreci içinde parti kadrolarının seçimi, yerli yerine yerleştirilmesinde, geliştirilmeleri konusunda da eksiklerimiz oldu. Kimi yerde politik deneyimi henüz yeterli

olmayan genç kadrolar yönetici görevler almak zorunda kaldılar. Bu durum politik yönetim zayıflıkları doğurdu. Parti yaşamında bazı olumsuzluklara yol açtı. Yer yer kişisel yönetim eğilimleri, buyrukçuluk görüldü. İşbölümü, uzmanlaşma, denetim, artizanlığa son vermede göze çarpıcı eksiklerimiz vardır. İlegal çalışma ilkelerini her zaman eksiksiz uygulayamamak polisin saldırısını kolaylaştırdı.

“Partimizin bugünkü gelişme düzeyinde kadrolarımızın seçimi, yerleştirilmesi ve geliştirilmesinde objektif, bilimsel temellere dayalı bir kadro politikası önemini daha da artırıyor. Her düzeyde kolektif yönetimi güçlendirme, işbölümü ve uzmanlığı geliştirme ve denetimi artırma, parti yaşamında sol sekterliğin tümörlerini silme yönünde somut önlemler almalıyız. Demokratik santralizm ilkesini yeikinleştirmek, santralizme daha da ağırlık vermek gerek. Ancak günlük çalışmalarda, sürekli yukardan buyruk beklemek, buyrukçuluk sağlıklı bir santralizm değildir. Her örgüt, her üye, parti kararlarının kendi alanında uygulanmasından sorumludur. Böylesi bir sorumluluk temel parti örgütlerimizin girişimci çalışabilmesiyle gerçekleşebilir. Yurtiçi ve yurtdışı parti örgütlerinin sorunları bir yandan genel parti normları ışığında ele alınırken bir yandan her birinin içinde bulunduğu çalışma koşulları değerlendirilmelidir. Yeni koşullarda Batı Avrupa örgütlerimiz partimizin toparlanma ve güçlendirilmesinde önemli katkı yapacaklardır.

“Şunu bir kez daha saptıyoruz: İdeolojik alandaki her türlü zayıflık örgütsel yapıya, çalışmalara kaçınılmaz biçimde yansır. İdeolojik savaşımları güçlendirmek parti örgütünü güçlendirmek demektir. Diğer yandan doğru bir politika ancak sağlam ve güçlü parti örgütleriyle yaşama geçebilir.

“Yoldaşlar,

“TKP-MK Plenumu tarihsel bir görev yapıyor. Bugün Türkiye’de milyonlarca işçi, emekçi birbirinden kopuk, dağınık ilerici çevreler... parlamenter koşullarda

başlarında yürüyen... liderleri ortada göremez oldu. Burjuva partileri kendi yığınlarını bir yana attı. Sol radikal gurupların şefleri bir araç gibi kullandıkları militanlarını koyup gitmiştir. Gerici askersel diktatörlük süngüyle yığınların demokratik örgütlerini kapatmış, bu örgütlerin yöneticilerini tutuklamıştır. Milyonlarca insan şimdi kendisini örgütsüz, önderlikten yoksun görüyor. Partinin yaralarını sarmak, çelik disiplinli örgütümüzü eskisinden çok daha büyük bir enerji ile ayağa kaldırmak, ulusal demokratik güçlerin birliğini sağlamak demektir. Bu görevi başararsak, 12 Eylül devirmesinden işçi sınıfımız, halkımız güçlenerek çıkacaktır. Bunu başaracağız. Çünkü şu anda Türkiye'de bu görevi başarabilecek doğru bir politikası olan örgütlü bir parti vardır. Bu parti TKP'dir. TKP yaşıyor, savaşıyor.

İdeolojik çalışmanın kimi yönleri

“Yoldaşlar,

“Partimizin bugün içinde bulunduğu çetin sorunların üstesinden gelmesi, ideolojik çalışmalarımızın, özellikle ajitasyon-propaganda çalışmalarımızın güçlendirilmesini gerektiriyor. 1980 Mayıs Plenumu'nda alınan kararların tümü 12 Eylül askersel devirmesinin ortaya çıkardığı yeni koşullarda uygulanamadı. Öyleyse geçen plenumun ideolojik çalışmalarımız üstüne yaptığı eleştirilerin bugün de genel olarak geçerli olduğunu, ideolojik çalışmalarımızda zayıflıkların tümüyle giderilemediğini belirtmek doğru olacaktır.

“Plenum, partimizin merkez organı *Atılım*'ı geniş olarak ele almalı, onun daha geliştirilmesinin nasıl sağlanacağı sorununa yanıt getirmelidir. *Atılım* partinin Merkez Komitesi organıdır. Onun politikasını yayıyor. Ne ki, bir gerçek de ortadadır. Yığınlarla her türlü engeli aşacak, sağlam iletişim kanalları olmayan bir gazete kolektif propagandacı, kolektif ajitatör ve kolektif

örgütçü olma niteliğinden çok şey yitirir. Eğer *Atılım*, yığınların savaşına, yaşamına özgü canalıcı bilgileri, haberleri, yorumları içermezse yığınlar da onu aramayacaktır. Parti örgütleri yığınlardan canlı haberlerle *Atılım*'ı besledikleri ölçüde gazete gerçek işlevlerini yerine getirir. Bu zor koşullarda pekçok komünist, özverili çalışmalarıyla *Atılım*'ı yığınlarla bağlamanın yollarını bulacaklarını kanıtıyorlar.

"Partimizin teorik sorunları işleyen bir yayın organı çıkarma kararı vardır. Şimdi bu kararı uygulayabilme aşamasına geçebilmek için onu yeniden ele almak zorundayız. Bugün karşı karşıya olduğumuz karmaşık sorunlara bu yayın organı ... geniş açıklamalar getirmelidir. TKP'nin Sesi radyo yayını şimdi ülkemizde gerçeği açıklayan en güçlü silahımızdır. Biz onu yeterince verimli, etkili, yeterince yığınların anlayabileceği nitelikte kullanabiliyor muyuz? Herşeyden önce yayınları kısa ve özlü olmalıdır.

"... Günümüz koşullarında yüz yüze sözlü ajitasyon-propagandanın önemi artıyor. Öte yandan en geniş yığınlara ulaşmak için sözlü, yazılı, görsel-işitsel, legal veya illegal değişik yöntem ve araçlardan da yararlanmak gerekiyor.

"... Partimizin ajitasyon-propaganda aygıtı ideolojik savaşımı çok daha enerjik bir biçimde yürütmelidir. Bu yolda atılacak çok adımlar var. Aşılması gereken zorluklar var. İdeolojik çalışmayla görevlendirilecek kadrolar, partimize uzmanlar, bilim adamları yetiştirmek gerekiyor. Ağırlaşan koşullara, artan zorluklara karşılık parti içi eğitimin önemi de artıyor. Üye ve sempatanların politik eğitimini sağlamak, ideolojik, teorik düzeylerini yükseltmek için günün koşullarına uygun araç ve yöntemler bulunmalı ve kullanılmalıdır. İdeolojik savaşım bugün özel önem kazanıyor. Partimiz yaralar aldı. Yığınların devrimci belgiler haykırdığı günlerde herkesten çok TKP'yi övenlerin içinden şimdi partinin her zayıflığına karşı saldırıya geçenler çıkabilir. Egemen güçlerin

partimize saldırısına, partiden atılmış oportünistler eşlik ediyor. Bu durumda yılginlık sonucu ortaya sapmalar çıkabilir. Buna karşı partinin içinde her türlü yanlış görüşe karşı ideolojik savaşım zorunludur. Bugün artık kesin bir dille... Türkiye işçi hareketine ağır kayıplar verdiren sol sapmaların çürütülmesi gerekir. Özellikle *İşçinin Sesi* gurubunun teori ve pratiğine karşı kesin savaşılmalıdır. Bu gurubun bugün artık büsbütün yozlaştığı, anti-TKP'cilikten anti-Sovyetizme kaydığı kanıtlarıyla gösterilmelidir. Bu gurubun aşırı sol konumlardan Avrupa komünizmini savunanlara doğru kaydığını, sosyalizmde partinin rolü ve sosyalist demokrasi sorunlarındaki tutumlarında sağ revizyonizme yaklaştığı, ulusal alanla uluslararası alanın bağıını koparttığı daha iyi ortaya çıkıyor... bu ise TKP'ye saldırının çok iyi öğrettiği gibi yalnızca siyasal polis işine yarayan bozguncu eylemlerdir. Bu guruba karşı partinin ideolojik savaşımı kesin bir biçimde ele alması gerekiyor.

"TKP'nin ajitasyon-propaganda çalışmasının amacı, parti çizgisini, politik hedeflerimizi yığınlara anlatmak, benimsetmektir. Bu amaca bağlı olarak ajitasyon-propaganda, komünistlerin yığınlar arasında çalışma planını düzeltmeye, yeni koşullarda parti örgütümüzü güçlendirmeye yarayacaktır.

"Esnek bir politika izlemek, geniş bağlaşıklığa yönelmek, yığınlarla bağlanıp onun bir parçası olmak için sağlam, ilkeli ideolojik konular gerekiyor. Partimizin tüm çalışma alanlarında sol sekteleşimin her türlüünü silmek için ideolojik savaşımı ve aynı zamanda sağ yanlışlıklara karşı uyanıklığı bir an elden bırakmamak gerekiyor. Anti-komünizme, anti-Sovyetizme karşı savaşım, TKP'nin ulusal niteliğini, ulusal çıkarları en önde savunan parti olduğunu, partinin proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılığı ile yurtsever niteliğinin birbirini tamamladığını göstermek, ajitasyon-propaganda çalışmalarımızda önemli alanları oluşturuyor."

“Politik durum ve TKP’nin tutumu” adlı TKP mesajı

Sanıklarımızdan Hıdır Özen’in Hasköy’deki evinin çatı katında sigara paketi içine gizlenmiş olarak bulunan 10 daktilo sayfası halinde pelür kağıdına yazılmış “Politik Durum ve TKP’nin Tutumu” başlıklı TKP mesajının orijinali Sarıca parti isimli Ankara TKP Davası sanıklarından ve bizde ifadesi mevcut Ulvi Oğuz’un Moda’daki evinde aynı arama günü negatif filmler halinde bulunmuştur. Bu dokümandan pasajlar veriyoruz:

1. Devirmeyi hazırlayan etkenler

“Türkiye’deki askersel devirme, emperyalizmin, başta ABD emperyalizminin dünya ölçüsünde çatışma politikasına geçtiği ve Türkiye üstünde baskılarını yoğunlaştırdığı koşullarda oldu.

“... Egemen güçler, ülkeyi parlamenter yöntemlerle yönetemez duruma gelmişlerdi. Ama o günkü güçler oranı bunalımdan demokratik bir çıkış sağlamaya elverişli değildi. Çelişkiler bir devrimci duruma yol açmadı.

“Dünya ölçüsünde gerginlik ve silahlanma politikası izleyen NATO egemen çevreleri, NATO’nun Güneydoğu kanadını güçlendirmek ve Türkiye’yi yeni askersel politik stratejisine daha etkin araç etmek amacına uygun, istikrarlı bir rejim istiyordu. Ülkemizde devlet tekelsel kapitalizminin varolan tohumlarını geliştirmeye, bu süreci tırmandırmaya, çıplak egemenliğini kurmaya yönelen işbirlikçi tekelsel burjuvazi bu amaçlarının önündeki politik ve ekonomik engelleri ortadan kaldırmak, kapitalist ekonomide köklü yapısal ayarlamalara gitmek istiyordu. Böyle bir rejimin koşullarını yaratmak için emperyalizm ve işbirlikçi tekeller her alanda gericiliği kışkırtılar ve baskıcı yöntemleri öne çıkarttılar.

“Emperyalist gizli servisler ve gericici AP hükümetiyle

MİT, bunalım koşullarında ortaya çıkan yığınların direnişlerini bastırmak için artan ölçüde faşist MHP'yi desteklediler. 'Sol' terörist örgütleri kışkırttılar, sonuçta, Türkiye görülmemiş bir terör dalgasıyla sarsıldı. Can güvenliği giderek yok oldu.

"... 12 Eylül eşğinde, o günkü parlamenter rejim ekonomik bunalım ve terörizm karşısında çözümsüz kalmıştı. Emperyalist merkezlerin, MHP ve öteki terör odaklarının örgütlediği, kışkırttığı terörizm kontrol edilmesi olanaksız boyutlara ulaşmıştı. AP hükümeti, ülkeyi daha büyük tehlikelere sürükleme, gericiliği daha da güçlendirme yolunda yürüyordu. Ama o emperyalizm ve tekel yanlısı, halk düşmanı programını tüm zorbalık yöntemlerine karşın tümüyle uygulayamıyordu. Yığınların direnişi, parlamentonun bileşimi, kimi anayasal kurumlarla demokratik öğelerin etkinliği Demirel hükümetinin önüne engeller çıkarıyordu. O nedenle AP başları, ordu yönetiminde etkinliklerini arttırmak için çabalarını yoğunlaştırdılar.

"... CHP hükümetteki uygulamaları ile bunalımı derinleştirmiş yığınsal desteklerini yitirmeye başlamış, iç bölünmelerle zayıflamaya başlamıştı. Parlamento giderek tümüyle işlemez duruma gelmiş, daha da yozlaşmaya başlamış ve yığınlar arasındaki otoritesini büyük ölçüde yitirmişti. AP-CHP arasındaki işbirliği girişimleri başarısızlığa uğramış, böylece emperyalizmin, işbirlikçi tekelci burjuvazinin parlamentodan beklediği, benimsediği bir başka çözüm kalmamıştı. 12 Eylül öncesinde işçi sınıfı ve halkın savaşımlı giderek gelişme eğilimi gösteriyordu. Türkiye işçi hareketinin en yığınsal grevleri bu dönemde örgütlendi. İşçi sınıfı birçok yönetici ve militanını bu eylemler sırasında yitirdi.

"... Savaşkanlık düzeyi yükseldi. Örgütlülüğü güçlendi ve sınıf bilinci daha gelişti. Egemen güçler varolan yöntemlerle bu gelişmeyi büsbütün durduramıyorlardı. Onlar bu süreci yakın bir gelecekte erk için bir tehlike olarak görmüyorlardı. Ancak bu durumun süregitmesi,

sınıf savaşlarının giderek daha da sertleşmesine yol açıyordu.

"Ekonomik, sosyal, politik bunalımın ve sınıf savaşlarının etkileri ordu içinde 12 Eylül öncesinde giderek daha çok yansıdı. Faşist ögeler aktifleşti. Yurtsever, Kemalist çevrelerde hoşnutsuzluk arttı. Bu süreçler, ordunun politik alanda ağırlığı arttıkça derinleşti.

"... AP-CHP ortaklığını sağlama eğilimi güç kazandı. Bunun gerçekleşmemesi ve yukarıda sayılan bir dizi etken sonucunda zaten adım adım erke ortak olan militarist klik içinde erke tümüyle elkoyma eğilimi güç kazandı.

"12 Eylül öncesinde tüm bu koşulları TKP bir dizi belgesinde incelemiş ve bugün doğrulanan saptamalarda bulunmuştur.

"... Bunalım ancak köklü anti-emperyalist, demokratik dönüşümlerle çözülebilir, bu ise ancak ileri demokratik devrimin başarılmasıyla sağlanabilir. Bu amaçla, TKP ulusal demokratik cephe için aralıksız çabalar harcamıştır.

"... Sendikal hareket içinde eylem birliği süreci giderek güçleniyordu. DİSK ve TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar arasında bir dizi eylem birliği yapıldı. 12 Eylül öncesinde, sol güçlerin eylem birliği yönünde önemli adımlar atıldı. Karşılıklı yapılan yanlışların düzeltilmesi yolundaki eğilimler güç kazandı. TKP, TİP, TSİP, Kürt devrimci demokratları, CHP'liler birçok başarılı yığınsal eylem gerçekleştirdi ve birçok yığın örgütünde ilerici güçlerin etkinlik kazanmasına katkıda bulundular. Ama tüm bu çabalar 12 Eylül öncesinde güçlü bir eylem birliği hareketine yol açmaya yetmedi.

"Aralarında bizim partimizin de olduğu TİP-TSİP, Kürt devrimci demokratları ve öteki demokratik güçlerin eylem birliği zorunluluğunu açıkça belirtmelerine karşılık kendi güçlerini birleştirememeleri, aralarındaki subjektif zorlukları aşmak konusunda daha büyük bir zorunlulukla, uzak görüşle davranmamaları, milyonlarca işçi ve emekçinin derin hoşnutsuzluğunun eyleme dönüşmesini zorlaştırıyordu. Politik sol güçler arasındaki bölünmüşlü-

ğün yanısıra, sendikal hareketteki bölünmüşlük, demokrasi yanlısı geniş güçleri eyleme çekmeyi engelledi.

"...Partimizin örgütsel düzeyinin ve yığın bağlarının zayıf olması demokrasi güçlerinin bölünmüşlüğü, askersel devirme tehlikesinin görülmesine karşın engellenmesine olanak vermedi.

"Böylece burjuvazinin sorunlara parlamenter bir çözüm getirememesi, işçi sınıfı ve bağlaşıklarının ise devrimci bir çözüm için yeterli olanaklardan yoksun olması, çoktan beri politik ve psikolojik ortamı olgunlaşan askersel devirmeyi 12 Eylül'de gündeme getirdi.

2. Bugünkü durum ve cuntanın politikası

"Cunta, temel doğrultusu emperyalizm ve NATO yanlısı olan bir politika izliyor... En gerici, emperyalist çevreler, bugünkü koşullardan yararlanarak Türkiye üstündeki baskılarını arttırıyor. Bu durum cunta ile ya da bir kesimiyle emperyalist çevreler arasında ikincil sorunlarda da olsa çelişki yaratabilir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist dünyanın gücü cuntanın politikasını etkiliyor. Cuntanın sosyalist ülkelerle işbirliği yolundaki girişimleri emperyalizmin en saldırgan kesimlerinin politikasıyla çelişkiler taşıyor. Bu yolda atılan adımlar ülkede işçi sınıfı ve ilerici güçlerin savaşımları için daha elverişli koşullar yaratıyor. Bu durumda ordu ve cunta içinde emperyalizmin en saldırgan, koyu Amerikancı kesimlerinden yana güçlerle, cunta içinde dış politikada realist görüşleri ağır basan şu ya da bu ölçüde de olsa ulusal çıkarları gözeten güçler arasında çelişkiler keskinleşebilir.

"Bütün bunlar şunu gösteriyor: Bugünkü rejim ilk bakışta görüldüğü kadar oturmuş değildir. Ancak, rejimin bağrındaki bu çelişki potansiyeli, bugün henüz açık politik kutuplaşmalara dönüşmemiştir. Bununla birlikte, birleşik demokrasi güçlerinin yararlanabileceği çatlaklar ortaya çıkabilir. Bunlardan en iyi yararlanmak için esnek bir

politika uygulamak gerekir.

3. Politik güçlerin konumları

“... TİP-TİSP, Kürt devrimci demokratları cuntaya karşı konum alıyorlar. Partilerine yönelik saldırılara göğüs germeye ve örgütlenmeye çalışıyorlar. Ama bu parti ve guruplar cuntayı faşist olarak nitelemekle, varolan çelişkileri ve savaşım olanaklarını göremiyorlar, geniş demokratik güçleri birleştirebilecek esnek bir tutum takınamıyorlar. Bu parti ve guruplar, cuntanın Türkiye’de faşist hareketi temsil eden MHP’ye de vurduğunu unutuyor. Oysa bu, faşist hareketi tümüyle yok etmese de önemli bir göstergeci... Oysa rejimin faşist olduğunu söyleyebilmek için en başta onun emperyalizmin en saldırgan kesimlerine dayandığını kanıtlamak gerekir.

4. TKP’nin tutumu

“12 Eylül askersel devirmesiyle, TKP’nin sosyalizme açılan ileri demokratik devrim stratejisinde bir değişiklik olmamıştır. Sorun yeni, karmaşık koşullarda egemen sınıfların saldırısını göğüslemek, devrimin politik ordusunu hazırlamayı sürdürmektir. Cunta yıkılmadan gerçek demokrasi sağlanamaz. TKP’nin amacı halkın, demokrasi güçlerinin ortak savaşımıyla cuntanın devrilmesidir. Ancak cunta rejimine son vermek bugün için olanaklı değildir. Çünkü bunu başarmak için gereken objektif koşullar bugün henüz yeterince olgunlaşmamıştır. Bu nedenle, bu belge bugün eylem çağrısı değildir. Propaganda belgisidir. Bu perspektifle, bugünkü politik güçler oranını demokratik güçlerden yana değiştirmek için partinin önüne koyduğu görevler şöyle ortaya çıkıyor: Savaşın sivri ucunu baş düşmana, emperyalizm ve işbirlikçi tekeli burjuvaziye çevirmek, emperyalist dayatmaları, tekellerden yana kemerleri sıkma politikasını, işçi sınıfına

ve demokrasi güçlerine yönelen saldırıları geriletmek, cuntanın ve ordunun içindeki en gerici, en militarist ve açık emperyalizm yanlısı kesimleri, onların sivil destekçisi faşist MHP ve AP'ye egemen çevreleri yalıtılmak, ana vuruşu onlara yöneltmek, cuntayı bugün destekleyen, emperyalizme şu ya da bu ölçüde karşı anti-faşist güçleri tutarlı demokrasi savaşına çekmek, cuntanın göreceli-ıımlı kesimlerini nötralize etmek ve ilk adım olarak sol güçlerle, TİP, TSİP ve Kürt devrimci demokratlarıyla eylem birliği oluşturmak... Bu görevlerin yerine getirilebilmesi, herşeyden önce bugünkü koşullarda TKP'nin savaş yeteneğini ve örgütlülüğünü çok daha güçlendirmesine bağlıdır.

"Bu görevler, ancak yığınların arasındaki çalışmalarla, onların savaşları ile gerçekleştirilebilir. Komünistler, yığın bağlarını sürekli güçlendirmeli, yığınları somut istemler çevresinde birleştirmeli emperyalizme, tekellere, cunta içinde ve dışındaki en gerici güçlere karşı savaş bilinciyle donatmalı, her alandaki savaşlarını demokrasi savaşıyla bağlamaya yönlendirmelidir.

5. Ayrımlı yanaşım

"Cuntayı bugün destekleyen sözü edilen güçlerle eylem birliği kurabilmek için şu noktaları gözönünde tutmak gerekir.

"... Cunta terörizmin her türüne karşı olduğunu açıklıyor. Parti örgütleri şu gerçeği unutmamalıdır:

"TKP'nin terörizme karşı oluşuyla cunta rejiminin terörizme karşı oluşu arasındaki ayrım açıktır: Birincisi, cunta sol terörizmin objektif bakımdan karşı-devrimci eylemlerini demokrasi güçlerine, tüm özgürlüklere karşı saldırı bahanesi olarak kullanıyor. İkincisi, sol terörizmi komünizm ülküsünü lekelemek için komünist hareketin bir parçası olarak tanıtıyor. Üçüncüsü, sol terörizme şu ya da bu nedenlerle sürüklenen bir avuç Maoocu, serüvenci elebaşının şaşırttığı genç insanlara karşı insanlık-dışı bir

kıyım kampanyası yürütüyor. Karşı devrimci öz taşıyan terörist eylemlere bulaşanları, uğradıkları bu baskılardan ötürü kahramanlaştıran, onları öne çıkaracak bir ajitasyon, işçi sınıfının bilincini bulandırır. Bu nedenle onlara karşı uygulanan insanlık dışı yöntemlere (idam, işkence, insan avı, vb) karşı çıkmalı ama tek tek kişiler kampanya konusu yapılmamalıdır.

“TKP, terörizme olduğu gibi, cuntanın bu uygulamalarına da karşı çıkıyor. TKP terörist sol guruplarla, yığın tabanı olan küçük burjuva radikal guruplar arasında, bunların tepeleriyle tabanları arasında ayırım yapıyor. Birincilerle savaşıyor, ikincileri sürekli eleştirerek uyarıyor.

“... Cuntanın bölücülük suçlamasına karşı, emperyalizmin ve egemen sınıfın halklar arasında ayrılıklara yol açtığı, “özerk Türkiye Kürdistanı — ortak savaşım” politikasının ise işbirlikçi bir politika olduğu vurgulanmalıdır. Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkı savunulmalıdır. Kürt halkına karşı yapılan ulusal baskılara, değişik Kürt guruplarına yönelik saldırılara karşı çıkılmalıdır.

“Bugünkü uluslararası durum ve giderek derinleşen bunalım koşullarında Türkiye’de değişik politik güçlerin cunta çevresinde kümelenmeleri durumu çok uzun bir süre devam edemez. Bunların arasından demokrasi hareketine katılabilecek güçlere şöyle seslenmek gerekiyor:

“Emperyalizmin ülkeyi serüvenlere sürüklemek amacıyla uyguladığı baskılara, ekonomik yıkıma, emperyalizme el açma ve halka kemerleri sıktırma politikasına karşı savaşmak isteyen herkes işçi sınıfının, halkın demokratik hak ve özgürlükler için verdiği savaşı desteklemelidir. Bugün bu duruma bakarak ‘cuntaya yardım etmek’ gerekçesiyle eylemsiz kalmak, cuntanın kendiliğinden otoriter de olsa parlamenter rejime geçeceğine bel bağlamak yanılığ olur. Çünkü bu, herşeyden önce böyle bir rejimin anti-demokratik karakter taşıdığını unutmak, direnişsiz bir biçimde yığınları böylesi bir rejime boyun eğdirmek

anlamına gelir.

"... Liberal burjuvazinin cuntayla uzlaşması politikasına karşı açık bir çizgi çekmek, halka, demokrasi güçlerine ortak savaşımın cunta yıkılmadan, gerçek demokrasiye geçilemeyeceğini propaganda etmekle, bu gerçeği yığınlarla kendi öz deneyimleri temelinde kavratmakla olanaklıdır.

6. Güncel istemler platformu

"TKP, bütün ilerici, demokrat, barış ve bağımsızlık yanlı güçleri aşağıdaki amaçlar ve istemler için çabalarını, eylemlerini birleştirmeye çağırıyor. Demokratik özgürlüklerin yokedilmesi anti-emperyalist, demokratik güçlerin ağır baskı altına alınması, ordu ve cunta içinde ve dışındaki en gerici, işbirlikçi öğeleri objektif bağlamdan güçlendiren, elverişli koşullar yarattı.

"... Emperyalizmin ülkemize dayattığı baskılara kökten son vermenin en temel koşulu, NATO'dan çıkmak, Amerikan üslerini sökmek ve ikili kölelik anlaşmalarını yırtmaktır.

"... Emperyalizmin NATO'nun dayattığı askersel harcamalar azaltılmalı, emperyalizmin, NATO'nun çıkarları doğrultusunda askersel harcamalar için dış borç alınmamalıdır.

"... Faşist ve Maoçu teröristlerin dışında, tüm politik tutuklular, işçi ve sendikacılar hemen serbest bırakılmalı, kovuşturmalara son verilmelidir. Yurttaşlıktan çıkarma kararları kaldırılmalıdır.

"... Tüm demokratik hak ve özgürlükler, en başta düşünce ve örgütlenme özgürlüğü gerçekleştirilmelidir. Ceza yasasının 141-142 maddeleri ve tüm anti-demokratik yasalar kaldırılmalıdır.

"TKP ve faşizme karşı tüm politik partilerin üstündeki yasak kalkmalıdır. Faşist MİSK dışında DİSK ve tüm sendikalar açılmalıdır. Tüm sendikal özgürlükler, özellikle grev ve özgür toplu sözleşme, sendikalaşma

hakki, eksiksiz tanınmalıdır. İşyeri, işkolu ve ulusal düzeyde birlik sendikaları aşağıdan yukarıya doğru işçilerin özgür istemleriyle kurulmalıdır.

Demokratik kurucu meclis için

“Cunta demokrasiye dönüşten söz ediyor ve bu amaçla bir kurucu meclis toplamaya hazırlanıyor. Ancak cuntanın toplayacağı kurucu meclis demokratik olmayacaktır. Çünkü cunta ana doğrultusu bakımından emperyalizm ve tekel yanlısı bir politika izliyor.

“TKP kurucu meclisi, anti-emperyalist, demokratik güçlere karşı cunta içinde ve dışındaki en gerici güçlerin politik dayanağı durumuna getirme çabalarına karşı savaşacak, bu tehlikeyi önlemeye çalışan güçleri destekleyecektir.

“TKP, bir yandan demokratik bir anayasanın zorunluluğunu ve ilkelerini savunacak, öte yandan da kurucu mecliste 1961 Anayasası'nın demokratik kazanımlarına yöneltilen saldırılara karşı duracak, bu maddeleri gerici yönde değiştirmek isteyenlere karşı 1961 Anayasası'nı savunan güçleri destekleyecektir.

“Daha bugünden tüm bu amaçlar ve istemler uğrunda savaşı örgütlemek, en geniş politik ve toplumsal güçleri bu savaşım içinde birleştirmek gerekiyor. Böylesi bir savaşım sürecinde tüm bu dönüşümleri gerçekleştirmeye elverişli bir güçler oranı yaratılabilir. Partimizin taktiği, işçi sınıfını, demokrasi güçlerini savunma konumlarından güçlü bir atılıma geçirebilmenin koşullarını yaratmak amacını güdüyor.

“Emperyalizme, işbirlikçi tekelci burjuvaziye, cuntanın içinde ve dışındaki en gerici güçlere karşı savaşımın nasıl sonuçlanacağını bir dizi nesnel ve öznel eiken belirleyecektir. Herşeyden önce işçi sınıfının savaş yeteneği, emekçi yığınlarla, orta katmanlarla bağlaşma düzeyi bunda temel rol oynayacaktır.

“Otoriter rejim mi, ileri demokrasi mi, faşizm mi,

burjuva demokrasisi mi? Değişik politik güçler böylesi değişik amaçlara ulaşmak için savaşacaklardır. TKP'nin öne koyduğu görevleri başarabildiğimiz ölçüde, sonucu işçi sınıfının, demokrasi güçlerinin belirleme olanakları artacaktır.

"Tüm bu istemler için savaşım sürecinde ortaya çıkacak güçlü bir anti-emperyalist, demokratik halk hareketiyle silahlı güçlerin yurtsever kesimleri arasında kurulacak bir bağlaşıklık, ordu ve cunta içindeki en gerici, Amerikancı güçleri bozguna uğratabilir, cunta rejimine son verebilir ve asker, sivil tüm demokratik, yurtsever güçlerin devrimci hükümetini kurabilir, ülkemiz bağımsızlığa, ekonomik bunalımdan demokratik bir çıkış yoluna ve gerçekten bir demokrasiye yönelebilir.

"Kuşkusuz TKP, demokratik dönüşümler uğrundaki savaşımı kendi başına bağımsız bir amaç olarak görmüyor. Dün olduğu gibi bugün de partimizin amacı, devrimin ilk aşamasını gerçekleştirmek ve bu yoldan sosyalizme geçmektir. Parti taktiği bu koşullarda, sonul amaca ulaşmanın, demokrasi savaşımıyla sosyalizm savaşımını birleştirmenin somut yolunu çiziyor."

TKP-İşçinin Sesi

1. Örgütün tanımı

Örgüt, kuruluşundan bu yana tamamen yasadışı Türkiye Komünist Partisi'nin bünyesinde beliren bir hizbin bazı gelişmeleri müteakip 1980 yılında Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı'nı toplaması sonucu müstakil, illegal bir parti hüviyetini kazanmıştır.

Örgütlenmenin dirijantı olan şahsın kullandığı "R. Yürük-oğlu" takma adına izafeten "Yürükoğlu Gurubu, Yürükler" ve yine faaliyeti yönlendiren kişilerin İngiltere'de bulunmaları nedeniyle "TKP-İngiltere Gurubu", çıkardıkları yayın organına izafeten "İşçinin Sesi Gurubu" veya "Leninist TKP" gibi adlarla

tanınan bu örgüt, kendisini "TKP bünyesindeki Leninciler" adı ile anmakta, halen TKP yönetimini elinde bulunduran kesime de "Opöörtünistler" demektedir. Keza, bazen kendileri için "Bolşevik", yönetimi elinde bulunduran İsmail Bilen ve taraftarları için de "menşevik" tabirini kullanmaktadır.

TKP, İngiltere'de 1971 yılında Veli Dursun ve R. Yürükoğtu takma adını kullanan Nihat Akseymen tarafından kurulmuştur. 1971-1974 yıllarında gelişmiş ve bu arada *İşçinin Sesi* adlı bir yayın organı da çıkarmaya başlamıştır.

1980 yılında düzenlenen TKP Leninciler Konferansı'nın 2. oturumunda İngiltere Parti Örgütü hakkında şu şekilde beyanlarda bulunulmuştur:

"1974-1976 yılları arasında ve özellikle bu dönemin son yarısında, örgüt her bakımdan önemli sarsıntılar geçirdi ve geriledi. Bu dönemde ideolojik planda önemli sağ yanlışlar yapıldı, üye kazanma bütünüyle durdu. Örgüt yönetimine Leninci olmayan yöntemler egemen oldu. 1976 yılında Veli Dursun yoldaşın yeniden İngiltere'ye gelerek örgütün yönetimini üstlenmesiyle birlikte örgüt bugünkü ideolojik-siyasal konumunu kazandı, hem de bir yıl içinde %700 büyüme gösterdi.

"İngiltere parti örgütü, üyelerinin yurda dönmeleri nedeniyle, kurulduğundan bu yana büyük ölçüde değişmiştir. Bu anlamda örgütün mobilitesi çok yüksektir. Buna rağmen İngiltere parti örgütü bugün de TKP içinde en önde gelen örgütlerdendir. Bu durumda İngiltere parti örgütünün üye bileşimini yüzde olarak şu şekilde sıralayabiliriz: Kadınların oranı %17, erkek oranı %83, öğrenci oranı %53, işçiler %34 vb.

"İngiltere'de tüm temel parti örgütleri haftada bir toplantı yaparlar, aylık rapor verirler, kesenek oranı %10'dur. Parti keseneğini düzenli ödemek parti üyeliğinin birinci koşuludur. Önceki dönemde, bizdeki parti keseneğinin yüksekliği konusunda Merkez Komite'deki kimi yoldaşlarla, yani oportünistlerle aramızda hararetli tartışmalar geçmiştir. Her zaman bize, %10 çok yüksek.

İnsanları kaçırsınız, gibi eleştiriler gelmiştir. Oysa örgütümüzde bugün hiç kimse %10 ile yetinmemektedir. Herkes bunun kat kat üzerinde bağış, katkı yapmaktadır. Bütün komünistler gelirinin %50-60'ını partisi için vermektedir.”

İleri sürülen hususların bütünüyle ne derece gerçeklerle uyum gösterdiği konusu bir tarafa bırakılacak olsa dahi Nihat Akseymen'in 1976 yılında İngiltere'deki gurubun başına geçmesinin faaliyetlere yoğunluk kazandırdığı ve *İşçinin Sesi* gazetesinin de bu amaçlarının tahakkuku bakımından önemli bir yayın organı hüviyetini iktisap ettiği belirtilebilecektir.

Bununla beraber, aralarında patlak veren hizipleşme dönemine kadar *İşçinin Sesi* tamamen TKP yönetiminin bir operlörü şeklinde yayın hayatını sürdürmüştür

Özellikle 1979 yılı sonlarına doğru *İşçinin Sesi* gurubunun ve gurubun lideri Nihat Akseymen'in Türkiye'de devrimci durumun var olduğunu ileri sürmesi ve silahlı mücadeleye cevap verir beyanlarda bulunmasının, İsmail Bilen gurubu yani TKP merkez yönetimiyle ihtilafa düşmesine yol açtığı ve bu gelişmenin TKP'den ihraç edilme noktasına kadar uzandığı bir vakıadır.

Görünürdeki bu ihtilafın çözülmez hale gelmesini müteakip ortaya çıkan durum ve gelişmelerle ilgili olarak *İşçinin Sesi* gurubu veya TKP Leninciler örgütlenmesi tarafından şu şekilde açıklamalarda bulunulmuştur:

“TKP bünyesinde sorunları çözmenin her türlü yolu tıklandıktan sonra 1979'da *İşçinin Sesi*'nin yeniden çıkışı ile örgütlü savaşın ilk adımları atıldı. Leninciler *İşçinin Sesi* çevresinde kümelenmişler. Şimdi bu örgütlenmeyi geliştirmek gerekiyor. Bunun için konferansımız bir Eşgüdüm Komitesi ve bu komite içinde Üst Büro kurulmasını kararlaştırır.

“Eşgüdüm Komitesi Merkez Komitesi, Üst Büro Politik Büro değildir. Eşgüdüm Komitesi'nin görevleri şöyledir:

“— TKP, üst yönetiminin yürüttüğü çirkin fraksiyoncu saldırıya karşı savaşı, Leninci yöre, il, bölge, semt komitelerini ve parti temel örgütlerinin tutum birliğini, pratik liderliğini sağlamak,

“— Oportünizmi ve ortacı oportünizmi partili yoldaşlarımıza ve işçi sınıfımıza daha iyi, sistemli biçimde sergilemek,

“— Yarım yüzyıldır kongre yapılmayan partimizde, göstermelik olmayan gerçek bir kongre için savaşım yürütmek,

“— Türkiye’de gelişen sınıf savaşımının her alanında TKP’nin Leninci güçlerinin tek bir siyasal tutumla hareket edebilmelerini sağlamak.

“Eşgüdüm Komitesi’ni oluşturan yoldaşlar bağlı oldukları ya da içinden geldikleri örgütlerin temsilcisi olarak değil, tüm hareketin kollektif yöneticisi olarak bir araya gelmişlerdir. Hareketin genel çıkarlarını doğrudan ilgilendiren her konuda, Eşgüdüm Komitesi’nin kararları yerel örgütler üzerinde bağlayıcıdır. Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu ise Eşgüdüm Komitesi’nin çalışmalarında sürekliliği sağlamakla ve Eşgüdüm Komitesi ile Merkez Organ arasındaki eşgüdümünden sorumludur. Üst Büro, Eşgüdüm Komitesi toplantıları dışında tam yetkilidir.

“Komünistlerin Leninci bir TKP için örgütlü savaşımı yükseltmesi genel devrimci çıkarın acil gerekliliğidir.”

Burada dikkati çeken husus; Eşgüdüm Komitesi ve Üst Büro’nun değişik birer organ gibi tanıtılmak istenmesidir.

Oysa bunların açıklanan görevleri, Eşgüdüm Komitesi’ni Merkez Komitesi, Üst Büro’yu da Politik Büro ile eş duruma getirmektedir. Bu şekilde değişik bir tabir kullanılması, kendilerinin TKP’den ayrı bir örgüt olarak mütalaa edilmesini önlemeyi ve yönetimi ele geçirip İsmail Bilen ve gurubunu tasfiye etmeyi amaçladıklarını göstermekte ve en mühimi SSCB’yi reddetmediklerini belirtmek arzusundan kaynaklandığı şeklinde değerlendirilmelidir.

2. İdeolojik görüşü ve stratejisi

TKP *İşçinin Sesi*'nin, dünya devrimci hareketinin lideri, yöneticisi ve yönlendiricisi olarak SSCB'yi ve keza SSCB'ye uyumlu faaliyetlerin dünya devriminin gerçekleşmesine hizmet edeceğini kabul etmesi hususları, bu gurubun ideolojik görüşlerine ışık tutmaktadır.

Nitekim 1981 yılında düzenlenen Türkiye Komünist Partisi II. Leninciler Konferansı sırasında alınan "Dünya Devrimi ve TKP" konusuna ilişkin kararda şöyle denmektedir:

"...Sovyetler Birliği'nin dünyada oynadığı rol dünya devrimi açısından ele alınmalı ve bu temel hedef içinde değerlendirilmelidir. Dünya devriminin çıkarı, dünya devrimci merkezi olan Sovyetler Birliği dahil, tüm parçaların çıkarlarından önde gelir. 'Dünya devrimci merkezinin, tekil ülkelerde, ya da ülke topluluklarında birlikte oluşan devrimler yoluyla gerçekleşmekte olan dünya devrimine can alıcı bir etkisi vardır. SSCB'nin dünyada tuttuğu yer, SBKP'nin dünya komünist hareketinde en büyük otoriteye sahip bir parti oluşu temel olarak buradan kaynaklanmaktadır.'

"Sovyetler Birliği'nin dünyadaki başta gelen rolü uluslararası devrime yardımcı olmaktır. Bunu yapabilmek için elindeki en güçlü aracı ekonomik gelişmesidir, ekonomik siyasetidir. Uluslararası devrime ana etkisi ekonomik siyaseti yoluylaadır. Sovyetler Birliği dünya devrimine doğrudan da yardım eder ama bunun sınırı 'Sovyet iktidarının kendi gücüyle uygun yardım biçimini seçmesidir'.

"Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler açısından görev bir yandan sosyalizmi ilerletmek, öte yandan barış siyasetiyle, en başta bunun için, ama aynı zamanda dünyadaki tüm devrimci savaşımmlar için elverişli koşullar yaratmaktır.

"... Günümüz dünyasının somut güç dengesi içinde barışçıl yoldan devrim bir hayaldir.

“Türkiye jeopolitik konumuyla emperyalizm için can alıcı önem taşıyan bir ülkedir. NATO'nun üyesi, emperyalizmin bölgede üslerle donatılmış ileri karakolu, Sovyetler Birliği'nin baş belâsı bir kapı komşusudur.

“... Bölgemizde barışı sağlamanın yolu Türkiye devriminden geçiyor. Türkiye'de devrim, sosyalist sistem ve dünya devriminin çıkarları açısından büyük bir işlev görecektir. Bu devrimin ekonomik, toplumsal, siyasal, stratejik, ideolojik sonuçları dünya çapında olacaktır. Faşist darbe, Türkiye işçi sınıfının ve tüm devrimci güçlerin Türkiye'yi emperyalist zincirden koparma görevini ortadan kaldırmadı. Bu dünya devriminin, ülke koşullarının önümüze koyduğu bir görevdir. TKP'nin Leninci kanadı bu nesnel gerekliliklerin yarattığı bir çizgidir.

“... Bu birkaç örnekten anlaşılacağı gibi, dünya komünist hareketini ilgilendiren çeşitli konularda komünist partilerinin bazılarından, başka bazı konularda başka bazı partilerden farklı düşünüyoruz. Bu farklılıklar dünya komünist hareketinin bir parçası olmamıza engel değildir. Türkiye Komünist Partisi Leninci kanadı dünya komünist hareketinin doğal üyesi, kopmaz parçasıdır. TKP Leninci güçleri, Leninizm kavramını, proletarya diktatörlüğünü, proleter enternasyonalizmini, devrimi reddetmeyen, NATO'yu onaylamayan bir harekettir!

“Bizim için dünya devrimine, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı tutum, proletarya enternasyonalizminin ana ölçütüdür. Dünya devriminin çıkarlarına, dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin gerçek çıkarlarına ters görüşler, anti-Sovyet görüşlerdir.

“Sovyetler Birliği dünya devrimci merkezidir. Dünya devriminin ana gücüdür. Onun uzun erimli, gerçek çıkarları ile dünya devriminin çıkarları arasında nesnel çelişki yoktur. Sovyetler Birliği'nin çıkarları dünya devriminin çıkarlarına bağımlı, onunla uyumlu çıkarlardır. Sovyetler Birliği ile hiçbir ülkenin uzun erimli gerçek çıkarları arasında çelişki yoktur.

“Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi oluşu, doğru ya da yanlış siyaset izlemesiyle bağlı olmayan nesnel bir konumdur.

“Her komünist partisi, her komünist eşittir. SBKP eşitler arasında birincidir. Onun, komünistlerin gözü önünde sahip olduğu yüce yer, yanlışıyla, doğrusuyla ardında getirdiği şanlı tarihten ve insanlık için bugün de yaptıklarından kaynaklanan moral bir konumdur. Bu konumun, her yeni tutumda yeniden kazanılması gerekir.

“Komünist partileri, sosyalist bir ülkenin partisi bile derin yanlışlara düşebilmektedir. Yanılmaz kişi, yanılmaz örgüt yoktur. Dünya işçi sınıfının genel savaşına zarar veren durumlarda sesini yükseltmek her komünistin görevidir. Bugün, dünya komünist hareketindeki yanlış görüşler büyük ölçüde bu ilkenin uygulanmamasıyla beslenmektedir. Leninciler, hem TKP içinde, hem uluslararası alanda açık konuşma yanlısıdır. Bu yol “bölücü” değil, gerçek birleştirici ve ilerletici yoldur. Yanlış tutumları en çabuk giderme yoludur.

“TKP'nin Leninci kadroları Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunun nesnellliğini bir an gözden kaçırmadan yanlış görüşlerin düzeltilmesi için çalışacaktır.

“TKP'nin Leninci kadroları Sovyetler Birliği'ni, tüm yaşayan sosyalizmi gücü yettiğince her türlü düşmana karşı yıllardır savunuyor, sonuna dek savunacaktır. Her zaman dünya devriminin çıkarlarını herşeyin üzerinde tutmuştur, bundan sonra da tutacaktır. Bunu insanlığın komünizmle gerçek uygarlığa kavuşacağına inandığı için ve Türkiye'de devrimi yapacak kadroları, yığınları eğitmek, onları engel tanımaz alaylar durumuna getirmek için yapmaktadır.”

Bu açıklamalar, gurubun Sovyetler Birliği'ne olan bağımlılığını açıkça ortaya koyar mahiyettedir.

Diğer yandan, İngiltere gurubunun benimsediği stratejinin, başka bir deyimle Türkiye'de devrimi gerçekleştirmenin ana

çizgilerini tesbit eden görüşünün ise, kendilerince, "ileri demokratik halk devrimi" deyimi ile anılan bir strateji olduğu bilinmektedir.

Aşırı solcu komünist-terörist örgütlerce ülke şartlarının değerlendiriliş biçimi, izlenecek stratejinin tesbitinde önemi bir rol oynamaktadır.

Bu cümleden olarak Nihat Akseymen tarafından R. Yürükoğlu takma adı ile yayınlanan *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* adlı kitapta yer alan "... Türkiye emperyalizmin sömürsü altında, endüstrileşmesini tamamlamamış, özellikle tarımın teknik açıdan geri olduğu, orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Bunun yanında tekellerin büyüyüp güçlendiği ve bu temel üstünde finans-kapitalin olduğu ve devletle tekellerin iç içe geçtiği bir ülkedir" tanımlaması, gurubun Türkiye değerlendirmesini yansıtmaktadır.

Aynı konuda, 1980 yılında düzenlenen Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı Kararları'nın "Komünistlere Çağrı" başlıklı bölümünde ise aynen şöyle denilmektedir:

"Ülkemiz, son 10 yıldır giderek derinleşen bir bunalım yaşıyor. Sınıf savaşını keskinleştiriyor, devrimci yığın eylemleri yükseliyor, sık sık barikat savaşlarına dönüşüyor. Burjuvazi zorlanıyor, faşizm tehlikesi somutlaşıyor. Günden güne olgunlaşan devrimci durum, ya faşizm ya 'ileri demokratik halk devrimi' ikilemini güncelleştiriyor. Türkiye'nin önüne tarihsel devrimci fırsat doğuyor. Tarihsel fırsatları değerlendirmek, yükselen devrimci dalgayı devrimle sonuçlandırmak görevi en başta işçi sınıfımızın öncü siyasi örgütüne düşüyor."

Örgütün yayın organı *İşçinin Sesi* gazetesinin 11 Ağustos 1981 tarihli 135. sayısında strateji konusu şu şekilde açıklanmaktadır.

"Yığınların hareketlendiği, eski üst yapının çatlamaya başladığı devrimci durumda, ideolojik savaşım yeni bir yanaşım ve yeni yöntemler ister, dün genel teorik sorunlar

olan proleter hegemonyası devrimci zor kullanım, ayaklanma ve devrim, burjuva devletinin yerle bir edilmesi ve diktatörlük sorunları bugün çeşitli yönleriyle pratik sorunlar olmuştur.

“... Tüm propaganda ve ajitasyon ayaklanma çağrısına, ayaklanmayı yığınlara benimsetmeye yönelir... Fakat bu dönemde, ayaklanma belgisi somut ayaklanma hedefini değil, ayaklanmanın propagandası hedefini taşır.”

Ayaklanmanın propagandası ile silahlı ayaklanmanın şartlarının hazırlanmasının kastedildiği ve bu hazırlık safhasında silahlı terör eylemlerine de başvurulabileceği keyfiyeti örgüt yandaşlarınca çeşitli tarihlerde gerçekleştirilen soygun, adam öldürme gibi eylemler muvacehesinde vuzuh kazanmış bulunmaktadır.

Bu meyanda TKP Leninciler Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu tarafından 14 Eylül 1980 tarihinde yayınlanan “Bildiri”nin son bölümünde şöyle deniyor:

“Tüm halk güçleri, bu arada TKP Leninci kesimi illegal çalışmayı yetkinleştirmeli, propaganda ve ajitasyon çalışmalarını yeni duruma uyarlamalı ve yaygınlaştırmalıdır. Tekil gurupların çıkışları yoldaşça ikna yoluyla önlenmeli, tüm devrimci güçlerin eşgüdümlü çalışmaları sağlanmalıdır. Varolan yerel halk örgütlenmeleri ne pahasına olursa olsun korunmalı, önemli fabrika ve semtlerde, bölgelerde halkın içine gömülü, yığınlarla bağlı illegal devrimci merkezler oluşturulmalıdır. Partimizin Leninci örgüt yöneticileri sorumlu oldukları bölgelerdeki tüm devrimci güçlerle düzenli görüşmek, bilgi alışverişi yapmak ve çalışmalarımızdan onları haberdar etmekle yükümlüdürler.

“Emperyalizm ve yerli finans-kapital, bu darbeyle yurdumuzda devrimci durum ülke çapında krize yükselmeden işin başını kesmek istemiştir. Darbenin anlamı burada yatıyor. Ne var ki darbenin kendisi bile yığınları

ayaklandırabilir, ülke çapında krizi yaratabilir. Komünistlerin ve tüm devrimcilerin görevi bunu sağlamaya çalışmaktır. Ajitasyon ve propagandamızda, yığın çalışmamızda halk ayaklanmasını hazırlamalı, bu nesnel aşama gelene dek ise ayaklanma aşaması gelmişçesine davranışlardan sakınmalı, kadroların korunmasına olağanüstü titizlik göstermeliyiz. Devrim yolu, halkı bilinçlendirmekten ve önündeki görevlere hazırlamaktan geçiyor.

“Devrim yenilmedi!

“Halkım silahını bırakma!

“Faşizme karşı halk ayaklanmasına!”

Bu gibi ifadeler keza TKP *İşçinin Sesi* gurubunun silahlı mücadeleyi içeren stratejisine örnek teşkil eder mahiyettedir.

3. Örgütün gelişmesi

TKP 1980 Leninciler Konferansı ve anlamı

1980 yılı başlarında TKP Leninciler Konferansı, gerçekte *İşçinin Sesi* veya İngiltere gurubunun ayrı bir örgüt haline gelmesi anlamını taşımaktadır.

Konferans iç tüzüğünün 2. maddesinde yer alan “Veli Dursun, Fatma İzlem ve Levent yoldaş dışındaki yoldaşların adları güvenlik açısından değiştirilecektir” hükmü ve daha sonra dipnot olarak eklenen “Konferans tutanaklarının yayına hazırlandığı süre içinde V.Demir yoldaşın adının değiştirilmesine de güvenlik açısından bir neden kalmadığı Üst Büro tarafından karara bağlanmış ve açıklanmış olduğu için tutanaklarda onun adı da değiştirilmeden kullanılmıştır” kaydı bu şahısların TKP’den ihraç edildiklerini belirten bir delil durumundadır. Söz konusu kişilerden Veli Dursun’un Nihat Akseymen, V. Demir’in de Haluk Yurtsever’in takma adları olduğunun ve her iki şahsın TKP’den ihraç edildiklerinin bilinmesi bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır. 1980 Leninciler Konferansı’nın toplanmasıyla, 1932 yılından beri TKP kong-

resinin toplanmadığını vurgulamak suretiyle 1980 Konferansını toplayarak hem TKP çizgisinin dışına çıkılmadığını ve yapılmayanın kendileri tarafından yapıldığını iddia etmek, hem de görünüşte TKP yöneticilerine bir nevi meydan okumak fırsatı ele geçirilmiştir. Bu durum muvacesinde TKP'den atılan *İşçinin Sesi* gurubu dirijanlarının yapabilecekleri şey kendilerine bağlı olan kimseleri ve TKP'den kendilerine çekebildiklerini acilen biraraya getirip, örgütleyip bir güç hüviyetiyle takdim etmektir.

Nihat Akseymen'in konuşmasındaki, "Bu toplantı yöre, il ve il komitelerinde, Merkez Komitesi'nde oportünizme dur demiş kadroların toplantısıdır. Toplantı delegeleri örgütlerinde seçilerek değil çağrılı olarak geldiler. Bu nedenle ve yalnızca bu nedenle kongre değil konferanstır, yoksa partimizin tüm kilit örgütleri, sayısal olarak da önemli bir kesimi temsil edilmektedir" cümlesiyle Türkiye Komünist Partisi Leninciler Eşgüdüm Komitesi imzası ile yapılan açıklamada yer alan, "Türkiye işçi ve komünist hareketinin, partimizin oportünistler (TKP Merkez Yönetimi, İsmail Bilen ve diğerleri ima ediliyor) eliyle itildiği derin bunalımdan çıkış yollarını görüşmek üzere TKP'nin Leninci güçleri bir konferans ile biraraya geldiler. Konferans'ta partimizin tüm kilit örgütleri temsil edildiler. Bazı yöre ve il örgütleri tüm örgüt olarak katılırken, menşeviklerin henüz etkinliklerini sürdürebildikleri bazı yöre ve il örgütlerinden konferansa Leninci kanadın sözcüleri katıldılar. Konferans delegeleri arasında çok sayıda yöre ve il komitesi sekreterlerinin, Merkez Komite üyelerinin, başka alanlarda yetkili yoldaşların yer almaları konferansın temsil yeteneğini tartışmaya yer bırakmaz biçimde sergiledi" şeklindeki beyanlar değerlendirmemizi doğrulamaktadır.

İşçinin Sesi gurubu gerek bu tarz beyanlarıyla, gerek TKP bünyesinde birkaç fraksiyon bulunduğunu belirtmek, gerek kongre tarafından seçilmemiş olan şimdiki TKP Merkez Komitesi'nin meşru sayılamayabileceğini hatıra getirmek suretiyle 5. Parti Kongresi toplanıncaya kadar doğru yolu tutan kendi guruplarının TKP'yi temsil edebileceğini ileri sürmüş ve aynı zamanda TKP'den ve onun izlediği SSCB'nin ideolojik

çizgisinden ayrılmamış olduklarını vurgulamış olmaktadır.

TKP 1981 II. Leninciler Konferansı

1980 yılındaki konferansta alınan kararlara uygun olarak faaliyetlerini sürdüren *İşçinin Sesi* gurubu 1981 yılında 2. kez bir konferans daha toplamış ve buna TKP 1981 Leninciler Konferansı adını vermiştir.

Her iki konferans arasındaki en büyük fark, birincisinde 12 Eylül öncesinin, ikincisinde ise 12 Eylül sonrasının şartlarının gözönünde tutulmasıdır denilebilir.

Nitekim, 1980 Konferansı'nda "Türkiye'de devrimci durum vardır" tezi esas alınmış ve çalışmalar buna göre yönlendirilmiş iken 1981 Konferansı'nda 12 Eylül'ün getirdiği durum vurgulanmış ve gizlilik ilkesi de ön plana çıkarılarak çalışmalar ve eylemler yeni şartlara göre tasarlanmıştır.

4. Bazı temel konulardaki konferans kararları :

Konferans sonrası TKP Eşgüdüm Komitesi imzası ile yayınlanan "Duyuru" başlıklı bildiriye, "... 14 önemli konuda karar kabul edildi. Ayrıca işlemez olmuş eski tüzüğün yerine yeni bir tüzük kabul edildi. ... Konferans 'Tanklarla gelen, devrimle gidecektir' belgisi altında toplandı. ... Şimdi tüm komünistlerin önünde faşist bir iktidar altında gerçekleştirilmeyi bekleyen gerçekten çetin görevler duruyor" denildikten sonra *İşçinin Sesi* gurubunun önümüzdeki dönemdeki faaliyetlerinin dört ana noktada kristalleştiği gözlenmektedir. Bu cümleden olarak şöyle deniyor:

"— Parti örgütünü güçlendirmek, illegal çalışmayı yetkinleştirmek,

"— Her çeşit yanlış akıma karşı ideolojik savaşımı daha genişletmek ve daha iyi örgütlemek,

"— Partimizi 1932'den bu yana yapılmayan 5.

Kongresi'ne götürmek,

“— Partimizi, faşist iktidara karşı işçi sınıfının sözcüsü olarak yükseltmek.”

Amacı ve çalışma yöntemleri

İşçinin Sesi gurubunun amacının “işbirlikçi-tekelci burjuvaziye ve emperyalizme karşı, tekeldışı burjuvaziyi halk sınıflarından soyulayarak, kır ve kent küçük burjuvazisinin ve Kürt ulusal hareketinin proletarya hegemonyasında bağlaşıklığını kurarak sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirme” olduğu açıklık kazanmaktadır. Bu hedefin gerçekleşmesinde uygulanacak “yöntemler” ve “savaş biçimleri” ise 8 ana madde halinde şu şekilde tesbit edilmiştir:

“— Parti örgütünü hızla yeni koşullara uygun olarak yeniden örgütlemek ve güçlendirmek günün baş görevidir. Faşizm koşulları, illegal parti örgütlenmesine dün olduğundan çok daha büyük önem kazandırmıştır. Tüm legal olanakları, yığınlarla bağ kurmanın bir aracı olarak kullanmak da büyük önem kazanmıştır.

“— Devrim propagandasını, devrimci enerji birikimini hızlandıracak, devrimci durumun yeniden fışkırtmasına yardımcı olacak bir içerikle yoğun olarak sürdürmek. Faşist diktatörlüğe karşı savaşımı devrim savaşına bağlamak.

“— Geçmiş dönemin derslerinin yoğun propagandasını yapmak. Geçmişin deneylerinden ders çıkarmış proletaryanın hegemonyasında bir devrim hareketinin önünde durulmaz bir güç olduğunu göstermek.

“— Kaçınılmaz olan yeni devrimci dalgaya proletaryanın hazırlığı için, sosyalist bilincini pekiştirmek, küçük burjuva kaynaklı oportünizmi partisinden söküp atmak, her çeşit burjuva ideolojisine karşı savaşı arttırmak ve körüklenen şovenizme karşı dünya proletaryasının kızıl enternasyonalist bayrağını yükseltmek.

“— Faşist iktidarın işçi sınıfına ve emekçi halka karşı ekonomik-siyasal her çeşit zorbalıkla yürüdüğü bugün, ekonomik-demokratik haklar savaşına büyük önem vermek. Bu savaşımı, genel siyasal görevlerle bağlamak.

“— Faşist iktidarı alaşağı etmeyi, devrimi hedefleyen ve günün koşullarına uygun çalışan siyasal hareketlerle eylem birliği yönünde ısrarlı çaba harcamak. Bunun yanısıra, işçi sınıfının çıkarlarına uygun düştüğü ölçüde, faşist iktidara karşı olan hiçbir siyasal hareketle eylem birliğini reddetmemek.

“— Yavan günlük çalışmaya tam bir komünist cefakârlığıyla daha büyük ağırlık vermek.

“— İşçi sınıfına, gereksinim duyduğu güç toplama fırsatını sağlayan, onu yersiz ve zamansız çıkışlarla kırdırmayan eylem biçimlerini bulup uygulamak.

“Geri çekilmeyi bilmeyen, derslerden öğrenmeyen ve geri çekilme döneminden *saldırıya geçmenin hazırlıkları doğrultusunda* yararlanmayan bir sınıf yenmeyi başaramaz. İşçi sınıfımız şimdi yenmeyi öğreniyor. Türkiye'nin tarihsel yazgısını yerine getirecek, devrimi yapacaktır.

“Tanklarla gelen zorbalara devrimle gidilecektir!”

Propaganda ve ajitasyon

1981 TKP Leninciler Konferansı Kararları'nda propaganda ve ajitasyon konusunda şöyle deniyor:

“Komünistlerin propaganda ve ajitasyonunun içeriği, partinin Marksist-Leninist ideolojisi ve o günkü ülke koşullarına göre belirlenmiş siyasal tutumdur. Bu siyasal tutumun yığınların psikolojisine göre uyarlanmış sunuluşu, propaganda ve ajitasyonun biçimidir. Komünist partisi siyasal tutumunu nesnel ortamın somut değerlendirmesine dayandırır. Ancak yığın çalışmasını, yığınların psikolojisini önemle dikkate alan bir propaganda ve ajitasyon ile gerçekleştirir.

“12 Eylül faşist darbesiyle karşı-devrim üstün geldi. Ne var ki, ekonomik-toplumsal bunalım sürüyor. Bugün Türkiye’de devrimci durum ortadan kalktı ama devrimle çözülebilir bir durum sürüyor. Bu koşullarda faşist cuntta uzun ömürlü olmayacaktır....”

Ve bu alanda önemli bulunan noktalar 7 madde halinde sıralanmaktadır.

Eylem ve güçbirliği

Birlik konusuna 1981 Konferans kararlarında, “Faşist cuntaya karşı Türkiye devrimci güçlerinin anti-faşist savaş birliğini kurma zorunluluğu ve olasılığı ölçülemez biçimde artmıştır. Bu potansiyeli değerlendirmek, birleştirmek ve doğru yolda gelişmesi için çalışmak komünistlerin görevidir” ifadesiyle değinen *İşçinin Sesi* gurubunca konuyla alakalı olarak:

— Küçük burjuvaziyle belirli bir dönem için eylem birliği yapılabileceği,

— Kürt devrimci demokratlarıyla eylem birliği kurmanın önemli olduğu,

— İ.Bilen’e bağlı TKP’nin Leninci TKP haline getirilmesinin gerektiği,

— Önemli fabrika ve semtlerde, bölgelerde halkın içine gömülü, yığıntılarla bağlı illegal savaş merkezlerinin kurulmasının sağlanması,

— *İşçinin Sesi* yöneticilerinin sorumlu oldukları bölgelerde diğer aşırı sol güçlerle düzenli görüşmeler yapmaları ve onları *İşçinin Sesi* çalışmalarından haberdar etmeleri,

— Dönemin en önemli görevlerinden birisinin anti-faşist devrimci güçlerle eylem birliğinin sağlanması olduğu,

— Reformcu güçlerle de geçici ve sınırlı uzlaşmalara gidilebileceği,

— Burjuvazinin içindeki çelişkilerden azami istifadenin sağlanmasına çalışılması hususları tesbit olunmaktadır.

Gizlilik ve kadro güvenliği

12 Eylül sonrası şartların gizlilik ve kadro güvenliğini önemle ele almayı gerektirdiğine temas edilen 1981 Konferans kararlarında örgüt mensuplarının çalışmalarında dikkat etmesi zaruri olan hususlar şöylece sıralanmaktadır.

“— Partinin ve yönetici yoldaşların evleri, aynı komite üyesi yoldaşlar ve alt örgütler tarafından *hiçbir koşul* altında bilinmemelidir. Bu evlerde yaşayış biçimleri çevreden koparılmamalıdır.

“— Siyasal polis iz sürerken aile ve yakın akraba bağlarını kullanıyor. Bu bağlardan olabildiğince kaçınılmalı ve bu ilişkiler ustaca düzenlenmelidir.

“— Buluşmalarda kullanılan yerler sık sık değiştirilmelidir. Buluşmalar tam zamanında yapılmalı, buluşma takvimleri şifreli olarak saklanmalı ve taşınmamalıdır.

“— Genel olarak yazılı belge taşınmamalıdır. Taşınması mutlak gerekli ise şifrelenmeli ve ustalıkla gizlenmelidir.

“— Buluşma ve toplantılarda tehlike işaretlemesi mutlak kullanılmalı ve her defa değiştirilmelidir.

“— Buluşan yoldaşlar, buluşma örtüsünü önceden karşılıklı olarak hazırlamalıdır.

“— Konspirasyon ve kadro güvenliği konusu parti toplantılarında gündem maddesi olarak konmalı ve yerel uygulama tartışılmalıdır.

“— Partiliye somut çalışmalarında yardımcı olacak parti güvenliği el kitabı çıkarılmalıdır.”

Atatürkçülük

Söz konusu konferans kararları arasında yeni yönetimin Atatürkçülük ideolojisini uygulayışına dair bir bölüm yer almakta ve *İşçinin Sesi*'nin konuya bakış açısı ve tavrı şu şekilde

ifade olunmaktadır:

“Atatürkçülük, tüm bu uygulamaları, özünde varolan ve faşizmin rahatça üreyebileceği özellikleri nedeniyle kolayca kapsayabilmektedir. Atatürkçülük, tarihsel gelişimi içinde faşist bir ideoloji olarak ortaya çıkmadı. Ama, ‘sınıfsız-ımtiyazsız kaynaşmış toplum’, ‘tek parti-tek şef’, ‘merkezi-güçlü devlet’ gibi temel önermeleriyle, bugün emperyalistleşmekte olan finans-kapitalin istemlerine güzelce uymaktadır. Faşist iktidarın Atatürkçülüğe sarılması, onun hem bu özelliklere sahip olmasından, hem de burjuvazinin egemen ideolojisi olmasından ileri gelmektedir. Korporatif toplumu, monolitik devlet yapısını oluşturmaya koyulan faşist cuntanın sınıflararası barışı, güçlü devlet anlayışını, toplumda özveriyi ve bürokratik disiplini Atatürkçülük’le bağlaması boşuna değildir.

“Bütün bu gerçekleri gözönünde bulunduran Konferansımız, Atatürk yılı gibi kampanyalarla yurt içinde ve UNESCO aracılığıyla da yurt dışında popülerize edilmeye çalışılan ve faşist cuntaya ideolojik temel oluşturan Atatürkçülüğe karşı ideolojik savaşın hem yurt içinde, hem de yurt dışında yükseltilmesini acil bir görev saymaktadır.”

Silahlı Kuvvetler

Aşırı solcu örgütlerin, emellerinin gerçekleşmesine engel olarak gördükleri güçlerin başında silahlı kuvvetlerimizin bulunduğu, bu bakımdan ordu içinde taraftar kazanmaya ağırlık verdikleri bilinen bir husustur.

1981 Konferans kararlarında konuya ilişkin olarak yer alan şu beyanlar, Silahlı Kuvvetler bünyesinde yürütülmesi hedef ittihaz edilen çalışmada şeklini ortaya koyması bakımından enteresandır:

“Finans-kapitalin çıkarlarının savunucusu olarak bugün iktidara el koyan ordu, halk yığınlarına karşı burjuvazinin en temel gücüdür. Burjuvazi, ordunun ‘kurtarıcı işlevlerinden’ dem vuran propagandasını azdıran devrimci durumda çeşitli yaralar almış olan ordudaki disiplin ve birliği güçlendirmeye çalışıyor.

“Ordunun görev yaptığı her bölgede komünist erler, assubaylar ve subaylar arasında çalışma yapmalı, kişisel ilişkiler kurmalı, sonuçları zaman geçirmeden Eşgüdüm Komitesi’ne iletmelidirler.”

Kürt, Ermeni ve Kıbrıs sorunu

TKP II. Leninciler Konferansı’na göre:

“— TKP eski oportünist yöneticilerinin sosyal şovenist tutumları nedeniyle parti dışında kalan Kürt komünistlerini Türkiye Komünist Partisi’ne katılmaya çağırır. Kürt demokratlarının, Kürt ulusunun gerçek kurtuluşu yolunda ilk adım olan ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirme yolunda, TKP Leninci güçleriyle bağlaşıklık kurmasının önemini vurgular. Türkiye Kürdistanı’ndaki tüm devrimci demokratik örgütlerle kardeşçe ilişkiler kurmayı görev olarak bir kez daha belirtir.

“— Kürt komünistlerini partimiz saflarında örgütlemek ve devrimci demokrat Kürt hareketleriyle ilişkileri geliştirmek, partimizin bu alandaki çalışmalarını güçlendirmek için merkezi bir Kürt Bürosu kurulmasını karar altına alır.

“Bugün Türkiye’de ulusal sorun Kürt sorunudur. Kürt sorunu ile ulusal azınlıklar üzerinde uygulanan şovenist baskıları aynı düzeyde ele almak oportünist bir tutumdur. Bu oportünizme karşı çıkmak, Türkiye’de ulusal azınlıklar üzerinde var olan ağır baskıları yok saymak anlamına gelmediği gibi, geçmişte işlenen cinayetleri de yadstımak demek değildir.

"Türk şovenistlerinin Türkiye Ermenistanı'nda uyguladığı soykırım, tarihin tanık olduğu en barbar cinayetlerden biridir. Türk şovenist hükümetleri milyonlarca Ermeninin kanına girmiş, mallarını yağmalamıştır. Canını kurtarabilenler ise, binlerce yıldır yaşadıkları toprakları terkederek dünyanın dörtbir yanına sürgüne zorlanmışlardır. Bugün, yarısı Sovyetler Birliği'nde yaşamak üzere, toplam 6,5 milyon Ermeni nüfusunun ancak 100.000 kadarı Türkiye'dedir.

"Zor yoluyla İslamlaştırma ve Türkleştirme, Batı Ermenistan'daki Türk işgalinin değişmez temelidir. Ermeni kültürünün mirası olan kiliseler, okullar, tarihsel yapılar, tarihi istendiğince yazabilmek için yerle bir edilmiştir. Tüm yer adları Türkleştirilmiştir. 'Türkiye Ermenistanı' deyimini bile şiddetle yasaktır.

"Konferansımız, Ermeni soykırımını ve ardından gelen sürgünü açıkça lânetler. Ermeni diasporası son bulmalı, topraklarını terketmek zorunda kalan Ermenilere, bu topraklara serbestçe geri dönme hakkı tanınmalı ve devlet, dönmek isteyenlere her türlü yardımı yapmalıdır. Ermenilerin her çeşit demokratik hakları sağlanmalıdır.

"Ermeni ulusal azınlığının haklarını savunmak komünistlerin görevidir. Sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi, Ermenilerin haklarını da yaşama geçirecektir.

"İşgalci sömürgeci ülkenin işçi sınıfı olarak Türkiye işçi sınıfı, işgal altındaki Kuzey Kıbrıs'da işçi sınıfının ve halkın işgalcilere karşı savaşına somut destek vermelidir. Sömürgeci zorbalığı yetmiyormuş gibi, şimdi bir de faşist diktatörlüğü Kuzey Kıbrıs'a uzatmaya çalışan Türkiye finans-kapitaliyle doğrudan yüzyüze olan Kuzey Kıbrıs işçi sınıfıyla, halkıyla sıkı örgütsel bağlar, ilişkiler geliştirmelidir. Düşmanın ortak olduğu duyurulmalı, faşist bir Türkiye devletine karşı ortak savaşta sıkı eşgüdüm sağlanmalıdır.

"Bu görevler ışığında Konferansımız, Kıbrıs'a ilişkin konularla ilgilenmek üzere bir büro kurulmasını karar

altına alır.”

Bu ifadeler TKP *İşçinin Sesi* gurubunun niyet ve faaliyetlerini, ve kimin hesabına, kimin aleyhine konuştuğunu açıkça göstermektedir.

Yayınlar

İşçinin Sesi gurubu tarafından kitap yayını faaliyeti *İşçinin Sesi Yayınları* adı altında sürdürülmektedir. Bu seriden bugüne kadar Türkçe olarak 20'nin üzerinde, İngilizce olarak 6 ve Almanca dilinde kitap yayımlandığı ve bunların kendi görüşlerinin propagandasını yapabilme amacı ile Türkiye'ye de intikal ettirildiği bilinen bir vakıadır.

Sözü geçen kitaplar meyanında şunlar vardır: *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, *Proletarya Enternasyonalizmi*, *Parti Disiplini*, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz*, *Açık Mektup*, *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*, *TKP Leninciler Konferansı Kararları 1980*, *Sınıf Savaşımının Vardığı Aşama ve Komünist Partisinin Taktikleri*, *Kürt Sorunu*, *Kıbrıs Sorunu*, *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları*, *TKP İkinci Leninciler Konferansı Kararları 1981*, *Tutanaklar — 1980 TKP Leninciler Konferansı*, *12 Eylül Faşist Darbesi ve TKP Eşgüdüm Komitesi Kararları*.

5. Kongre

1981 Konferansı kararları arasında yer alan TKP'nin 5. Kongresi'nin toplanması hususunda çalışmaların sürdürüldüğü, Türkiye sorumlusu sanıklarımızdan Hikmet Esen tarafından belirtilmiştir. Hikmet Esen bu konuda, İngiltere'de toplanması planlanan 5. Kongre'ye Türkiye'den iştirak edecek delegelerin seçimi için beş ay önce Türkiye'ye geldiği, İstanbul, İzmir, Ankara, Manisa illerinin delege seçimlerinin yapıldığı yolunda beyanda bulunmuş ve delegelerden tanıdıklarının adlarını da

açıklamıştır. Ve bu konuya dair beyanları ile geçen örgüt dökümanlarıyla da teyit görmüş bulunmaktadır.

TKP Leninciler Konferanslarının tarihleriyle ilgili olarak 1. Konferans'ın Mart 1980'de, 2. Konferans'ın ise Mart-Nisan 1981 tarihinde yapıldığını belirtmiştir.

Bu cümleden olmak üzere *İşçinin Sesi* Ankara İl Komitesi Sekreteri Mehmet Ziyet Baş, 1981 Eylül ayında Avşa adasında *İşçinin Sesi* il komiteleri sekreterleriyle Türkiye sorumlusunun katıldığı bir toplantının tertiplendiğini, toplantı sırasında TKP içinde üç hizbin bulunduğu belirlendiğini ve bu hiziplerin şu anda parti yönetimine hakim olan ve Moskova'ya kayıtsız şartsız bağlı bulunan "sağ oportünistler", Aydın Meriç ve Veysi Sarısözen'in önderliğini yaptığı meskur kanada yakınlığı ile tanınan "orta oportünistler" (Aydın Meriç ve Veysi Sarısözen TKP Merkez Komitesi ve Polit Büro üyeleridirler) ile Nihat Akseymen'in liderliğinde kendilerini "Bolşevik" veya "Leninciler" şeklinde tanıtan guruplar olarak tezahür ettiğini, ilk iki guruba "Menşevikler" de denildiğini, TKP Genel Sekreteri İsmail Bilen'in son TKP operasyonları sebebiyle orta oportünistleri suçladığını ve onları partiden ihraç ettiğini, Nihat Akseymen'in, İsmail Bilen'i tasfiye edebilmek için özellikle TKP'den ihraç edilen orta oportünistler ve TKP-B ile ilişkiye geçilerek asgari müştereklerde ortak bir strateji saptanması hususunu *İşçinin Sesi* gurubunun üst sorumlularından istediğini, bu amaçla hapisanede bulunan TKP ve TKP-B mensuplarıyla temasa geçilmeye çalışıldığını, bünyesinde gerçekleştirilen tasfiyeler sonucu TKP'nin 1982 yılında yapılacak olan kongresine İsmail Bilen'in rakipsiz olarak gireceğini beyan etmiştir.

Hikmet Esen'in açıklamasına göre V.Demir takma adlı Haluk Yurtsever 1980 Konferansı'nda yaptığı konuşmasında aynen: "Yoldaşlar, biliyorsunuz, ben uzun zamandan beri Türkiye Komünist Partisi'nde Ege Yöre Komitesi Sekreteri olarak çalıştım. Yine birkaç yıldır da TKP'nin Merkez Komitesi üyesiyim. Ege Yöre Komitesi Sekreterliği görevinden alındım. Merkez Komitesi üyeliği görevim devam ediyor, oradan da çıkarmaları uzun sürmez" demiştir.

Bu bilgiler Mehmet Aydan Bulutgil'in ifade zaptındaki: "1979 yılı sonlarında TKP içinde bölücülük yapan Yürükoğlu gurubunun faaliyetleri İzmir ilinde de ortaya çıkmıştır. Merkez Komitesi üyesi ve Ege Yöre Komitesi Sekreteri Avukat Haluk Yurtsever'in Yürükoğlu'na sempati göstermeye başladığını bana söyleyen Nabi Yağcı, benim Haluk Yurtsever'i İngiltere'den tanıdığımı bu nedene İzmir'e giderek kendisiyle görüşmemi, Haluk Yurtsever'in görüşlerini düzeltmesi konusunda belki etkili olabileceğimi, Haluk'un gerçek tutumunu öğrenmemi istedi. Ben bunun üzerine İzmir'e giderek Haluk Yurtsever'i buldum ve kendisiyle görüştüm. Bu görüşmemiz sırasında Yürükoğlu gurubunun görüşlerinin yanlışlığı konusunda kendisini ikna etmeye çalıştım. Ancak kendisini ikna etmek mümkün olmadı. Haluk Yurtsever'in kendisinin anlattıklarından edindiğim izlenime göre Yürükoğlu gurubunu açıktan desteklemeye başlamıştı. Ayrıca İngiltere'den dönen eski TKP üyelerinden Hikmet Esen ve Serhan Kalpakoğlu'nun da İzmir'e gelerek Yürükoğlu gurubu için örgütsel faaliyetler yürüttüklerini öğrendim. Bu görüşmelerden sonra İzmir'den döndüm. Nabi Yağcı'yı bularak Haluk'un durumu hakkında bilgi verdim. Bir ay kadar sonra yine Nabi Yağcı ile bir görüşmemizde kendisi bana Haluk Yurtsever'in Merkez Komitesi üyeliğinden, daha sonra da parti üyeliğinden çıkarıldığını söyledi" şeklindeki beyanlarıyla tamamen uyum halinde görünmektedir.

Ayrıca kendi beyanlarına göre 1980 yılındaki TKP Leninciler Konferansı'nda 14 Komisyon oluşturulmuştur. Ve 10 numaralı gündem maddesi olan parasal sorun konusundaki komisyonun sözcüsü Akbulut yoldaş isimli Hikmet Esen'dir.

TKP Devrimci Kanat Muhalefeti

Devrimci Kanat muhalefeti TKP'den tam olarak ayrılmamakla beraber, şu andaki yöneticilerin tutum ve davranışlarının yanlışlığı, kariyer peşinde koşmaları, parti içi sorunları çözümlememeleri, tabanda bulunan parti üyelerinin tam olarak eğitilememesi ve 12 Eylül 1980 hareketından sonra tüm bölgelerde tabana sahip çıkılmaması sonucu partililerin büyük

çoğunluğunun tutuklandığı, yöneticinin bu gibi durumlarda mevcut kadroların başında olup bu tutuklamaları önleyici tedbirler alması gerekirken TKP yöneticilerinin bunu yapmayı kendi bölgelerini terk ederek partililerin büyük çapta tutuklanmalarına sebep olmuş olmaları ve yine TKP'nin bugüne kadar yapmış olduğu çalışmaların çelişkili olduğunu ileri sürerek TKP yönetimine karşı muhalefetini açıklamıştır.

Bu cümleden olmak üzere Devrimci Kanat'ın görüşleri olarak:

a. Ulusal Demokratik Cephe için politik partilerle işbirliği değil, tabanda sınıfsal bir işbirliğinin yapılması, TİP ve TSİP gibi partilere taviz verilmeyip bunlarla mücadele edilmesi,

b. Partiye, partililik vasfı kazanmamış kişilerin yerine kazanmış kişilerin alınması,

c. Türkiye'deki şu andaki rejimin askersel devirme olmayıp faşizm olduğu,

d. Kürt halkına devlet kurma hususunda tüzüğe ilave yapılması,

e. Parti programında kavram karışıklıkları olduğu, programın Polit Büro tarafından hazırlandığı ve kongrenin onayı olmadan kabul edilip geçici program yapılmadan uygulanmaya konulduğu,

f. Milli demokratik devrim ile ileri demokratik devrimin karıştırılmaması,

g. TKP yöneticilerinin iddia ettiği gibi tutuklamalara *İşçinin Sesi* hizbinin sebep olduğu şeklindeki değerlendirmenin yanlış olduğu, esasen bu hizbin iki yıldan beri var olduğu, gerçek sebebin TKP yönetiminin organlarıyla olan ilişkilerini değiştirmemesinden doğduğu,

h. Yakalanan parti üyesi şahıslar ile cezaevlerinde ilişki kurulmadığı, bu şahısların ev, aile, para gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması sonucu tutuklanan parti üyelerinin psikolojik çöküntü içinde buldukları,

ı. TKP yönetiminin 50 yıldan bu yana kongre yapmadığı, kongreden ve parti içi tartışmadan kaçınarak tartışmayı yasakladığı,

i. TKP yönetiminin sendika, gençlik gibi yığın örgütlerini

çok erken öne çıkardığı ve dolayısı ile bağımsız parti çalışmasını gölgelediği,

j. Türkiye'de devlet tekelci kapitalizminin gelişmeler gösterdiği fikrinin yanlış olduğu,

k. TKP Merkez Yayın Organı *Atılım* gazetesinin canlı ve günlük sorunlara cevap getirecek bir yayın çalışmasına giremediği,

l. TKP yönetiminin seçimlerde CHP'yi desteklemesinin yanlış olduğu,

m. TKP yönetiminin yurt dışında Türkiye şartlarını gerektiği gibi değerlendiremediği şeklinde eleştiriler getirerek TKP yönetimine karşı Devrimci Kanat muhalefetini başlatmış, İzmir, İstanbul, Ankara ve Adana illerinde örgütlenmeye geçmiştir.

Devrimci Kanat muhalefeti önce İngiltere İl Komitesi üyesi ve sekreteri iken getirdiği eleştiriler sonucu bu görevden alınan ve daha sonra Türkiye'ye gelerek Ankara İl Komitesi üyeliğine verilen Sahir Şükrü Beker ile yine Ankara İl Komitesi üyesi Orhan Necmi Özer, Hüseyin Tevetoğlu, Fevzi Naim Aker adlı kişilerin Ankara İl Komitesi üyeliğinden ihraç edilmeleri üzerine Devrimci Kanat Yürütme Bürosu'nu oluşturarak İzmir ilinde Devrimci Kanat Plenumu adı altında bir toplantı yapmışlar ve bu toplantıda Yürütme Bürosu kararını onaylayarak Yürütme Bürosu Sorumluluğuna Sahir Şükrü Beker, Ankara İl Sorumluluğuna Fevzi Aker, İstanbul İl Sorumluluğuna Orhan Necmi Özer, İzmir İl Sorumluluğuna Seracettin Şimşek isimli kişiler getirilmiştir. Yayın organı olarak da 7-8 daktilo sayfasından ibaret *İç Haberleşme Bülteni* adı altında bir neşriyat çıkarmışlardır.

İşçinin Sesi Yayınları

Türkçe yayınlar

İŞÇİNİN SESİ

EMPERYALİZMİN ZAYIF HALKASI TÜRKİYE

R. Yürükoğlu

(İlk basım Şubat 1978)

Beşinci basım Mart 1980

Büyük boy — 238 sayfa. Fiyatı: 2.50 Sterlin

PROLETERYA ENTERNASYONALİZMİ

R. Yürükoğlu

İkinci basım Eylül 1979

Küçük boy — 119 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

PARTİ DİSİPLİNİ

Cemil Silahtar

Ağustos 1979

Küçük boy — 78 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

ÜÇÜNCÜ PROGRAM VE GÖREVLERİMİZ

R. Yürükoğlu

Üçüncü basım Eylül 1979

Küçük boy — 116 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

AÇIK MEKTUP

Veli Dursun

Dördüncü basım Şubat 1980

Küçük boy — 31 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

TOPLU SÖZLEŞMELER VE DEVRİM SAVAŞIMI

Emine Engin

Ekim 1979

Küçük boy — 121 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

TKP LENİNCİLER KONFERANSI KARARLARI 1980

Küçük boy — 64 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

SINIF SAVAŞININ VARDIĞI AŞAMA VE

KOMÜNİST PARTİSİNİN TAKTİKLERİ

R. Yürükoğlu

Üçüncü basım Haziran 1980

Küçük boy — 84 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

KÜRT SORUNU

Süleyman Sakalı

İkinci basım Ağustos 1980

Küçük boy — 194 sayfa. Fiyatı: 2.00 Sterlin

PROPAGANDA VA AJİTASYONUN GÜNCEL

SORUNLARI

R. Yürükoğlu

İkinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 136 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

SOSYALİZM ÜSTÜN GELECEKTİR

R.Yürükoğlu

Birinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 48 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

KIBRIS SORUNU

Emine Engin, Yıldırım Gıneli

Birinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 64 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

12 EYLÜL FAŞİST DARBESİ VE TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ KARARLARI

Birinci basım Aralık 1980

Küçük boy — 36 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

TKP LENİNCİLER KONFERANSI TUTANAKLARI

Birinci basım Aralık 1980

Büyük boy — 336 sayfa. Fiyatı: 5.00 Sterlin

TKP II. LENİNCİLER KONFERANSI KARARLARI 1981

Üçüncü basım Mart 1981

Küçük boy — 134 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

BU KAVGA GELECEK KAVGASIDIR

R.Yürükoğlu

Birinci basım Eylül 1981

Küçük boy — 64 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

İŞÇİNİN SESİ

1. Cilt (96-129)

Fiyatı: 10.00 Sterlin

İŞÇİNİN SESİ

2. cilt (130-159)

Fiyatı: 10.00 Sterlin

GÜVENLİKLİ ÇALIŞMA

Hasan Derin

Birinci basım Kasım 1981

Küçük boy — 105 sayfa. Fiyatı: 2.00 Sterlin

KANKUN KONFERANSI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

R.Yürükoğlu

Birinci basım Ocak 1982

Küçük boy — 48 sayfa. Fiyatı: 95 pence

YAŞAYAN SOSYALİZM

R.Yürükoğlu

Birinci basım Ocak 1982

Büyük boy — 151 sayfa. Fiyatı: 2.00 Sterlin

AFGANİSTAN DEVRİMİ

Emine Engin

Birinci basım Ocak 1982

Büyük boy — 154 sayfa. Fiyatı: 2 Sterlin

SOSYALİZM VE DEMOKRASİ

R.Yürükoğlu

Birinci basım Ekim 1982

Küçük boy — 58 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

DURUM VE GÖREVLERİMİZ 1983

R.Yürükoğlu

Birinci basım Ekim 1982

Küçük boy — 117 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

GEÇİCİ YOL ARKADAŞLARI

Birinci basım Ekim 1982

Küçük boy — 72 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin

İŞÇİNİN SESİ

3. Cilt (160-200)

Fiyatı: 10.00 Sterlin